

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Lunde, Hans P.
Titel Title:	<u>Midsommerbarnet.</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	Aarhus : Jydsk Forlags-Forretning, 1898
Fysiske størrelse Physical extent:	163 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

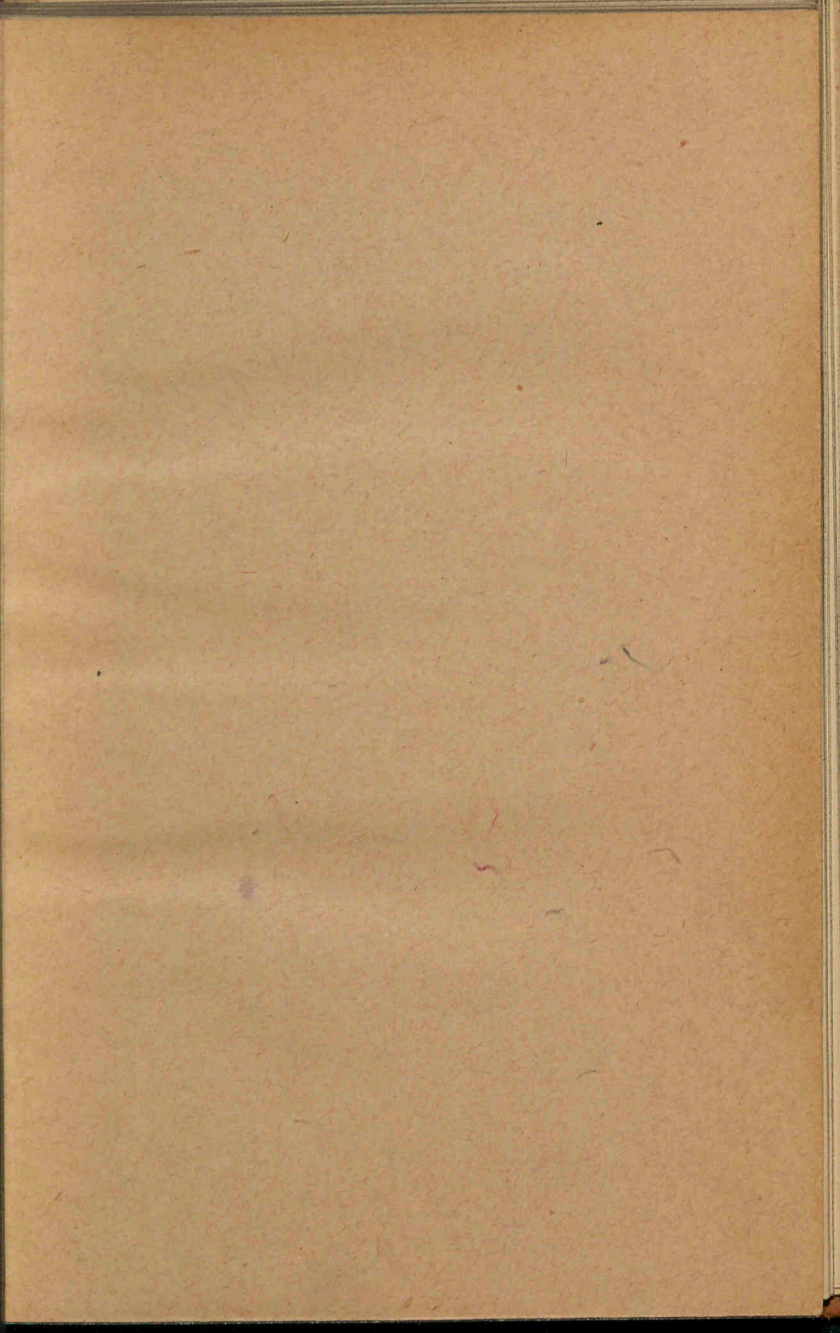
54
57-209

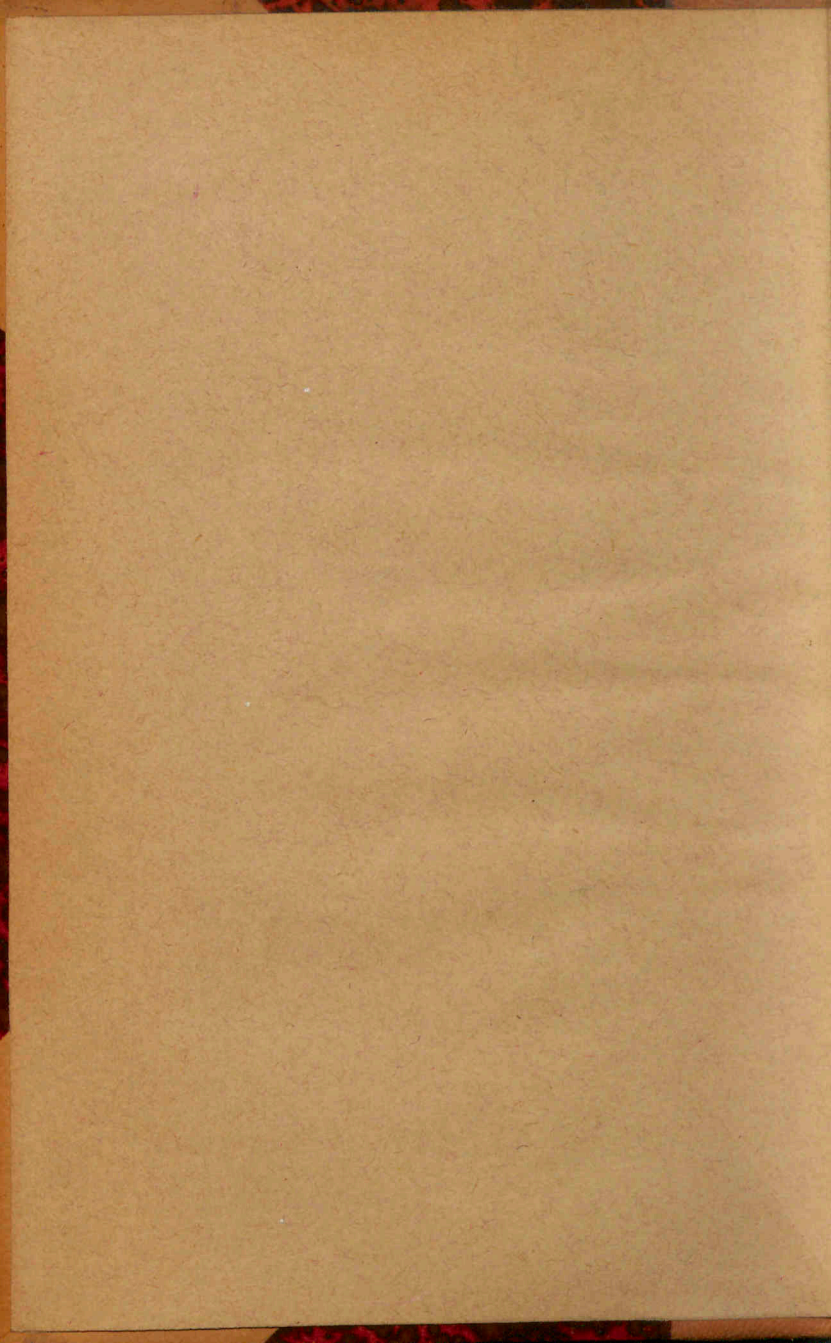
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

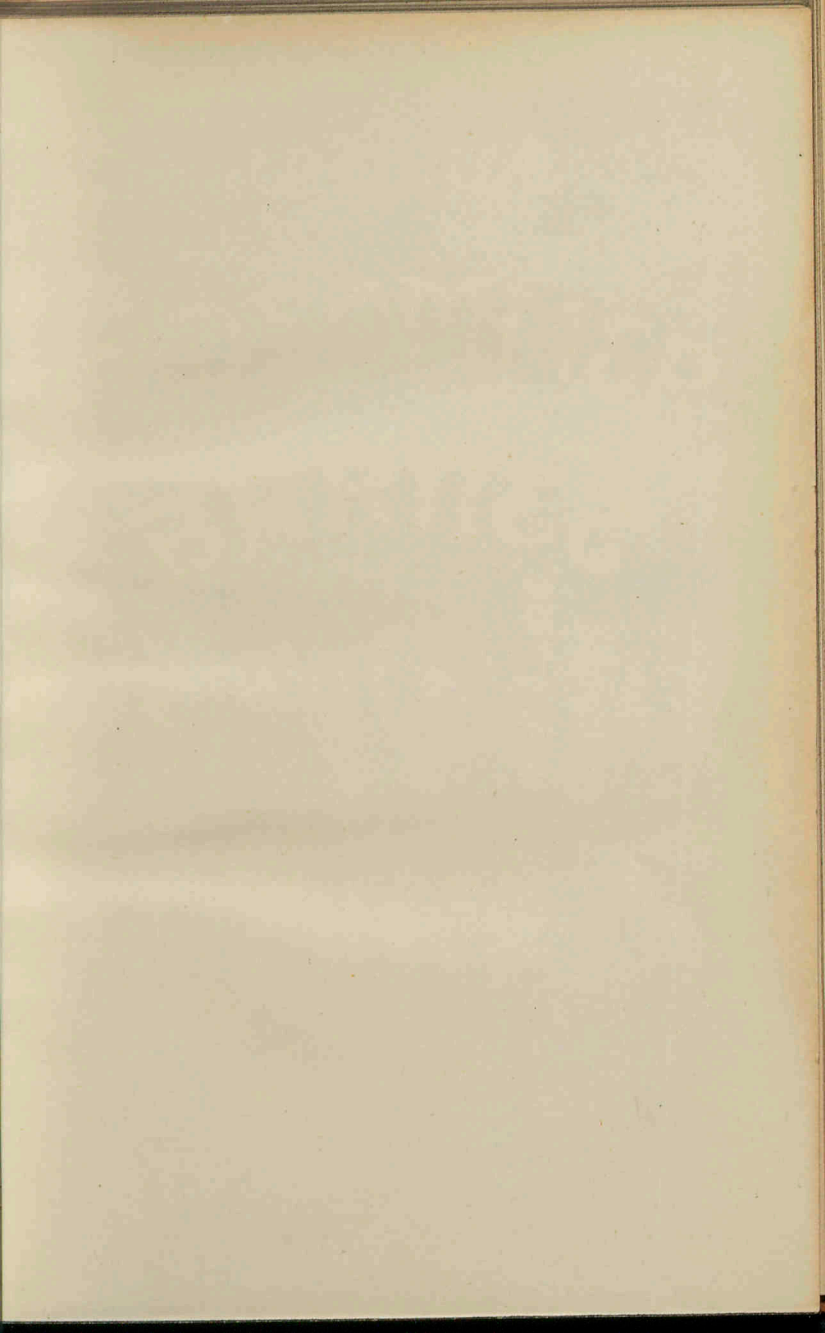

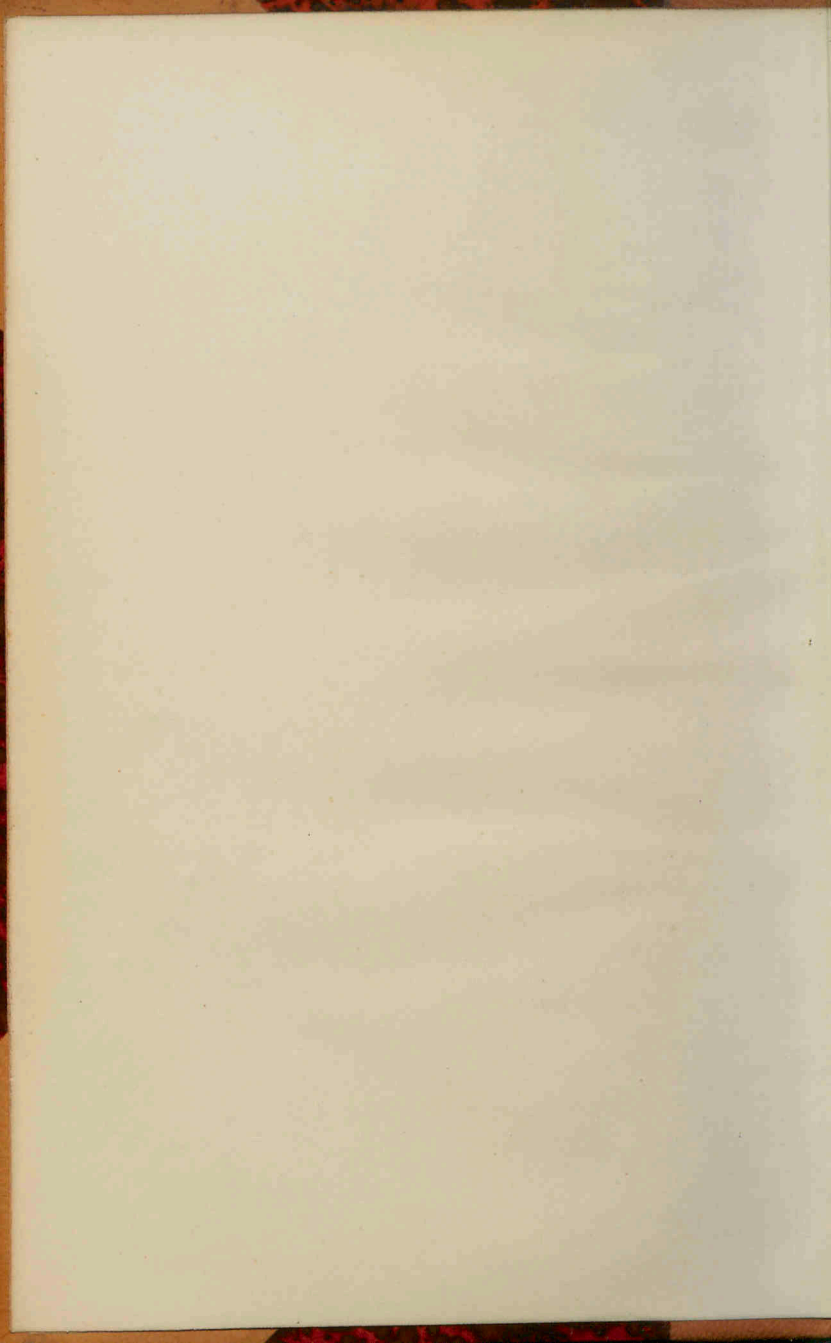
130024225160

H.P. LUNDE

MIDSOMMER BARNE

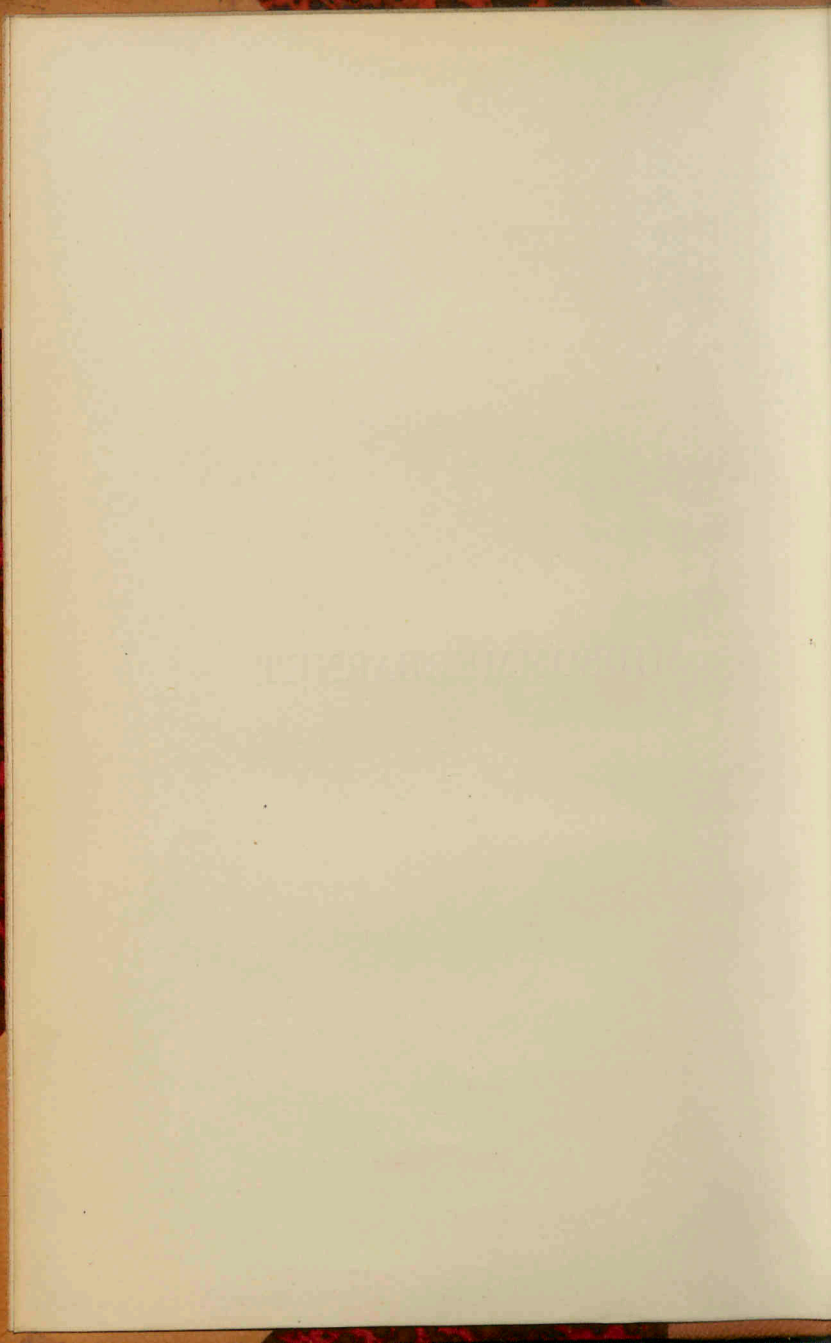

JYDSK FORLAGS

FORRETNING.

300000
93777020
53777020

MIDSOMMERBARNET

HANS P. LUNDE

MIDSOMMER-
BARNET

AARHUS

JYDSK FORLAGS-FORRETNING

1898

1874

MIDSOUMER

BARNE

AARHUS STIFTSBOGTRYKKERI

I.

Det er Aften, en død stille Novemberaften. Mørket siver frem, sagte og sørgmodigt, efterhaanden stort og hemmelighedsfuldt, skummelt sløjfende alle Omrids af Huse og Træer, saa det er, som disse forvandles til sorte Spøgelser. Og for hvert Minut, der gaar, tætnes Mørket sig, indtil Lyset fra Sneen, der nyfalden dækker Jorden, kun er som en Anelse i det nu næsten usynlige Landskab.

Men ude, langt ude i Vest staar Aftenstjærnen op, tindrende blank, og bryder Vej for Øjet.

Ud i Mørket skinner Lys fra Egnens Hytter og Gaarde, smaa gule Skær, de fjærneste skuffende lig Stjærner nede paa Himlens Rand.

Kun i den enlige Nybogaard ude ved Skovene er alle Ruder mørke. I Ovnene inde i Dagligstuen flammer et Baal, der kaster en flimrende Lysning gennem Stuen, saa de to Kvinder, som

opholder sig derinde, den ene siddende i en Armstol ved Ovnens, den anden staaende med Ryggen til en Dørkarm, lige kan skimte hinandens Træk, der forekommer helt hvide, naar Ovnlyset spiller hen over dem, medens Øjnene staaer blanke og dybe med friske Spor af Graad.

Den, som sidder i Armstolen, er en gammel, svær Kone med kridhvidt Haar. Dyb Sorg skygger over hendes Træk, i hvilke et barnligt Sind har sat sit Stempel.

Den anden er ikke naaet længer end til Skellet mellem Barn og Kvinde. I hendes friske Ansigt, imellem hvis struttende Kinder der sidder en kvik Stumpnæse, er der et sorgfuldt Udtryk, og fra hendes Øjne, der er dybblaa og slørede som en Midsommernat, drypper Taarer nu og da. Om Bryst og Midje slutter en graa Kjole stramt og lader ane, at den gemmer en kraftig, velskabt Krop. Det lyse, tætkrusede Haar sidder i en sirlig Snoning, fugleredeformet, øverst paa Hovedet, saa hendes hvide Nakke staaer bar undtagen dér, hvor et sort Fløjlsbaand med Guldknap slaar en mørk Streg.

Minutter igennem har de været tavse. Saa bryder Birthe, den gamle Kone, Stilheden:

»Lad os nu faa tændt Lys, Eline. Vi maa til at ta' Tiden i Agt, saa meget som vi nu har at ta' Vare paa. — Aller først skal du ha' skreven

til Eiler. Det kan du nok naa at gøre i Aften, saadan at Posten kan faa Brevet med i Morgen.«

»Ja, Farmor, jeg skal nok skrive til Farbror Eiler.«

Og Eline stryger en Tændstikke til Lampen, og der bliver Lys paa Stuen. Saa tager hun sit Skrivetøj frem, sætter sig ved den øverste Bordende, og prøvende trykker hun Spidsen paa en ny Pen mod sin venstre Tømmefingers Negl.

»Nu fortæller du ham aller først, at din Far er død sidste Nat af Lungebetændelse og hvor længe han har ligget syg — og at her staar vi to enlige Kvindfolk og kan ikke se os ud a'et, om det er aldrig den Del.«

»Ja,« svarer Eline, mens hun langsomt og med en uøvet Haands Sitren former Overskriften.

Yderst omhyggelig fører hun Pennen hen over det hvide Velin. Nu og da hælder hun Hovedet til Siden for at kige Linjen af — hun véd, hun har for Vane at skrive skraat opad. Og imellem sidder hun med Panden støttet mod venstre Haand og ser hen for sig og pønser paa, hvordan hun skal sætte sine Tanker paa Papiret. Munden staar da lidt paa Klem, saa en Streg af hendes hvide Tænder ses, medens Brystet højner sig og synker urolig. Modsætningen mellem det friske Ansigt, som Glæden har været behjælpelig med at runde, og det Sorgens Udtryk, det bærer, springer stærkt frem, som hun

dér sidder i Lyset fra Lampen. Hver Gang hun har dyppet Pennen, slaar hun et Dryp af den ved et lille Kvist ud over Gulvet, en indgroet Vane fra Skolen.

»Og bed saa Eiler om at komme hjem til Foraaret; det maa du endelig ikke glemme, Eline.«

»Nej, hvor skulde jeg dog kunne glemme det, Farmor.«

Birthe har rejst sig. Tænksom staar hun med Slev i Haand og rører i Gryden, der staar paa Ovn.

»Men du maa vide at føje til, Eline, at han maa paa ingen Maade gi' sig paa Rejsen, inden det er færdig med at storme; han skal over det store Vand, Skibet kan gærne gaa under.«

Bønlig, med foldede Hænder, vedbliver hun hen for sig:

»Aa Gud, aa Gud — om jeg skulde miste ham ogsaa, den rare Dreng — min kønne, muntre Eiler. — Vorherre holde sin Haand over ham . . .«

Og saa sætter Birthe sig igen, og der bliver stille i Stuen. Tydelig og skælvende lyder i Stilheden Pennens Strøg mod Papiret, Klokkens dybsindige Lyd, og derindi et enkelt Suk, en from, henaandet Mumlen fra den gamle, hvis Træk Søvnens lidt efter lidt slapper, samt nu og da et lille Snur, naar en Draabe fortættet Damp

dumper fra Nadvergrydens Laag ned paa den hede Ovn.

Saaledes glider en Times Tid. Farmor er faldet i Søvn, da Eline vender sig imod hende for at læse Brevet op. Eline nænner ikke at vække hende. Hun giver sig til at pusle ved Ilden og Gryden. Ved Støjen deraf vaagner Birthe. Og nu sætter Eline sig hen ved hendes Side og begynder at læse Brevet højt for den andægtig lyttende gamle.

»Kære Farbroder Eiler!

Det er ikke med Glæde, jeg denne Gang sætter mig hen at skrive til dig; en stor Sorg har ramt os. Min kære, gode Fader er død sidste Nat. Han har været meget daarlig af Fluenza og Lungebetændelse lige siden vi modtog dit sidste Brev. Doktoren blev ved at trøste os med der var ingen Fare, derfor har vi ikke sendt dig Brev før, men det gik alligevel ikke som vi havde haabet og bedt saa meget om, Fader fik jeg ikke Lov at beholde.

Ja jeg kan næsten ikke huske hvad jeg vilde skrive til dig kære Farbroder, Papiret bliver saa vaadt af mine Taarer. Men din stakkels gamle Moder er det da værre for, hun er hel utrøstelig, og jeg skulde bede dig saa mange Gange om at komme hjem til os og hjælpe os, vi har jo ingen rigtig Forstand paa

at styre Gaarden. Men Farmor beder mig endelig skrive, at du ikke maa give dig paa Rejsen, førend de slemme Foraarsstorme er forbi, at du ikke skulde komme noget til.

Men nu skriver du nok snart, om du kan komme og hvornaar. Ja jeg længes meget efter at se dig kære Farbroder. Farmor har fortalt mig saa meget Godt om dig, ja ogsaa min kære Fader, han talte om dig paa det Sidste og bad os hilse dig saa mange Gange.

Nu kan jeg ikke skrive mere. Men vær rigtig kærlig hilset fra din sørgende Moder og din Broderdatter

Eline.

P. S.

Jeg glemte at skrive, at Fader skal be-
graves paa Tirsdag.«

»Ja, det er jo rigtig et rart Brev. Nu skal du saa kun ha' det lagt sammen og skreven uden paa. Lad mig se, du lakker'et godt, det skal paa en lang Rejse. — Den Stakkell, han vil ta' sig'et nær, naar han hører, hans Bror er død . . . Hans eneste Bror . . . Eiler har altid gjort saa meget ud af ham . . . — Hvad leder du efter, Eline?«

Elines Haand løber om i en udtrukken Skuffe af Krogskaftet.

»Aa, det er Lakket. Jeg mente, vi havde en lille Stump endnu. — Naa, her er'et.«

»Det var da vel. Ja, nu faar vi ikke Brug for mer af det Slags herefter, nu har vi ham nok, til Køerne skal paa Græs. — Aa Gud, hvor Tiden dog gaar, og vi andre med. Aa—ja. Nu er det over sejsten Aar, siden Ejler rejste . . .«

Eline lader et Dryp blussende Lak falde paa Brevet. Et ivrigt Tryk med Faderens Signet. Saa slaar hun et hvidt Uldklæde om Hovedet og gaar til Posten med Brevet.

Ogsaa Birthe rejser sig, kendelig lettet: nu var Brevet kommet paa Vej og kunde snart naa ham. — Birthe er saa smaat begyndt at gaa i Barndom.

II.

Det var en Sommernat, en lind, stille Sankt Hans-Nat, Eiler første Gang var Midtpunkt i sine Slægtningses Tanker, den Gang som nu ventet i Længsel.

Gennem den blaa Dæmring, der skyggede over Egnen, brændte Sankt Hans-Baalene med høje Luer, bredende røgfyldt Mørke om sig, saa de mange Skikkelser, der kredsede om Ilden, paa Afstand lignede formummede, skyggeagtige Væsner. Nogle hvinede, naar Ildfnug regnede ned over dem. Andre lo, saa Skove og Banker svarede. Klingre og dybe Stemmer i ét Virvar, isprængt med Musik, der lod ane den store Aftens Glæder, saavel de aabenlyse som de, hvortil kun Skoven og Markens Hyld var Vidner, men ogsaa dens dulgte Ve. Og mellem alle disse Lyde bruste Nattergalens Sang sød og frisk. Det var, som stod Luften svanger med Trolddom.

Ledsaget af Hovslag, der ilsomt klaprede mod hverandre, lød en Vogns Rullen, saa det hørtes langt bort. Mange Øjne fulgte det jagende Køretøj paa dets Fart fra Nybogaarden til det lille Jordemoderhus en halv Mils Vej derfra. Og Birthes Navn var paa manges Læber. Stakkels Kone, først miste sin Mand og et halvt Aar efter have ét faderløst Barn mere.

Ved Vinduet i den lave, halvmørke Aftægtsstue i Nybogaarden sad to, en stille, seks Aars Dreng med et blegt Ansigt, og en gammel men usvækket Kone — en stor, svær Kvinde med bleget Haar, som var strøget tilbage fra Panden, og et graabrunt, dybtfuret Ansigt.

Drengen sad paa hendes Skød i tavs Henrykkelse over de mange Sankt Hans-Blus.

»Se, Farmor! nu kom der et nyt Blus der langt ude.«

»Ja, det er langt borte . . . helt oppe ved Vissenbjærg Skove.«

Indtrykket havde rødnet hans Kind. Med halvaaben Mund og et stort, klart Blik sad han tavs og saa, mens Øjnene langsomt flyttede sig fra Baal til Baal.

Den gamle tænkte paa noget helt andet. En angstfuld Spænding gav hendes Ansigt et aarvaagent, lyttende Udtryk. Jævnlig saa hun paa Klokken, der vendte sin hvide Skive mod Ruderne, jævnlig ud ad Vejen, som ventede hun

nogen. Flere Gange sukkede hun lydeligt: »Aa — jah,« og mumlede en Bøn.

»Se nu igen, Farmor! nu kom der nok et Blus. Se dér — nede ved Skoven — tæt ved Vejen!«

»Naar kun det ikke skal kyse Hestene.«

Drengen vendte et spørgende Øje imod hende.

»Hvor er Niels kørt hen, Farmor? Er han kørt ud efter Doktoren til Mor?«

»Nej; — efter en klog Kone.«

Igen drog Blussene Drengens Blik til sig. Den lille tav længe, hensunken i glad Beskuen, Karen i angstfyldt Bøn.

Et langt, sitrende Véraab trængte ind i Kamrets Stilhed, men saa dæmpet, at de knap kunde sanse det.

Drengen drejede sit Ansigt brat imod hende.

»Hvad er det, der siger saadan, Farmor?«

»Det skal du ikke bryde dig noget om . . . Nej se nu en Gang det store Blus ude paa Ravnehøj! Se, Johan!«

Drengen glemte at spørge videre, da han fik Øje paa det store Baal, som højt oppe ved nogle smaa gamle Ege slyngede sine Flammer lystig op og saa langt ud, at Træerne kom til at staa røde i Glansen.

Igen lød Véraab ind i Aftægtsstuen, klart og stingende.

Angsten tog et Tag i den gamle.

»Det er ligesom nogen klager sig,« sagde Johan ængstelig.

»Aa, det lyder kun saadan.«

Spændt og stille sad han og lyttede.

»Er det Mor?«

Karen bøjede sig frem mod Vinduet:

»Vær stille. Jeg syntes, jeg hørte en Vogn. Mon det nu ikke skulde være Niels.«

Den gamles Anelse slog til: det var Karlen, der kom. En Kone sad ved Siden af ham. I vild Fart snurrede Køretøjet ind ad Porten, ind i Gaarden, hvor det standsede med et Ryk. Hestene saa ud, som de lige var dukkede op af et Vand. Skummet drev af dem, de dampede og bovskjalv.

Karen drog et lettende Suk, da hun hørte Vognen rulle ind i Gaarden, men var dog langt fra rolig endnu. Drengen lod sig glide ned fra hendes Skød; han vilde ind til sin Moder.

»Nej, du kommer til at blive hos mig, til den kloge Kone er færdig; hun jager os ud, kommer vi derind.«

Som et lydigt Barn forblev Johan uden Indvendinger, hvor han var. En stille Time sad de to i Aftægtsstuen, medens Karen tit saa op mod den hvide Klokkeskive. For at berolige Drengen fortalte hun ham nogle gamle Krønniker. Hvem der Sankt Hans-Nat vilde se Heksene ride paa Kosterkafter og Ovnrager gennem Luften, og se,

hvad Kunster de havde for med Folk og Fæ, han skulde bare sætte sig under en Harve paa en Korsvej Klokken tolv. Men Harven skulde staa oprejst med Tænderne udad, og knyede han blot saa meget som et halvt Ord, naar han sad under Harven, vilde han ikke længer kunne se noget som helst Troldpak. Sankt Hans-Nat drev alle onde Vætter deres Spil, det var saa sikkert som Amen i Kirken; og det Barn, som blev født den Nat Klokken tolv, det vilde aldrig blive saadan som andre Børn . . . Aa, det var saa grulig, at det ikke var til at tænke paa; Johan maatte takke Gud for, at han ikke var født paa den Tid.

Under hendes Fortælleren viste en yngre Kone fra Nabolaget sig i Døren.

»Er det nu overstaaet?« spurgte Karen hurtigt, inden den anden var kommen over Tærsklen.

»Ja, og *vel* overstaaet. Johan har faaet sig en lille Bror, en tyk, velskabt Dreng.«

Karen havde rejst sig.

»Gud ske Lov,« sagde hun. »Nu skal vi ha' set efter, hvad Klokken er.«

»Den er vist godt tolv.«

»Hvad siger du? — Nej, du ta'r vist fejl.«

Begge saa nøje paa Klokken, Karen med en brændende Tændstikke i Haanden.

»Godt en Kvart over,« konstaterede Gæsten.

Karen slap Tændstikken med et Suk.

»Det var dog slemt, at den Knægt skulde komme dumpende i saadan en ulykkelig Stund!« mumlede hun.

»Aa, det har saamænd ikke noget at betyde, Karen. Han ser nok saa fornøjet ud.«

»Jo, min Pige, det har *ikke* saa lidt at betyde. Et Midsommerbarn, *det* vil alle sine Dage være efterstræbt af Hekse og Troldskab . . . Aa — jah, aa — jah.«

»Det siger de jo. Men der er slet ikke noget ondt at se paa Drengen.«

Den gamle tog Johan ved Haanden.

»Ja lad os saa kun gaa ind og se til dem. Men du skal ikke sige til din Mor, at han er født ved det Klokkeslet, det kan hun ikke taale at faa at vide nu.«

»Det véd hun nok, Karen.«

»Hvad! Véd hun det allerede? Og det kunde I næppe at sige til hende! Nu ligger hun og græmmer sig over det, Stakkel — faar kanske ikke Bryst til Barnet. — Aa — jah!«

»Birthe tror ikke, det har noget at sige.«

»Ja, da skal hun nok faa at vide, hvad *det* gir. Og I skal nok faa at se, at vi faar aldrig nogen Glæde af den Dreng.«

I Sovekammerets brede Ægteseng laa den kønne unge Enke med sin nyfødte. Endnu skælvede hendes Hænder, der laa slappe og blaaaarede paa Lagnet. Men de blege, næsten

hvide Træk var som forklarede, og i de mørke Øjne lyste en stille, øm Fryd.

Den lille blev draget frem. Læmpelig tog Karen ham i sine Hænder — ja saa minsæl var det én, der var Krummer i! — og saa ham ind i Ansigtet, mens hun gjorde Korsets Tegn over ham. Nej, det var Synd at klage over noget her. Men saa underlig han dog vred med sine Øjne og sin Mund, ja med hele Ansigtet! Hvad mon *det* kunde have at betyde? Hun holdt ham tættere til Lyset.

»Aa, han *ler* jo, Karen!« udbrød Nabokonen.

»Nej, minsæl gør han ej; det vil nok vare nogle Dage, førend den Karl kan le.«

— — Nattergalen tier. Intet Spil, ingen Latter, ingen ungdommelige Udbrud klinger i Stilheden. Hvert Baal er sluknet.

Nu slukkes ogsaa Lyset i Nybogaardens Sovekammer. Men over den blaa Midsommer-nat staar hist og her en Stjerne. Maanen synker, mindre og mindre klar. Solrødmen lavt i Nord fortoner sig.

III.

Svanger med hellig, anelsesfuld Luft er Juleaften paa Landet.

Dalstrøget om Nybogaarden var fyldt med Tusmørke, der langsomt lagde sig op om Gaardens hvidtede Længer, op imod Trætoppene, fra hvis øverste Grene nogle Krager kigede ned i Gaardsrummet, klart synlige mod den blege Aftenhimmel.

Klokkernes Kimen var forstummet. En forunderlig, næsten lydløs Fred hvilede over Eggen. Enkelte Stjærner lyste dunkelt-uldent ned paa den let tilsneede Jord. Vesten Himmel var stærk rød. Alt varslede om, at Træerne Julemorgen vilde staa smykkede i Rimens lette Flor.

Ud i Stilheden lød af og til et lille Skrat, naar en Slæde fo'r over Sprødisen nede paa Engene, hvor et Par Drengene fra Gaardens Nabolag endnu morede sig; og ind mellem denne Skratten klang Ispiggenes Støden og Ridsen i Glidebanerne.

Gennem de renvaskede, smaa Ruder i Gaardens Stuehus skinnede Lyset fra Lampen, der hang over det dækkede Mellemmadbord i Dagligstuen. Karle og Piger var tidlig færdige med deres Arbejde og hagede, før de satte sig til Bordet.

I Køkkenet stod Birthe ved den sprudende Æbleskivepande — der var endnu lidt at bage — og Julegrøden syded lystig ved Siden af. Paa Tørvekassen, tæt op til Moderen, sad Johan blæsende paa en Skive af de hede Boller. Det begyndte at stoppe op for ham — han havde trolig hængt i, fra Panden fik sit første Hold brunet. Flere Gange havde Birthe bedt ham gaa ned til Isen for at kalde Eiler ind — dér huserede han vel nok, mente hun. Men Johan havde ikke endnu faaet Kræfter nok til at skilles fra det varme Komfur. Det kunde Farmor jo gøre; hun var jo gaaet ud, da Karlene kom ind — om lidt, saa kom de nok begge to, trøstede Johan.

Birthe lod ham i Ro.

Men Eiler var ikke paa Isen, og Farmor ikke ude at lede efter ham. Bag Svinestien havde han stillet en Dør paa skraa til en Stok, bundet en Snor i denne, og hans Hensigt var, naar et passende Antal Spurve holdt Maaltid med de Kærner, han havde strøt som Lokkemad

— da med et Snuptag at trække Stokken bort og mase Fuglene under Døren.

En Stund havde han staaet paa Lur, da han saa sin Farmor nærme sig Svinestien, bøje sig ned ved Døren . . . og lidt efter fjærne sig, stille som hun var kommen, uden at have set ham.

Eilers Nysgerrighed var vakt. Han listede sig bag efter den gamle ind ad Porten. Nu gik hun hen til Kohusdøren, bøjede sig ned som før. Og nu til Stalddøren; ligesaa.

Hvad mon hun dog tog sig for?

Eiler kunde knap dy sig, til hun var gaaet ind, før han listede hen til Kohusdøren. Skæret fra Lampen over Bordet lyste lidt for ham. Snart fandt han en af de Jærnkiler, som brugtes til at kløve Stubbe med; den var stukket ind under Dørtrinet. Og hvad var det? Oppe ved Karmen sad en af hendes grove Strikkepinde!

Han undersøgte de to andre Døre: Jo, der var paa lignende Vis lagt Staal!

Eiler fik en af sine lyse Tanker: Naar Farmor var gaaet i Seng, skulde hun narres! Det maatte blive Sjøv at høre, hvad hun vilde sige i Morgen. For dette her var vist noget, hun lagde for Hekse, dem havde hun altid saa meget med at tro paa.

Men det var sandt: Fuglene! — Og saa var Mor vel ved at bage Æbleskiver. Han listede

om og fandt sin Snor. Lod saa Døren brase. Kunde der ikke blive mange Lig, saa lidt. Hvem gad staa her længer?

Lidt efter lettede han Døren — skrabede sammen med begge Hænder. Ja, her var nok til Kattene til Juleaftensnadver. Naada, det var Steg!

I fuld Fart styrtede Eiler ind i Gaarden, brasede Gangdøren op med Knæ og Albuer og raabte:

»Kom her med begge Kattene og det i en Fart! Her er Steg, kan I tro!«

Som ved et Ryk fra en Snor kom Farmor frem i Døren til Dagligstuen, og Birthe med Johan efter sig fra Køkkenet.

»Stille, lille Eiler,« tyssede hans blide Moder, medens Farmor skændte paa Drengen, fordi han med al sin Støjen brød Helligfreden: saa syndig kunde han bære sig ad, at han slog Vorherres Fugle ihjel paa selve Juleaften. Han maatte skamme sig, maatte han. Han blev aldrig den Dreng, Johan var, endte Farmor sin Tale, før hun trak sig tilbage til Dagligstuen, og lukkede Døren uden at høre Eilers Forsvar — dette, at han havde jo ikke gjort andet, end hvad Væverens Dreng saa tit gjorde, og Væveren havde selv sagt, at det Kram var slet ikke for godt at ødelægge, al den Skade, de gjorde.

»Ja ja, min Dreng,« afbrød Birthe ham,

»men du maa alligevel ikke gøre nogen Skabning Fortræd; de Fugle maa jo ogsaa gøre deres Nytte; — og saa paa en Juleaften oven i Købet!«

Eiler mumlede, hvorfor det var mere Synd at slaa Graaspurve ihjel om Julen end paa en anden Tid, men samlede lydig Fuglene op og smed dem ud i Gaarden, da hans Moder bød ham det. Ogsaa da hun bad ham gaa op paa Loftet efter en Kasketfuld Korn, som han skulde strø ud i Gaarden til de andre Fugle, adlød han flinkt, og kom bagefter ned i Køkkenet og bad hende, om han nu maatte tage for sig af Æbleskiverne.

Jo han maatte. Men mon det ikke var bedst, han gik ind til Bordet og tog sig et Stykke Mellemmad først.

»Har Johan da det?« spurgte Eiler med et hurtigt Blik paa Broderen, der atter havde indtaget sin Plads paa Tørvekassen med begge Hænder i Lommen.

Johan nølede med Svaret; han vidste med sig selv, at han fra Stedet havde begyndt paa bar Bund.

Naa ja, saa kunde Eiler da ogsaa.

»Og jeg er slet ikke saa rædsom sulten endda, Mor,« sagde han.

»Spis nu, min Dreng,« svarede Birthe med et blidt Strøg over Eilers Krushoved. Birthe holdt lige meget af sine to Drenges, mente hun,

men skulde hun nøje granske sig selv, var Eiler nok den, der laa hendes Hjærte nærmest. Hans frie blaa Øjne lyste hende saa tillidsfuldt i Møde, at det var hende umuligt at blive vred paa ham. Og hvor fløj han paa hendes Bud, naar hun trængte til hans Hjælp. Lille Johan var saamænd en god Dreng, men han var saa langsom.

Eiler spiste af Hjærtens Lyst, mens han fortalte løst og fast for Johan.

Nu skulde begge Drengene ind at læse en Salme og en Juleaftensbøn; Farmor sad allerede ventende i Dagligstuen med opslaaet Postille og Salmebog. I Aften skulde Oplæsningen foregaa i Nærværelse af alle Gaardens Folk. Ellers plejede den gamle om Søndagen at tage Johan og Eiler ind paa sit Kammer og der tildele dem hver sin Part at læse, Prædiken og Salme. Noget, som gjerne indbragte Eiler en lille Irettesættelse, fordi han under Læsningen havde Hovedet fuldt af andre Tanker, som gjorde ham det umuligt at bevare den Andagt og gode Vilje, som Johan lagde for Dagen. Men i Aften skulde han rigtig være flink, at det kunde faa Ende! Saa vidste han, Farmor gik i Seng, og da skulde han og Broderen spille med de smaa ny Kort, hans Moder havde købt til dem, sidst hun var i Staden.

Som saa mangen anden Juleaften før gik

denne Højtidskvæld med Spil og Skæmt mellem Maaltiderne. — Dog huskede Eiler, før han gik i Seng, at samle alle Farmors Staal- og Jærnsager i en Stak uden for Kohusdøren. En ny Birkeriskost hentede han fra Huggehusloftet og lagde den oven paa Stakken . . . Naada, hvor Farmor vilde falde i Tanker herover Julemorgen! Naturligvis vilde hun tro, det var en af Heksene, der havde tabt sin Kost. Men hvem havde saa samlet de andre Sager sammen? — Ja, Eiler vilde fortælle det hele Julemorgen til sin Moder. Med den Beslutning gik han i Seng — og sov snart trygt!

IV.

For Spejlet i Nybogaardens Daglistue stod Eiler og gav sit gule, tætte Krushaar en sidste Overhaling med Kammen.

Ved Bordet sad Birthe og Johan og skyndte paa ham: han maatte snart se at komme af Sted, vilde han op at pynte Kirke tillige med de andre Konfirmander. Tørt drillende lagde Johan til:

»Nu er du saamænd fin nok til at vise dig for Dyrlægens Helga; det er jo ikke sikkert, du faar hende ilejn.«

»Bæ—h!« vrængede Eiler. »Du maatte heller gaa med op at passe paa Valborg, at ingen skal ta' hende fra dig. For det véd vi jo godt nok allesammen, at hun skal være din Kone, naar hun bliver noget ældre!«

Tavs og rød skubbede Johan ud af Stuen, mens Birthe fik Eiler stillet af Sted med sin Kurv Blomster.

Oppe i Kirken var der en Støj og et Hurlum-

hej som ved et rigtig muntert Gilde. Gran og Blomster laa dænget omkring paa Gulv og Bænke. Konfirmanderne lo og plaprede i Munden paa hverandre, og mer end ét lille Trættemaal opstod om, hvordan Pynten skulde anbringes.

Dyrlægens Datter, Helga, førte Ordet. Som en tro Ridder stod Eiler ved hendes Side, parat til at flyve op ad Stiger og Trapper, som hun bød. Om hendes smukke Hoved stod et Virvar af mørkt, utøjlet Haar, de brune Øjne spillede med kolde Lyn og hede Smil.

Mere stille og tilbageholdende opførte Valborg sig, et friskt og fint Barn med blond Haar af en usædvanlig Renhed i Farven, røde Kinder paa en sjælden skær Hud og blaa Øjne, hvis Dyb aabenbarede en sart, halvslumrende Sjæl.

Med Forklædet fuldt af Blomster sad hun paa Trinet op til Koret og bandt smaa Buketter, hvormed Stolerækkerne skulde pyntes. En Dreng, der tydelig søgte hendes Yndest, tog Buketterne, naar de var færdige, og satte dem omhyggelig paa deres Plads.

Tæt ved Døbefonten, bag ved Valborg, bandt Helga, bistaaet af Eiler, paa den store Guirlande, der skulde smykke Korhvælvingen. Adræt tog han af den duftende Dynge, hvad hun forlangte, lagde det skælmsk i hendes fremrakte Haand, mens han saa hende ind i Øjnene. Det skete, naar han troede sig ubemærket af de andre, at

han tabte en Grangren eller en Blomst, fordi Helga skulde have et Haandtryk. Naar han saaledes lod Pynten falde, hvad han flere Gange gjorde, skændte hun paa ham, men ikke anderledes, end at Valborg, hvis Øjne hemmelig fulgte Parrets Bevægelser, tydelig kunde høre, hvad der laa under.

Valborgs Kind glødede, hver Gang hun opfangede noget af det Elskovsspil, der gik for sig bag hendes Ryg, og hendes Svar paa Helgas Spørgsmaal var kun Enstavelsesord.

Eiler magede det saadan, at han kom til at staa med Ryggen mod dem alle undtagen Helga, for at han mere upaaagtet kunde øve sine Bedrifter.

Foruden Valborg havde to Piger lagt Mærke til det stumme Spil, der fandt Sted ved Døbefonten. De to kunde ikke dy sig for at drille Eiler, de gjorde ham flov og fik ham snart til at fortrække. Sammen med en Kammerat gav han sig nu til at undersøge Sakristi og Prækestol. For at vinde Helgas Opmærksomhed fremsagde han højkrøstet fra Prækestolen en Remse, ja vovede endog at efterligne Præstens Stemmeføring og Manerer. Som han var godt i Gang med disse Løjer, hviskede en af Tilhørerne:

»Nu kommer Præsten!«

Som skudt forsvandt den kaade Taler ned i Prækestolen, derfra paa alle fire ned af Trap-

pen, plat ud paa Stengulvet, hvor han blev liggende uden at turde røre sig, indtil Kammeraternes Latter røbede, at han var narret. Et blodigt Sted paa hans Pande var en Straf, fordi han havde optraadt som Spotter i Guds Hus, lød det fra flere Munde. Selv var han i samme Tro, men kun et Øjeblik, til han mærkede, Saaret kun var ubetydeligt, saa var han lige kry igen.

Imidlertid havde Helga fuldendt den store, blomsterfyldte Granslyngning. Som den, der skulde være Mester for Ophængningen, sprang Eiler op ad Stigen, medens Helga, Valborg og flere fulgte efter med det tunge Smykke. Synderlig flink til at bruge en Hammer viste han sig ikke at være, fordi han vidste, at han havde Helgas Øjne rettet paa sig; han ramte bus hvert andet Øjeblik, saa Kalkpuksen fæg Tilskuerne og ham selv i Øjnene, Sømmene gik krogede . . . det tog en urimelig lang Tid, inden Ophængningen var endt.

Den første, Eilers Blik søgte, da han forpustet og sveddryppende steg ned ad Stigen, var Helga naturligvis. Hun stod mellem Valborg og en anden Pige, midt paa Gulvet, med Hænderne i Siden, Næsen i Vejret og mønstrede sit Værk, uden at gengælde hans Blik. Et forlegent Smil spillede rundt i hans Øjne; han følte, han havde gjort sig umulig.

Ved de andre vendte han sig om og saa op paa Granbuen. Aa, den hang da ikke saa fejl, mente han. Maaske lidt uens, men under Guds-tjenesten lagde vist ingen Mærke til det. Og han skottede til Helga.

»Lad os nu faa fejjet,« sagde hun rask. »Men det skal Valborg og jeg ikke hjælpe til med, saa meget som vi har bestilt. Valborg, kom med hjem, du; jeg har noget, jeg vil vise dig!«

Valborg nølede, og de, der skulde feje, saa surt. Det blev dog, som Helga vilde.

Og med Armene om hinanden gik de to Piger mod Udgangen. I Vaabehuset saa Helga tilbage, medens hun kastede en Grangren paa Eiler, der i nogen Frastand fulgte efter. Svaret var en rød Rosenknop. Den ramte hende paa Haaret.

Lidt efter at Eiler havde modtaget det hemmelighedsfulde Vink — gennem den tilkastede Grangren — af Helga, forsvandt han bag Taarndøren med den Tanke: i Skjul at oppebie hendes Tilbagekomst.

Stille, at Kammeraterne ikke skulde høre ham, steg han op ad den smalle Stentrappe, rundt og rundt, indtil han naaede Taarnstigen. I en Fart tog han det Par Trin. Forsigtig skubbede han sig uden om Klokken for at komme hen til det bagved værende Lydhul, hvorfra han

kunde overskue Helgas Hjem, som laa tæt ved Kirken.

Fra Lydhullet fik han Øje paa hendes Ansigt, der viste sig mellem Blomsterne i et Vindue. Han stirrede paa hende, til hun forsvandt. Saa fulgte en halv Times Tid, hvor han ikke saa hende.

Ventetiden kortede han ved at se ud over den bugtede Egn, imellem at han spejdede efter Helga. Grønne og gyldne Jorder, krogede Gærder, rige Haver, hvis Grene vaandede sig under Vægten af moden Frugt — her et Krat, hist en Eng med en blinkende Bæk, dér en Stendysse, strejfed hans Øje. Nu fløj en Maage ilsomt ad Stranden til, nu kom en Krage sindig glidende, stak Benene frem for at plante sig i et Træ ude ved hans Moders Gaard, skræmtes og fløj igen, stæv-nede frem mod Vest — fløj og fløj, som var den paa Rejse til selve Solen.

Fjærnt og nær: Sol, Stilhed — høstlig Fred.

Men for Eiler var det altsammen som en Drøm. Han trak Vejret friere, da han hørte Fejepigerne forlade Kirken.

I nogle Minutter hang han og beundrede Dyrlægens Duer, Bolig og Have. Saa fik han Øje paa Valborg og Helga, idet de kom ud ad Døren. Naada! — I en Fart steg han ned ad Stigen. Han listede ind paa Hvælvingerne, stand-sede og aandede ud, imens han hed og hjærte-

klemmt lyttede efter Pigernes Stemmer. Om ham var der bælgmørkt. En svag Spøgelsesgru sneg sig kølende igennem ham, ved at enkelte af hans Farmors Rædselskrøniker skød op i hans Tanker, og drev ham frem mod Lyset.

Lang og spids laa Kirkens Slagskygge over Gravene, og den gyldne Indskrift paa Tavler og Støtter straaledede hist og her i svindende Solglød, da Valborg og Helga vendte tilbage for at se, hvorledes Kirken tog sig ud efter Rengøringen.

Gennem de smaa Ruder skinnede et dæmpet Lys, der kløvede Skumringen i det duftopfyldte Kirkeskib. Altertavlens Kristus-Skikkelse og de to Messinglysestager paa Alterdugen traadte endnu klart frem, mens Krogene ved Sakristiet stod i Halvmørke.

Der var tyst.

Frisk Granduft mødte de to Piger ved deres Indtræden. Det lød saa klart, naar de traadte i Stengulvet og talte, at Valborg uvilkaarlig dæmpede sine Fjed og sin Stemme. Kirkens Storhed, dens dybe Stilhed og det forvirrende Tusmørkeskin virkede stærkt paa hende, idet hun nærmede sig Koret.

»Saa underlig her er nu,« sagde hun, »det er slet ikke som før — eller som om Søndagen.«

»Aa, det er bare, fordi du ikke er vant til det. Men det var Stadsen, vi skulde se paa. Naa! det ta'r sig jo fikst ud. Ikke sandt?«

Valborg tav lidt; hun stod og saa opad med et lyttende Udtryk i Øjet.

»Det lød, som der var noget, der rørte sig oven paa,« sagde hun.

»Aa, det har været en Flagermus — eller maaske en Ugle.«

»Nej, saa kunde det ikke ha' lydt saadan.«

Helga slog en Arm om hendes Nakke, som for at skærme hende.

»Du skal ikke være ræd, min Pige, her er hverken Spøgelser eller onde Aander, det kan jeg evig forsikre dig.«

»Jeg er heller ikke ræd.«

Ved Kirkedøren tog de Afsked med hinanden. Helga stod et Øjeblik paa Trappestenen, til Valborg var kommen uden for Kirkegaardsmuren; gik saa nynnende, med lunefulde Slæng, hen ad den stenede Gang.

»Naada! hviskede Eiler, da han hørte Lyden af Helgas Fodtrin i Gruset, og skyndte sig ned i Taarn døren. Rystende af Spænding indbildte han sig at være en Helt.

Deres Øjne mødtes . . .

Først skød Helga Brynene op med løjet Forbavselse, saa udstødte hun et Pust.

»Men Gud dog! — er *du* her endnu. Du kunde nær ha' kyst Livet af mig.«

»Jeg har været oppe i Taarnet, du. Saa langt jeg dog kunde se omkring.«

Hun nærmede sig koket.

»Du saa vel Munkebo Bakke.«

»Nej! Tag du og gaa med op og vis mig'en.«

Den Gang gik hun gærne, kunde han se paa hende. Munter fulgte hun ham op ad Trappen. Eiler bød hende Haanden, da han var kommen helt op, for at hjælpe hende over de øverste Trin paa Stigen. Leende lod hun sig hale op. Og de to Hænder slap ikke hinanden før længe efter.

Helga viste ham Bakken, der laa stor og klar i Solbjærgslyset. Men Eiler sansed kun hende. Hun pegede paa Omegnens Kirker, lo og morede sig over Folk, der færdedes nede i Landsbyen — men fandt kun mat Genklang hos Eiler, hvis Sanser hendes Nærhed forvirrede.

Tunge Træskotrin lød fra Taarnets Bund op til de to. Efter et Øjeblik Raadvildhed drog Eiler hende hurtigt med sig ned ad Stigen, og før den kommende — Ringeren — var naaet halvt op i Taarnet, havde de gemt sig inde paa Hvælvingerne. Stille og aandeklemte stod de, indtil Klokkens Lyd voldsom slog mod deres Trommehinder. Da hviskede han:

»Naada! — det var lige til Pas, vi slap ned.«

Men Klokkens mægtige Drøn hindrede Helga i at høre hans Ord. Forskræmt trykkede hun Eilers Haand — den skælvede.

»Du skal ikke være bange,« sagde han med forstærket Stemme, — »jeg skal nok vogte dig.

Men saa kunde du gærne gi' mig et Kys, Helga — du skylder mig ét fra Eksamensgildet . . .«

Hun klarerede.

»Og saa skal du ogsaa være min Kæreste hele Tiden paa Danseskolen — nu til Vinter!« sagde han.

Det lovede hun ham ærlig.

Saa stod de lidt og hviskede om Ringeren.

»Han kan vove at stikke Næsen ind til os,« mumlede Eiler dristig, »saa skal jeg kyle ham ned, kan han tro!«

»Mon du kan det?«

»*Ham?* — naada! Jeg kan smide vor Karl som en Visk, sagtens maa jeg kunne tumle denne her lille Fyr. Jeg skal klynge ham op paa en Hanebjælke med Hovedet nedad, saa kan han hænge dér ved Siden af Flagermusene! — Eller ogsaa tøjrer jeg ham til Klokken og ringer, saa kan han være Knevl!«

Thi Eiler gad gærne tage sig ud for Pige-barnet.

Nogle Minutter drøuede Kløkkelyden mellem Kirkerummets klamme Mure. Saa fulgte Bedeslagene dæmpede, højtidsfulde — og der blev tyst om Parret. De hørte Ringeren stige ned. Det klang hult, hver Gang hans Træskoplader slog imod Trappestenene, Nu var han i Højde med Kærestefolkene, der stod i aandeløs Stilhed;

nu nogle Trin under dem — nu, o Gudskelov! helt nede.

De to trak Vejret friere. Men da de i næste Sekund hørte Smældet af Taarndøren, der sloges i, og det rustne Laaseværks Hvin under Nøglens Omdrejning, for begge sammen i dump Forskrækkelse. Thi ingen af dem havde tænkt sig Muligheden af, at Ringeren kunde faa i Sinde at laase efter sig, fordi Døren til Taarnet sædvanlig stod uafaaet om Dagen, og begge skammede sig ved at kalde ham tilbage.

Helga kom først til Mæle.

»Hvad skal vi dog *nu* gøre?«

Med paatagen mandig Ro svarede han:

»Vi skal bare vente, til der bliver lukket op i Morgen tidlig. Men det dør vi jo ikke af, hvad, Helga?«

»Hvad tror du, Far og Mor vil sige, naar jeg bliver henne? — uha! de er i Stand til at jage hele Byen ud at lede efter mig med Lygte!«

»Min Mor gør kanske det samme. Men vi sidder bare og morer os med at se, hvordan Folk springer rundt efter os!«

Helga gav ham et Tjat paa de gule Krøller.

»Aa, du tossede! — Men nu vil jeg op i Taarnet og se ud. — Gud, hvor *er* det kedeligt.«

»Du er maaske ræd for Spøgeri; det skal du ikke være, saalænge *jeg* er hos dig.«

Fortrolig klyngede hun sig ind til ham. Straks derefter gik de op i Taarnet.

Slet saa rolig og kæk, som han gav sig Mine af at være, var han dog ikke. Som han nu stod og saa ud gennem et Lydhul, gled det muntre Udtryk af hans Ansigt, Trækkene slappedes, Øjet flakkede urolig omkring Gaarden, hvor hans Moder gik og ventede ham. — Og som det røde Solguld i Vest gled hen, som Tusmørket voksede, sank hans Mod: om de derhjemme nu virkelig gik ud for at lede . . . ?

Helga listede hen til ham med Spørgsmaalet:

»Hvad staar du og maaber for?«

Og som han saa kom til at se ind i hendes Øjne, der fæsted sig ømt i hans, veg Alvoren fra hans Sind, og med et fyrigt Greb om hendes Haand og Midje sagde han lystig:

»Jeg kigger efter Maanen!«

»Ja, her begynder at blive fælt mørkt.«

»Det gør ingen Verdens Ting. Jeg er ikke ræd! — Kom, vi sætter os henne ved Klokken!«

»Der er saadan en Træk.«

Saa dér da!« Eiler tog hende med sig hen til en Siddeplads ved Væggen, og de satte sig ved Siden af hinanden. Hun lagde sit Hoved paa hans Skulder og sukkede, mens hun saa ham skælmsk op i Øjnene. Eiler lagde en Arm om hendes Liv og sagde, at noget saa morsomt

sam dette havde han aldrig været med til før, hvortil hun svarede:

»Det har jeg for Resten heller ikke.«

Nede i Landsbyen var der flere Steder tændt Lys. Kvæg og Gæs rokkede ind fra Marken, Hestene spændtes fra Ploven, Folk og Fæ forsvandt efterhaanden bag Døre og Porte. Klang af Hestekoenes Tramp mod Stenbroen og Klirr af Jærntøjr, Kægen af Gæs og Brægen af Faar, samt en høj Klingren fra Smedjen lød op om de hvide Kirkemure, ind til de to. Men snart blev der stille rundt om. Taarngæsterne hørte blot det sagte, løndomssvangre Sus fra Træerne i Kirkegaardshegnet.

Oppe i Mørket tindrede Stjerne ved Stjerne. Lidt efter lidt kom Skovene i Nordøst til at lyse, som var de overdryssede af Rim. Den opdukende Maane føjede sit blege Skin til Stjernernes, saa Kirketaarnet og Marmorkorsene kom til at staa hvide med lange, dybe Skygger. To Maanestrimer gennemskar Taarnets Mørke.

Det unge Par var blevet ganske ædru.

De sad og lagde Raad op, om hvorledes de dog skulde slippe ud. Thi Tanken om et natligt Ophold i Taarnet havde lidt efter lidt gjort dem rædde, og den tiltagende Kølighed drev Kuldegys igennem dem. Eiler mente, det var bedst at ringe lidt med Klokken, saa vilde Skolelæreren eller en anden nok komme og lukke op.

Det var ogsaa Helgas Mening. Og nu begyndte han, først ganske let, siden mere dristigt, at slaa Kneven mod Klokken, medens Helga spændt kigede ved et Lydhul.

Aa, nu kom der en Mand med en tændt Lygte ind ad Laagen. Eiler slap Kneven. Og nu raabte Lygtemanden, Skolelæreren, op til dem om bare at staa rolige, til han kom med Lygten.

Skolelæreren glemte rent at skænde, da han saa de to ufrivillige Fanger. Med Løsladelsen fulgte den mest uskrømtede Syndsforladelse!

Saa stolt Eiler end var af sin Bedrift, en Fornemmelse af Lede, der allerede havde meldt sig hos ham, før der blev lukket op for dem, kunde han dog ikke fri sig fra den Aften. Og han skammede sig dybt — hans Blik flygtede for Moderens Øjne.

V.

Solen havde smeltet Sneen af Paaskeliljer og Krokus i Nybogaardens Have, kaldt Liv i en Række Stikkelsbærbuske, der stod i Læ ved Havediget, varmet nogle Blokke Violer op, saa de fik Mod til at sprede deres Blomster ud og gøre sig bemærkede ved deres daarende, vaarfriske Duft. Dens lune Straaler fik Lærken til at juble i vilden Sky. Selv Stuehusets gamle Ruder tog sig foryngede ud i Solglansen, gav villig Plads for Straalerne, der fik Lov til at brede sig langt ind i Dagligstuen og lægge Glans om Birthe og begge hendes Sønner, som dér sad og holdt Søndag.

Paa Bordet laa forskellige Sager: Brødrenes Arv efter deres Farmor.

Johan, hendes Kæledægge, skulde have det store Lommeur, som havde tilhørt hendes Mand, foruden hendes Bibel, Postille og Salmehog. Eiler derimod Urets Kæde, som bestod af massive Sølvled med vedhængende Signét, samt en

udskaaren Æske, af den gamle brugt som Pengeskrin.

En lille Samling gamle Mønter var der ogsaa til lige Deling mellem Brødrene.

Eiler pyntede sig med Urkæden.

»Naada! Jeg tror aldrig, jeg har været saa glad ved Farmor før!«

Og han bestemte straks, at Æsken skulde være til at opbevare hans Barbertøj i, naar han engang fik ét. Johan mente rigtignok, det var tvivlsomt, at Eiler fik Brug for slige Redskaber, der var endnu ikke Spor af Dun.

»Aa, hvad der ikke er, kan komme. Men vil du ikke laane min Kæde, naar vi nu i Aften skal om til Valborg?« drillede han.

»Naa,« afbrød Birthe ham, »vær nu ikke saa rap, lille Eiler. Hvad om Farmor hørte det?«

»Ja men det kan hun da umulig, Mor, hun har jo allerede ligget fire Dage i Graven. Og saa tror jeg heller ikke, Farmor mente mig det nær saa slemt, som det kunde lade, ellers havde hun ikke testamenteret mig denne her flotte Kæde! Den skal jeg ha' paa i Eftermiddag til Fødselsdagsballet. Naada! hvor de vil glo paa mig!«

»Læg nu Sagerne pænt til Side,« bød Birthe. »Og lav jer saa i Stand til at gaa over at ønske Valborg til Lykke.«

Eiler tog nogle Dansetrin.

»Nu er Valborg femten Aar, det bliver jeg ogsaa snart — til Midsommer!«

I fuld Puds gav de sig lidt efter paa Vej til Valborgs Hjem. Eiler sprang som en Plag, der en Vinterdag er sluppen løs. Naada, hvor han skulde svinge med Helga! Men — puh! — der kom nok ingen Musikant til det Fødselsdagsknald, det blev nok kun til Leg med Sang. — Saalænge det nu var siden, han havde set Helga, vist en hel Maaned. Tre Gange i Træk havde hun ikke været til Danseøvelse, fordi hendes Søkende laa af Halssyge. O, det havde været en jammerlig Marts Maaned. Men i Aften kom hun, vidste han. Det skulde ordentlig blive morsomt at se hende igen — og kysse hende, naar ingen saa derpaa!

Og han gjorde et Hop — saadan som en Plag gør det, naar den efter en kaad Galop pludselig springer over i en ny Retning. Saa spejdede han mod Landsbyen for at se, om ikke der skulde vise sig et rødmusset Pigeansigt under en hvid Pelshue. Alt var graat i graat. — Naa, hun kom nok!

Det sang, det lo, det bruste og hoppede i ham — det var ham næsten umuligt at gaa to Skridt ligefrem. En ubændig Lyst til at flyve, svinge sig over Trætoppene, slaa Kuldbøtter over alle Agre, drev sit Spil med ham. Hans Glæde

trak Straaler fra alle Verdens Kanter: Hegnets Rakler forvandlede til Guld, Skyer og Fugle dansede af Sted, Aftensolen blinkede lystig til ham, for hans Øre lød Vindens Sus som liflig Musik . . . Men det var saa ærgerligt med Johan: — gaa og trykke saadan, naar han skulde ud til Valborg! Men det maatte ikke lade, han brød sig om hende.

Bag ham gik Johan og mumlede: hvorfor han ikke kunde gaa ordentlig ligesom andre Folk.

»Aa — skal vi da altid komme ligesom andre? Skal vi da gaa som to gamle Halvfemser? Det *kan* jeg ikke.«

Og han sang.

Det lyseblaa Tag paa den store, ny Gaard, de skulde til, stod klart mod Skovens brune Mørke, i hvis Dyb Aftensolens Glød skinnede, og Skyggerne rakte sig tværs over Vejen foran Gaarden.

Johan og Eiler landede i en stor, rødmalet Stue, gled ind i en Skare unge af begge Køn.

Et Bord i hele Havestuens Længde var dækket og fyldtes efterhaanden, da Gæsterne var komne til Sæde omkring det, med duftende Stege, Kartofler og Saucer, saa de mange smaa Syltetøjsasjetter daarlig kunde holde Balance. Budding afløste Stegen; derpaa Kage. Der herskede en trykket Stemning under Maaltidet, som rakte over det meste af et Par Timer, — de

unge havde endnu ikke skudt Undseelsens Ham. Valborgs Fader sad selv for Bordenden; det var nærmest ham, der førte Ordet.

Valborg vartede op. Stille gik hun ud og ind, og det lidet, hun sagde, kom i en dæmpet Tone. Hun havde i Vinterens Løb taget til i Fylde, men ikke i Højde. Hendes Øjne havde endnu det underligt slumrende Udtryk, selv naar de smilte. Skønt Fødselsdagsbarn var der noget ensomt om den stille Pige.

Da Maaltidet var endt, blev Gæsterne livlige.

»Nu skal jeg snart ha' Eksamen,« betroede Skovfogdens Niels Helga, »og saa — om nogle Aar — kan jeg faa en Plads paa flere Tusend Kroner om Aaret — saadan at man kan forgyalde sin Kæreste eller Kone!« — han sendte en Straale Cigarrøg op mod Loftet.

»Bare du ikke dumper, Niels!« lød det fra Eiler, idet han nærmede sig Parret.

Niels saa spidst paa ham — fra oven og nedefter.

»Aa, om saa skulde ske, saa vidste jeg dog tusende Gange mere, end *du* véd — og vel nogen Sinde kommer til at vide.«

Dermed vendte han ham Ryggen.

Paa et Lyn fra Helgas Øjne trak Eiler sig tilbage.

Valborg aabnede Døren til Salen, der i næste Nu, som ved et Ryk, trak samtlige Gæster

til sig. Nu skulde »Værket« sættes i Gang, sagde Niels, og bedst var det at begynde med Tyvelegen. — Han kæmte Haaret op med sine lange Ligfingre og gjorde et retvinklet Buk for Helga. Og Par stilled sig op bag Par Gulvet rundt med Tyven inden i Kredsen. Niels og Helga lagde for. Og istemmende Tyvevisen marcherede Parrene rundt. Saa ofte Visen gentoges, gav Tyven et Slag paa Ryggen af den, hvis Mage han vilde stjæle, hvorpaa den slagne maatte være Tyv. Og lystigt gik det.

Johan deltog ikke i Legen, fordi hans Bedstemoder saa nylig var død. Sørgmodig sad han og saa paa Sværmen, især paa Valborg. Hun førte sig rank og rolig med et Udtryk i Øjnene, som tilhørte hun en anden Verden, en lønlig Skovdal, hvor sjældne Blomster groede, hvor Ensomheden spandt om Sindet sit Tryllespind af Gransus og Maanedis, af Kilderislen og Fuglesang.

Første Gang, Eiler var Tyv, stjal han Helga fra Niels. Hun slog et mut Blik af til Siden og nølede med at give ham Haanden. Eiler gav hende et let Tryk om Fingrene, men fik intet Gentryk. Det løb rundt for ham. Men han fattede sig hurtig og sagde, at han vidste nok, hvorfor hun var saa stolt i Aften.

»Naa véd du det. Du bilder dig nok ind, du kan spaa.«

»Det kan Niels vel, han er saa højlærd.«

Hun slog med Skørtet og knejste som en Kejserkrone.

»Ja, han er da klogere end visse andre.« Men saa, som fortrød hun sin Uartighed, tog hun ham pludselig i Haanden. Og da hun saa et bedrøvet Blink i hans Øjne, gik hun tæt ind til ham og hviskede:

»Det var kun Spøg, du.«

Under Pantelegen blev de to dømtte til at gaa med hinanden ud at »kige« Stjærner.

Hans Hjærte slog hæftig, da han stod alene hos hende ved den aabne Gangdør.

»Nu skal jeg vise dig Karlsvognen,« sagde han. »Den sidder dér« — han pegede — »oppe over Laden — lidt til venstre . . .«

»Aa, *den* — den har jeg kunnet finde, lige fra — fra jeg begyndte at gaa i Skole. — Men véd du, hvor Orion og Saturn og *Kasiopeja* staar?«

»Ne—j. Men — hm — jeg kommer vist til at studere inden ret længe, saa faar jeg nok det at vide — og meget mere . . .« Han var ikke rigtig sikker i Stemmen.

Overrasket saa hun ham ind i Ansigtet.

»Vil du virkelig til Bogen?«

»Ja.« Han tav et Øjeblik, lidt forlegen. — »Og saa — saa har du vel ikke noget imod

at blive min Kone, naar jeg engang — er hel udlært . . .?»

»Hvad vil du være?« spurgte hun med nysgerrigt lysende Øjne.

»Ja — hvad synes du bedst om?«

»Dyrlæge . . . Nej, Skovrider!«

»Ja det vil jeg nu ogsaa helst være. Men saa maa du ikke narre mig tiere.«

Hun rakte Hænderne i Vejret og tog ham om Halsen.

»Aa, hvor kan du dog sige saadan noget!«

»Fordi jeg synes, at Niels . . .«

»Nej, du skal ikke være ræd. Han er i Grunden en grim én.«

Eilers Ansigt straaledede.

»Vent bare nogle Aar, saa skal du se *mig*.«

»Jeg vil vente, om det saa skal være *ti* Aar.«

Sejrsstolt fulgte Eiler med Helga ind i Stuen. Niels skar med Tænder, da han saa dem.

Ved Midnat fulgte Valborg sine Gæster ud. Der var en Leen, en Snakken, en Sigen Farvel.

Johan holdt sig tilbage mod Valborg, da de andre havde koblet sig sammen og i to lange Rækker gik hen ad Vejen. Eiler drillede lidt:

»Skynd dig nu, Johan, med det Godnatkys, ellers bliver du saa langt tilbage.«

Johan hagede sig fast i Rækken. Valborg gled tilbage i Porten, men traadte straks efter

frem og saa dem forsvinde i Foraarsnattens
Dæmring, hørte dem le og snakke.

Eiler stemte op:

»Og Kjolen var slidt blot en Smule
og brun som Egebark,
og Sjalet var et af de gule,
af dem til fire Mark.«

Niels haanlo:

»Det lyder, som naar vi tager en Kat i
Halen,« sagde han.

Men Eiler blev trøstigt ved:

»Der laa hun, som ikke hun burde,
livløs ved alfar Vej.
Og véd du, hvorfor han det gjorde,
saa véd du lidt mere, end jeg.«

»Aa — Eiler! du skulde synge den: »Nu
Maanen lyser —«,« bad Helga. »Du kan jo ikke
alle Versene i den dér alligevel.«

Eiler sang:

Nu Maanen lyser paa Mark, i Krat;
det er saa liflig en Sommernat.
Engen ryger, en Nattergal slaar.
Min Kærest' ude ved Skovstenten staar.

Viltre Lokker om Tindingen gror,
Kinden rødmer som Vildrosens Flor.
Naar jeg skued de Øjne blaa,
jeg ind i et lille Paradis saa.

Frisk er Munden som Æblet i Høst,
klar som Nattergalkluk hendes Rost —

lig Svanedun hendes Hals og Barm,
og rødbrun af Sol er den runde Arm.

I Dans sig Hoften vugger og snor.
Foden træder de fineste Spor.
Dér, hvor *hun* er, synger Fugl, skinner Sol,
har Midvinterdagen Duft af Viol.

I Længsel nu hun omkring sig ser.
Naar jeg kommer, fornøjet hun ler.
Mødes vi to da ved hviden Tjørn —
jubler af Glæde som Fugle, som Børn.

Omstraalet af Maanelys stod Valborg stille og lyttede til Eilers Sang, der lød fjærnere og fjærnere. Hvad der foregik i hendes Sjæl, kom ikke klart frem i hendes Ydre, men rolig som ellers var hun ikke. Brystet steg for et langt, dybt Aandedrag som hos en sovende, der er ved at vaagne, hendes Kind, der var hvid af Kulde, blev ildrød — et varmt Lys gled over hendes Øjne, der i et Sekund straaledede som Blomster, for hvis Kalke Solen nylig har lukket op.

Langsomt gik hun ind i sit Kammer, klædte sig langsomt af og overgav sig til Sengen.

Og Valborg drømte saa ungt, saa dristigt om Kærlighed.

Men Johan var ikke med i hendes Drøm . . .

— — Paa Birthes Spørgen til sine Sønner næste Morgen, om hvordan de havde moret sig, fik hun et tostemmigt »Godt«.

»Men véd du hvad, Mor,« fortsatte Eiler, »det er dog en slem Skik, at vi skal pines saa længe over den Mad, før vi kan komme op at danse! — jeg kunde magelig ha' faaet nok af Retterne paa mindre end den halve Tid, men hvad kunde det nytte, naar de andre sad og tygged Drøv. Naar jeg saa paa al den Mad, saa kom jeg til at tænke paa vore Kør, der aldrig maa komme ud tidlig paa Forsommeren, mens Græsset er skørt og nyt, men skal staa inde og æde sig igennem al vort gamle Hø. Jeg ynker dem altid, naar de brøler fordi de kan lugte Grøden og se Solen — de er akkurat faren ligesom jeg var i Aftes!«

»Aa, Eiler!« udbrød Birthe, »det var dog en sær Tanke at komme paa ved et Gildesbord.«

VI.

Ved en Bæk, der slynger sig tæt ind til Haven ved Nybogaarden, stod Eiler i Færd med at kappe Kronen paa et Træ.

Det var højt, blidt Vejr — ægte Grødevejr. De vanddrukne Marker laa i klar, hvid Foraars-sol, hvorover hendragende Skyer nu og da drog lange Skyggestriber. Om alle Grene skinnede lyse Knopper. Nye Straa lagde et grønt Lys over den vintersvedne Græsbund. Rugen straa-lede, vugget af en blød Vind, der af og til, i et rebelsk Lune, blafrede paa, slog Smæld med Møllesejlene og løb mod Træerne, saa de stejlede. Over alle Agre flimrede Luften solfyldt, klang friske, varme Lærketriller.

I Læ af Gaardens Kornlade gik en Flok Høns, pylrende af Velvære; deres brogede Fjerdragt og røde Kamme blinkede i Solen. Fra Hønsehuset lød ellevild Kaglen, fra Dueslaget kælen Kurren, fra Stærkasserne paa den hvide Stuehusgavl lange, bløde Fløjt.

Ogsaa i Eiler var der Uro. Det led kun lidt for ham. Hvert Øjeblik sænkede han Øksen, stod og saa, snart ud i Luften, snart ned i Bækken, hvor han skimted et dunkelt, uroligt Billede af en stor, rødkindet Knøs.

Det var dét med »Bogen« — hvordan han skulde faa *det* sagt til sin Moder, og hvad *hun* saa vilde svare — der gik i ham. Det satte ham i en feberagtig Tilstand, saa han omtrent var blind for sine Omgivelser. Han havde ikke tænkt paa andet i de fire Dage, der var gaaede siden Gildet hos Valborg. — Ikke heller til sin Broder kunde han faa det sagt. For Johan vilde naturligtvis gaa bag over af Forbavselse og raade fra til det yderste. Altid raadede de fra, naar *han* vilde noget. Dette her kaldte de sagens et dumt Paafund. Han fik ikke Lov til at rejse. Det var til at blive gal over!

Og med Hænderne krampagtigt spændte om Økseskaftet huggede han en Stund, saa det gav Genlyd fra Gaarden, mens Vandet sprang ham ud af Øjnene. — Alle andre maatte, kun ikke han!

Det dulmede paa ham, da Øksehovedet røg af Skaftet; han blev pludselig saa veg, kom til at angre sin Ilterhed. Hvad om nu Æggen havde ramt hans Ansigt? Den kunde have dræbt ham. I hvert Fald var han nok bleven saa meget vansiret, at Helga vilde vende ham Ryggen. . . .

Da han havde faaet Øksehovedet banket

fast, sank han atter hen. Saa ulige det ogsaa var fordelt her i Verden: somme, de kom næsten sovende til deres — Niels i hvert Fald — andre maatte lide saa forfærdelig meget. Som nu Jakob: han maatte tjene i syv Aar for Lea, og syv Aar til, inden han fik Rakel. Det havde nok været drøjt. Men omsider fik han jo da sit Ønske opfyldt. — Ja, der var jo endog dem, der vovede Livet for Kæresten . . . Vove sit Liv for Helga? Nej, for skulde det gaa galt, kunde han jo ikke faa hende! Men læse nogen Aars Tid, det vilde han. Og det var jo i Grunden mere, end Jakob havde gjort. Langt mere. For gaa og drive over noget Kvæg kunde vel ikke have været saa stort værre den Gang end nu.

Ja, her skulde voves meget. Men sikken saa ogsaa en Herlighed, naar han fik hende. Naada! — Og han lo.

I det samme sagde en Stemme tæt ved ham:
»Hvad ler du af, Knægt?«

Blodrød rettede Eiler et forfjamsket Blik paa sin Moder, der traadte hen imod ham, og gav sig saa til at hugge løs, som vilde han i en Regn af Spaaner skjule sin Flovhed.

Birthes blide Øjne smilte.

»Hvad er det, der er saa morsomt?«

Men endnu intet Svar. Eiler hælmede ikke, før Grenen styrtede over Kant og dumpede ned i Bækken.

»Det er ikke noget morsomt, det er langt fra,« mumlede han saa, helt ynkelig, som var en Ulykke hændt ham.

Men hvorfor han da lo?

Aah, det vidste han ikke . . . Nej, det var ramme Alvor. Men det nyttede nok ikke, han snakkede noget om *det*, for der var nok ingen her, som brød sig om, hvad *han* ønskede.

Og igen bar han i Vejret med Øksen, men lod den synke, da han havde gjort et Par Hug, Æggen skulde have et lille Eftersyn!

»Men hvordan er det dog, du snakker, Eiler? Jeg forstaar ikke, hvad du mener.«

Eiler passede sit, huggede igen. Men Øksen ramte mest dør, hvor den ikke skulde. Dyb Krænkelse stod ham ud af Øjnene.

Hvad han mente? . . . Øksen skar ned i en Gren og bed sig fast . . . Ja, det var nu noget saa — saa stort, at han kunde nok lige saa gærne helt tie stille.

Mælet klikkede, men Spaanerne sprang lystig.

Smilet gled ad Birthes Ansigt, og hun flyttede sig nærmere hen imod ham.

»Du gør mig ordentlig helt ængstelig. Lad mig høre, hvad det er. Du plejer jo da at kunne snakke med din Mor.«

Aa, det var — en Beslutning — hm — som han havde taget . . .

»Men kan du saa da ikke sige mig, hvad *det* er for en Beslutning?«

»Ja, du synes vel sagtens ikke videre godt om 'et, Mor. Men jeg har nu tænkt, at jeg vil — til Bogen.«

Birthe saa forbavset paa ham.

»Til Bogen? Men hvordan er du kommen i Tanker om det, Eiler?«

»Ja hvordan kan *andre* komme i Tanker om, de vil ikke gaa og rode hjemme altid?« vrissede han ynkelig. Og han mumlede noget om Slid og Slæb fra Morgen til Aften.

»Hvad vil du da være?«

Aa, kunde han blive Skovrider, var det vel ikke saa galt. — Han skammede sig ved at have sagt det. Med Ryggen vendt imod hende stod han og saa dumt ud i Luften.

»Nej. Men hvad vil det ikke koste at læse i saa mange Aar. Og skulde det saa ikke blive til noget . . . Nej, slaa du heller den Tand ud.«

Tavs stod han med synkende Hoved og Tænderne i Underlæben. Og saa var det forbi med Birthes Modstand. Hun lagde Haanden paa hans Arm:

»Naar det er dig saa meget om at gøre, saa vil jeg heller ikke sige nej. Men der er noget at betænke ved det.«

Halvt flov og halvt forbavset saa han om paa hende. Han havde ikke ventet sig det Svar,

om han end plejede at have let ved at sætte sin Vilje igennem hos hende. Men i Stedet for at juble op, saa han tvivlraadig ned ad sig. Nu, da han havde faaet sin Vilje, nu viste det sig, at det i Grunden ikke havde været hans Hjærtets Alvor! Det gik ham, som det tit gaar Børn, naar de endelig har tiltryglet sig en Ting: de slænger den kort efter ligegyldig fra sig.

»Ja, se det haster jo ikke,« mumlede han.
»Jeg kan jo tænke nærmere over det.«

»Ja gør du heller det. Men som jeg har sagt: har du saa stor Lyst til Bogen, saa vil jeg heller slet ikke sætte mig imod 'et. Ingen vilde jo blive mere glad end jeg, kunde du blive det, du ønsker, ihvor nødig jeg vil af med dig.«

Ja, det var nu ikke værd at nævne noget om den Ting til Johan, før det var rigtig afgjort. For der skulde jo dog tænkes nøje over det først.

»Ikke en Sjæl skal faa det at vide.«

»For det er jo ikke værd at forhaste sig.«
Nu maatte Birthe le.

»Nej,« sagde hun, »det tror jeg heller ikke, du skal.«

»Ja men Mor! saa snakker vi ikke mer om det nu. Jeg vil nok vente hjemme, til du kan undvære mig.«

»Ja, Eiler, det tænkte jeg nok, du vilde.«

VII.

Længe efter denne Samtale havde Eiler en slusken Fornemmelse, hver Gang han tænkte paa den Haanlatter, som Helga utvivlsomt vilde opslaa, naar hun hørte, at han havde ladet sit Forsæt med Bogen ryge i Lysæt. For første Gang følte han, at hans Vilje var som en Vøjr, og den smærtelige Erkenden heraf tillige med den Tanke, at Helga nu var tabt for ham, lod sig ikke opveje med den Trøst, han fandt i at have føjet sin Moder. Om end Helga kun havde været ham til Lyst, det var dog saa bittert at finde sig forskudt af hende.

Tit bøjede Mismodet hans Nakke, naar han nu i Foraarstiden fulgte Hestene frem og tilbage i den løse Muld. Men lige saa tit sang han sig glad igen. Alle de muntre Viser, han kunde, sang han sig sund i. — Det var Dage, hvor hans Sind var som Foraarets lunefulde Spil.

For hvert Døgn klippede Solen smaa Stykker af Natten og lagde dem til Dagen. Med hvert

Døgn blev Natten lunere og lysere, sprang flere Blomster ud og tætned Skov og Gærde sig mere og mer. Det saa Eiler godt. I Sol, i Maaneskin nød han paa sin Vis Naturen med Sjæl og Krop. Og Sommeren glødede hans Blod, saa han havde ondt ved at holde Helga af sine Tanker. Naar han nød Duften af Høet eller Skovens Krydder-aande, tænkte han paa hende.

Men møde hende endnu — det hverken han turde eller vilde.

Næsten hver Søndag sagde Birthe ham et Par blide Alvorsord, fordi han afholdt sig fra at gaa i Kirke. Nej — dér vilde han ikke plante sine Fødder for det første. I Kirkens øverste Stolestade for Kvinder sad nemlig Helga næsten hver Søndag, oven i Købet med Ansigtet vendt mod Menigheden, naar Præsten var paa Prækestolen. — Nej, om *han* vilde sidde dér og lade sig kuske af hendes Øjne. Men møde hende alene, især paa en ensom Skovsti — det vilde Eiler gærne. Thi hun skulde nu alligevel vide, hvor haardt han havde stridt, inden han lod sin Læseplan falde! Skulde det mon ikke kunne røre hende at erfare, hvad han havde døjet for hendes Skyld? —

. . . De lange, varme Sommerdage fulgte han sin alvorlige, stille Broder i Arbejdet, tog sin Hammel tillige med ham baade først og sidst — de maatte nok se, han var ingen Dreng! Og

Solen sved ham brun paa Ansigt, Nakke og Hænder, Solen blegede hans gule Haar, og imellem mørknede den ham Livet, naar han med Leen tungt huggede sig frem bag Johan, der arbejdede rolig og vedholdende, uden mange Ord, som en Maskine.

Det var Eiler en drøj Sommer. Tit var han saa træt, at han knap kunde staa ene. Men om han end aldrig var saa øm og stram i Lemmerne, naar Aftenen kom, og han havde faaet Grøden til Livs og Piben tændt, saa skulde han dog et Vend ud paa Vejen, ud til Ungdommen i Nabolaget for at se, om der var lidt Morskab at opdrive. Pigerne sværmede om ham som Fluer om en Sirupskrukke; de lo ad hans kaade Indfald, og heller end gjerne lod de sig den lyse Sommeraften svinge af ham til en Harmonikas saa hjemlige Toner. Eller han vandrede Arm i Arm med dem ud ad Vej og Sti, syngende og leende, imens Musiken lød langt ud i Nattestilheden og de røde Kløvermarkers Krydder sødede Luften.

Johan havde gjerne sovet i flere Timer, inden Eiler dukkede ned ved Siden af ham.

VIII.

Lige før Høst mødte Eiler — for første Gang den Sommer — Helga. Det var ved en Fest. Han blev ganske mat, da han uventet stod Ansigt til Ansigt med hende. Det var knap, han kendte hende, saa voksen var hun bleven. Et Stød af Forvirring slog igennem ham; han famlede med sin Cigar og saa til Siden — teede sig som en Hund, der trues med Svøben.

Helga tittede ham skælmisk op i Øjnene, idet hun sagde:

»Jeg troede saamænd, du var død og borte — det er en hel Evighed, siden jeg har set dig!«

»Ukrudt forgaar ikke saa let.«

»Nej det maa du nok sige, for som *du* er bleven stor!«

Eiler rettede Nakken.

»Hvordan du ellers har 'et?« spurgte han.

»Aa, ligesom jeg *faar* 'et til . . . Og du?«

»*Jeg* har 'et sgu godt.«

Det var sjælden, Eiler sagde sgu, men han

følte Trang til at vise hende, at han ikke var noget Barn længer. Af samme Grund gjorde han sig en Smule sej. Men indvendig skælvede han.

»Som du er kommen til at se lærd ud,« sagde hun, »du har maaske taget fat paa Læsningen?»

Hendes lille Spydighed gjorde det af med hans Sejhed; han skar Ansigt.

»Nej. Men nu skal jeg forklare dig, hvordan det hænger sammen, Helga . . . — Gaa med hen i Skoven, her er ingen Ro til at snakke.«

Hun saa sig prøvende om.

»Bare ingen lægger Mærke til os.«

»Aa — hvad gør det? Der skulde nok være en Stads,« sagde han stort.

De gik hen over Grønningen mellem Dansepladsen og Skoven. Aftenrøden skinnede mellem Træerne, Vinden hviskede. Tætte Myggesværme hvirvlede sig rundt, steg og sank under en fin, næsten uhørlig Lyd — det lød, som blev der spillet paa en haartynd Stræng. Lun, krydret Luft, der langsomt mørknedes, fyldte Skoven.

»Ser du, Helga,« sagde Eiler, da de gik hen ad Skovvejen, »jeg har nu døjet ikke saa lidt for den Sag . . .«

»Men Gud dog! Lad mig høre hvordan.« Hun gik tæt ind til ham.

Og med et Smil, som fortalte han noget morsomt, lyttede hun til hans Stemme. Til

sidst lo hun, endog højt og muntert, ad Eilers Forklaring. Bønlig afventende saa han paa hende.

»Vi er lige gode Venner for det,« sagde hun.

Taknemlig og glad for de Ord dristede Eiler sig til at tage hendes Haand. Det maatte han saa gærne — og mere end det, forstod han nok. Saa drog han hende til sig, om han end følte, at han inderst inde ikke var med i dette.

Den røde Solglød sluknede, Vinden tav. Men Myggespillet lød fremdeles i Stilheden. Nat-sommerfugle kom lydløst flagrende.

»Lad os gaa videre,« sagde Helga, »her er vist saa mange Øjne, der kan se os.«

De gik langsomt gennem Skovdybet. Stien førte ud til en Eng, ved hvilken de standsede. Over det grønne Indelukke stod et lyst Taage-støv, saa Træerne hinsides Engen kun lige lod sig skimte. Ogsaa i Helgas Øjne lagde der sig Taage, mens hun hældede sig ind til ham. Eiler saa ned i hendes Blik, derpaa — lidt forvirret — ud i Luften.

»Nej se dog, hvor Mosekonen brygger!« sagde han, med en pludselig Bevægelse. — »Men hvad er det, vi kan se hist dér omme?« — Han pegede. — »Staar der ikke en Skikkelse . . .?«

»Aa — mon det er andet end et Træ. Eller maaske det er Mosekonen!«

Eiler stod alvorlig og stirrede.

»Det er et Menneske,« sagde han.

»Aa Snak.«

»Jo — se, det nærmer sig.«

Stille stod de og stirrede, indtil de skelned Omridset af en Mandsperson, der bevægede sig gennem Taagen. Saa søgte de tilbage mod Dansepladsen. Af og til kastede de et Blik over Skuldren for at se, om Skikkelsen fulgte efter dem — de lyttede ogsaa, men hørte kun Skovens og Musikens Lyd.

Tavs og aandsfraværende gik hun og saa hen for sig, overhørende hans Bemærkninger. Eiler kunde ikke forstaa, hvad det skulde betyde.

»Hvad er der i Vejen?« spurgte han.

»Aa — du,« snærrede hun. —

— Lidt før de igen stod ved Dansepladsen, traadte en høj, ung Mand ud af Skoven. Han var bleg af Sindsrystelser — omkring hans haardt lukkede Mund og i hans Øjne laa der noget lig en Trusel. — Duggen drev af hans Sko.

Ikke mange Minutter efter fik Eiler Øje paa Niels, hvem han ikke længe havde mødt.

Naa — han er ved at lægge sig Overskæg til, tænkte Eiler. — Og som han er opstrammet . . . Hvad mon han staar og kigger efter? Monstro Helga? — Nej, gaa du heller hjem og læg dig, Niels — du er færdig.

Med en kammeratlig Hilsen slentrede Eiler ham i Møde. Men Niels undveg.

Naa, her har vi nok Bussemanden -- tænkte Eiler. Ja ja — vil du ikke snakke, kan du lade være.

Han saa sig om efter Helga. Hun var borte. — Forknyt gik han om og ledte efter hende.

Naa, der fløj hun forbi — i Niels's Arm. En giftig Fornemmelse paakom Eiler ved Synet af hendes Ansigt, der viste samme hede Smil, som nylig var blevet *ham* til Del. — Og Niels lod saa kry og havde saa meget at fortælle hende, mens de hoppede rundt i Sværmen, at Eiler fik en styrtende Lyst til at anfælde ham. Men samtidig følte Eiler sig saa lille: Niels var saa fint klædt, hans Hoved skinnede, som det var salvet — og saa det Overskæg . . .

Mellem Niels og Eiler udspandt sig nu en Kapestrid om Helga. Hun foretrak Niels. Aa, hun gør sig kostbar, for at ingen skal mærke, det er mig, hun bryder sig om, mente Eiler. Hun narrer ham! Jeg kender hende.

Men rolig var Eiler ikke. I Smug holdt han Øje med dem. — Nej, det blev for galt. Hængte hun ikke dér paa ham, som vilde hun bæres! — Nej holdt! — det skulde dog blive Løgn.

Og voldsomt brød han sig gennem Vrimlen.

Niels og Helga sad sammen paa en Bænk, han med en Arm om hende. Hun blev for-

skrækket, da Eiler, pludselig og uventet, stod foran hende.

»Vil du danse med mig?« spurgte han hæftig.

»Nej. Jeg er saa træt.«

»Aa — bare et Par Omgange.«

Niels stak Hovedet frem: her kunde en Irettesættelse til den nærgaaende Medbejler vist heldig anbringes.

»Ser du ikke, Menneske, at hun har omtrent mistet Vejret.«

»Aa — jeg er næsten død,« stønnede hun.

Saa trak Eiler sig tilbage, men gjorde straks efter Front mod Niels, fordi denne lo ad ham, og sagde:

»Tag dig et Korn i Agt!«

»Her er maaske en Bølle i Nærheden,« svarede Niels satanisk, medens Helga saa forskrækket paa dem.

Niels havde fjærnet sin Arm fra hendes Midje, for om dens Nærvær andet Steds skulde udkræves.

De to Modstandere stredes en kort Stund vildt med Øjnene, omtrent som et Par unge Haner, der staar parate til at tørne sammen.

»Det er tungt at høre en Loppe hoste,« sagde Niels.

»Det er dog værre at høre en Lus gø,« gav Eiler ham slagfærdig.

Med disse Udfald fulgte rykvisse Hovedbevægelser — ganske som dem, de kæmpende Haner gør, naar de, forinden den egentlige Kamp begynder, hugger til hinanden.

Helga tog leende Afstand fra de to. I det samme fik Niels et Slag i sin ny, haarde Filt-hat, saa han pludselig tabte Modparten af Syne, medens Ørene antog en slusken Stilling. Paa hvilken Daad Eiler atter fjærnedede sig.

Som en Bold, der slaar mod Gulvet, svippede Niels op fra Bænken. Og nu gik det. De to — omtrent ens stærke — Stridsmænd tumlede en Stund omkring, indtil en uvedkommende gav dem et Puf, saa de røg over Kant. — Mens nogle ønskede Kampen fortsat, skred andre ind og gjorde en Ende paa Slaget, fra hvilket Niels medførte et rødt Mindesmærke paa Baghovedet, Eiler et lignende paa venstre Kind, hvorudaf Blodet sprudlede.

Ufortøvet gik Eiler sin Vej, dybt skamfuld over sin Forløbelse. Vandet stod ham i Øjnene under Hjemturen, og han rystede paa alle Lemmer. Langs Vejen stod højt Korn med en sagte Hvisken, Duft af Kløver steg op fra Markerne — rundt om ham laa Sommernatten tyst og mild, fuld af Maaneskin.

Eiler følte sig ulykkelig, skønt han som sagt inderst i sit Væsen var uberørt af sin Elskov, der kun var et Spil af hans Nerver, en Rus af

hans Sanser, et Foster af hans Fantasi. — Hvor Helga kunde handle saa skændigt imod ham!

I sin Fortvivelse udstødte han grove Ord om hende. Han følte sig saa forladt, saa ensom, mens han halvt i Blinde drev hjemad. Men lidt efter lidt aabnede hans Sanser sig for den store, stille Natur. Den blanke hvide Maane, der skinnede saa fredelig gennem det blaa Himmelrum, Træerne ved Vejen, de smaa Huse bag Gærderne med mere ligesom tyssede paa hans vilde Tanker. Noget inderlig godt syntes ham at lyse fra disse Ting; de var uden Svig. Og oppe over Træerne og den hvide Maane sad Gud selv. Som en ren, barnlig Melodi lød Kornets og Løvet's Sus, alle Nattens Lyd, ind gennem Eilers Sjæl. Han blev mere og mer rolig, noget nær stemt til Bøn. Men vilde Tankeglimt skød sig op i ham, just som han var frommest. Just som han i Nattens sagte Sus troede at høre Guds Stemme, slog en Strøm af Tankesynder mod hans Andagt. I et saadant Øjeblik følte han Lyst til at hævne sig paa Helga . . .

Træt og udtømt af Kummer satte han sig paa en Træstub, som laa i Vedkastet ved Gaarden. Dér hørte han Bækken risle og Løvet synge sin sagte, urgamle Melodi. Nattens Lyd tog ham. Og han sad længe hen. Maanen skinnede paa de vaade Træer, saa der stod Glimt af det mørke Løv, den skinnede ham helt ind i Sjælen . . .

Og umærkelig veg hans Elskovsrus. Helgas Koglermagt over ham var brudt. Han sank hen i en tryk Søvn.

Først da Morgensolen prikkede ham paa Øjenlaagene, vaagnede han. Der var stille i Gaarden; endnu var ingen staaet op. Forsigtig traadte han ind, klædte sig af og lagde sig, uden at Johan vaagnede.

IX.

Gule Stænk pippede frem i det grønne, Vinden blæste det lette Løvguld bort, men for-maaede ikke at holde den grønne Sommertone uplettet; hver Dag kom der flere og fler gyldne Blade.

Siden Skovfesten var to Maaneder gledne hen. Mange Draaber Sved havde Eiler udgydt under Høstarbejdet, hans Sind til stor Trøst; han havde nu forvundet det smærtende Stik af Helgas Utroskab. Aldeles glemt hende havde han dog ikke — hun spøjte af og til i hans Tanker — men han følte, han *kunde* undvære hende, og hans Kinder var da ogsaa lige saa tykke og lige saa røde, hans Øjne lige saa friske og lige saa muntre, som de altid havde været. Slidet paa Høstagren havde hindret farlige Drømme i at udfolde sig hos ham — frisket hans Sjæl og Legeme. Nu var han en stor, bredbrystet Knøs, næsten fuldvoksen, med en mægtig Livskraft.

Helgas Forlovelse med den ny Andenlærer havde gjort Niels og Eiler til Venner igen.

X.

Det frøs indgaaende, men Lærken havde begyndt at synge, og paa sine Steder stod Rugen frisk grøn mellem Snedriverne.

Mindst et Par Aar havde Johan forberedt sig til et Frieri. I hans Soldaterskrin laa vel indpakket et dyrt Smykke, som han tog frem til egen Beskuelse, naar han var ene i sit Kammer, — en Kæde, som han vilde skænke Valborg, saa snart han fik Lejlighed til at erklære sig for hende.

Thi det var lidt efter lidt blevet ham soleklart, at skulde det blive til noget, kom han nok til at lukke Munden op snart. Tit ved Julegilderne havde det pint ham at se andre svinge hende og angle efter hendes Gunst, men Johan havde ikke kunnet faa sig til at tage Del i den vilde Jagt, der blev anstillet paa hende; han havde siddet i Krogene og set til med Angst for, at det skulde lykkes en af hans Medbejlere at

vinde hende. Han fandt sig grim, skønt han var ret køn.

Men nu skulde det være.

Aftensolen laa rød over Sneen, da Johan gav sig paa Vej til Valborg. Lidt over Middag havde han set hendes Forældre og to halvvoksne Søstre til hende køre ad By, saa han ventede at træffe Valborg ene hjemme. Han var pyntet, og i Brystlommen paa hans Jakke laa Kæden.

Fra Vejen øjnede han Valborg, der stod og saa ud ad et Vindue. Det kom Johan for, at hun fik mere Blod i Kinden end sædvanlig, da hun saa ham, men maaske var det Aftensolens Tryllespind; det kunde ogsaa se ud til, at der rørte sig noget usædvanligt i hendes Øjne. Hans Hjærte slog uroligt.

Midt for det lange, hvide Fyrretræsbord i Dagligstuen sad Valborg og sømmede, da Johan traadte ind ad Døren. Han saa Blodet stige i hendes Kind, mens hun langsomt vendte Øjnene imod ham; han saa hendes Bryst højne sig og synke mere end ellers, og det lettede i ham og gjorde ham næsten frimodig. Saa var han hende vist ikke helt ligegyldig.

Hun rejste sig halvt op, da han gav hende Haanden til God-Dag, saa satte hun sig igen. Hendes Træk var lidt rødere end ellers, men

fulde af Ro og Alvor, og Blikket var indadvendt og hemmelighedsfuldt som næsten altid.

Dæmpet bød hun ham sidde ned.

Johan satte sig paa Bænken lige for hende, rømmede sig, og efter et Øjeblik's Tavshed sagde han lavmælt, mens Øjnene glippede med et lille Smil:

»Du har nok travlt med at sy.«

»Ja,« svarede hun stille.

Saa tav de lidt. Kun Klokkens sindige Tikken og Ildens lette Dundren i Ovnens lød om dem. Valborg syede flittig. Johan saa af og til paa hende, af og til ud ad Vinduet; han bevægede Munden, som vilde han sige noget. Han saa spændt ud, var rød helt ud i Øreflipperne, og hans Aandedræt dirrede. Hendes alvorfulde Ro virkede som et Tryk paa hans Indre.

»Det fryser nok haardt,« sagde hun saa.

»Ja, det gør 'et.«

Igen en Pavse.

»Jeg er ellers gaaet herover for at snakke med dig, Valborg,« sagde han.

Hun saa halvt op og rødmede.

»Naa. Ja, saa var det jo heldig, du traf mig hjemme.« Hun lod Blikket synke paa ny.

Ogsaa Johan saa ned: Klagen i hendes Stemme gjorde ham sørgmodig. Det fortrød ham, at han ikke var bleven hjemme. Thi for

hende var han nok intet. Men havde han sagt a, maatte han ogsaa sige b.

»Der er noget, jeg gærne vilde spørge dig om,« sagde han alvorlig.

»Naa, hvad er da *det*?«

I det samme smuttede Naalen fra hende og faldt ned under Bordet.

»Nu skal jeg ta' den op,« sagde han hurtig og forsvandt ned fra Bænken.

Et Øjeblik laa han i Halvmørket under Bordet og ledte.

»Aa, lad den bare ligge. Vi finder den nok, naar vi fejer. Ellers kan det ogsaa være det samme.«

Johan strøg en Tændstikke.

»Her er den . . . værsgod!« sagde han, kendelig stolt, fordi han havde fundet Naalen.

»Tak,« svarede hun mildt.

Mens han derpaa satte sig, gik hun hen imod Køkkendøren.

»Du maa ingen Ulejlighed gøre dig,« sagde han.

»Vil du ikke drikke en Kop Kaffe?«

»Nej, ellers Tak. Det er ikke ret længe siden jeg drak Kaffe.«

»Saa skal det være din egen Skyld.«

Stille gik Valborg tilbage til Bordet og tog fat paa Syningen, men det var nu for mørkt til den Slags Arbejde.

Johan flyttede sig urolig paa Bænken. Han blev varm og dyb i Blikket, mens han saa paa hende, og Stemmen rystede, da han endelig sagde:

»Ja, du kan vel omtrent nok regne ud, hvad jeg vil . . . ?«

»Nej, det er ikke nemt for mig at vide.«

Johan bøjede sig frem over Bordet:

»Om jeg nu spurgte, om du vilde være min Kone, Valborg . . . ?«

Det var et Øjeblik, ligesom hun vaagnede, men Blikket hang fremdeles ved hendes Arbejde, og over hendes Træk laa endnu den samme forunderlige, gaadefulde Ro. Noget tørt svarede hun:

»Naa, det er derfor, du er kommen . . . «

»Ja. Jeg har længe tænkt paa at sige det, men jeg var ræd for, det kunde ikke nytte mig noget.« Han gjorde et Ophold. »Der er ingen, Mor heller vil ha' ind end dig, Valborg . . . Og du skal faa det godt.«

»Ja, det vil jeg nok tro, men . . . «

Johan bøjede Hovedet.

»Kanske du har lovet dig hen?«

»Nej, det har jeg ikke.«

Det varede lidt, inden han igen tog til Orde.

»Dine Forældre og min Mor har jo altid været saa gode Venner, saa for deres Skyld kunde der vel ikke være noget til Hinder for, at vi . . . «

Undselig og med et Udtryk af Medfølelse saa hun op.

»Nej, det kunde der vel ikke,« svarede hun dvælende og ridsede i Bordet med Synaalen.

Johan greb hendes Haand, og hun lod ham beholde den, om end halvt modstræbende.

»Du vil nok, Valborg?«

Et lille Ja var hendes Svar.

»Tak,« sagde han dæmpet.

Johan tog Smykket frem. Om hun kunde lide saadan ét? Lidt rørt takkede hun, saa glad paa Kæden og hængte den saa om Halsen for at se, hvordan den klædte.

Johan trak hende varsomt ned til sig og tog et Kys for sin Gave. —

Himlen stod fuld af Stjærner, og Sneen tindrede i Maanelys, da Johan let til Fods gik hjemad. From Glæde lyste over hans Træk.

I Granskoven, som han gik igennem, lød et sagte, bævende Sus, og langt borte gøede en Hund. Hans Øjne duggedes af Glæde og sendte et Blik op til Stjærnerne, mens han i sit Inderste takkede sin Gud.

Thi havde Vorherre ikke staaet ham bi i Dag, saa var det ikke gaaet, som det gik.

Det var Johans Tro.

XI.

Ingen Maane, jingen Stjærner sprængte den Mørkets Enhed, der gemte Himlen. Decembermulmet fyldte Luften saa tæt, at selv de højeste Trætøppe stod usynlige.

Men de mange Lys i Vestervang Højskole saas paa langt Hold; de kastede et klart, roligt Skin ud i Natten.

Oppe paa et tarvelig udstyret Loftsværelse gik Skolens Leder, Thomas Egedal, urolig frem og tilbage, imellem at han standsede for at lytte til de muntre Stemmer, som lød op til ham nede fra Skolestuen.

Det var en nogle og trediveaarig, høj, smal Mand; ugift. I hans blege, spinkle Ansigt stod et grundærligt Udtryk; hans Væsen og hele Ydre var gennemskinneth af en støt, nobel Karakter. Haar og Skæg var noget graasprængt. De svære Hænder, der laa sammenflettede paa hans blankslidte Frakkeryg, talte om Arbejde

med grove Redskaber; det var heller kun faa Aar siden han forlod Landbruget.

Ved Venners og Velynderes Bistand havde han faaet virkeliggjort sin store Drøm om Oprettelsen af en Højskole i hans Hjemegn. Ansete Mænd havde ved Indvielsen af den ny Skole øget hans Haab om en gylden Fremtid for denne. Men siden havde hvert Aar taget lidt med sig af dette Haab; han evnede ikke at bringe Stigning i det fattige Elevantal, hvormed han havde begyndt. Endog ret jævnlig maatte han ty til Slægt og Venner om Støtte. Ikke desto mindre kunde han ikke opgive alt Haab om bedre Tider. Trods hærgende Skuffelser var han fremdeles Fyr og Flamme for den Sag, til hvilken han havde helliget sit Liv. I den Grad var han sangvinsk.

Det var dog ikke Skolens Skæbne eller Vanskabne, der denne Aften voldte ham Uro, men en grøn Lystigbror, som nede i Skolestuen, lige under Egedals Arbejdsværelse, morede sine Kammerater med et improviseret, humoristisk Foredrag. Med en kvarterhøj Papirflip om Halsen og Frakken krænget stod han ved Pulten og talte i en skalkagtig Alvorstone, mens han af og til — i Stemme og Lader efterlignede Skolens pur unge Andenlærer, med hvem han nylig havde været i Konflikt. Tilhørerne lo voldsomt, hver Gang han havde udslynget en velturneret

Vittighed; de opmuntrede ham med Klapsalver og Bifaldsraab.

Komedianten var Eiler.

I de seks Uger, han havde opholdt sig der paa Skolen, var ingen kendelig Forandring sket med ham. Foredragene fængslede ham ikke, de gik som en jævn, graa Strøm gennem hans Hoved uden at efterlade synderlig mere end nogle faa Vendinger, som han saa i spøgefulde Øjeblikke slog om sig med. Flittig var Eiler ikke. Men hans hurtige Nemme holdt ham, i de almindelige Skolefag, paa Højde med Størsteparten af Kammeraterne.

Fordi han var yngst i Flokken og altid munter, tilgav hans Medelever ham meget, som de ikke vilde have taalt af ret mange. Gav de ham nu og da — med samlet Styrke — en Gang Klø, naar han blev dem for morsom, skete det med Godmodighed.

Thomas Egedal havde en Dag taget Eiler for sig og holdt en alvorlig Tale til ham. Det havde hjulpet for en Tid. Men nu var han lige kaad igen; og det var nok bedst, mente Egedal, at tildele ham en kraftig Irettesættelse.

I Steden for som ellers med nogle Tramp i Gulvet at lægge en Dæmper paa den vildtvoksende Munterhed nede i Skolestuen, gik Forstanderen ud for at tale med sin Lærer. Gennem en Dør paa Loftet traadte han — da Anden-

læreren med et spædt »Kom« havde besvaret hans Banken-paa — ind i et lavt Kammer, hvor en Mand med en lang Pibe i Munden og et Hæfte i Haanden dukkede op fra Sofaen, der stod bag ved Bordet.

»Sig mig, Dam, er du og Eiler Uvenner?«

Den adspurgte rejste sig helt op og tog for-
bavset Piben af Munden.

»Ne-i. Ja jeg har ganske vist — hm —
sat ham i Rette, fordi han er slem til at gøre
Kunster i Timerne . . .«

»Han staar dernede og gør Nar ad dig.
Maaske du kan tage ham paa fersk Gerning.«

Dam nærmede sig Døren; han var bleven
nervøs.

»I hvert Fald, tag ham med op; jeg maa
have talt med ham. Det kan ikke blive ved at
gaa saadan; han sætter snart Skolen paa den
anden Ende. — Men rolig, Dam — koldblo-
dig . . .«

Et Øjeblik efter viste Andenlæreren sig med
vredesprudende Øjne i Døren til Skolen. Eiler
forstummede pludselig ved Synet af ham, og der
indtraadte en kort men pinlig Pavse. — Lidt
tungt fulgte han med Dam op; han anede, hvad
der forestod ham. Og noget slusken traadte han
ind i Forstanderens Værelse.

Egedal traadte barsk imod ham:

»Naa — *du* øver dig i at holde Taler.«

Eiler stod rød og tavs med nedslagne Øjne.

»Du synes nok særlig godt om Dam, siden du har valgt ham til Forbillede?«

Anklagede drejede sig halvt mod Døren, endnu tavs.

»For du har vel ikke haft til Hensigt at gøre ham latterlig?«

Der lød en svag Mumlen fra Eiler.

»Hvis *det* har været Meningen, saa skal du *enten* forlade Skolen øjeblikkelig, i Morgen — eller bede Dam om Forladelse og love, at du vil opføre dig ordentlig. Et af to.«

Eiler vendte sig mod Andenlæreren, der stod lænet til Dørkarmen, og hakkede noget frem, der lød som en Undskyldning. Det traf et blødt Sted i Dam. Idet han gav Synderen et broderligt Dask paa Skuldren, sagde han:

»Naa! Ja lad os saa slutte Forlig da — du har vel ikke gjort det af Ondskab?«

»Nej; kun for Løjer.«

Thomas Egedal saa alvorlig paa sin Lærling:

»Lad os saa med det samme være enige om, Eiler, at du tager dig noget nyttigt for og lader være med at gøre Spilopper.«

Jo — Eiler skulde nok bedre sig.

»Du har jo et sjælden godt Nemme, saa du kan snart faa noget lært, naar du vil. — Men sæt dig nu ned, Eiler, saa taler vi lidt med hinanden.«

Dam gik, velfornøjet med sin Oprejsning. Tilgivelsen var falden de to Mænd saa let, fordi Eiler lige fra den Dag, han første Gang stod over for sine Lærere, havde haft en høj Stjerne hos dem; den friske, kønne Knægt med det ærlige Dyb i sine Øjne havde taget dem.

Thomas Egedal tændte Piben og tog Plads ved Siden af Eiler. Denne sad og krøb sammen af Flovhed, som imidlertid fortog sig, da Forstanderen ikke talte mere om det forefaldne men venligt spurgte ham ud om hans Hjem. Eiler fortalte, først lidt usikkert, som undsaa han sig ved at omtale sine nærmeste, men siden varmt og friskt. Saaledes gled en Times Tid ret hyggelig hen. Da Eiler forlod Stuen, havde Egedal det Indtryk, at den vidtløftige Knøs var groet op i Ly af milde Aander, hvoraf særlig Moderens Kærlighed lyste gennem Sønnen.

XII.

Aaret efter gik Eiler forlods i Tjenesten. Uniformen sad som støbt om hans velformede Krop. Og Birthe svulmede af Stolthed, naar han frisk og fornøjet traadte ind ad Porten, medens Tjenestepigen stod forgabet i den flotte Soldat med det kvikke Overskæg.

Kammeraterne, saa mange som mulig, skulde gerne træde hjælpende til, hver Gang han havde modtaget en Sending Steg og andre gode Sager fra sin Moder. At hans Skrin stod tomt for Mad, naar Fællesspisningen var forbi, det ærgrede ham ikke i mindste Maade. Thi Eiler havde det ved sig, at han ikke kunde nyde et godt Maaltid, naar han havde Kammerater om sig, der maatte nøjes med simpel Kost.

Nogle af hans Kammerater gik til Missionsmøder, andre slæntrede i Fritiden omkring og tog flokkevis Butikerne i Øjesyn; Eiler i Følge med nogle lystige Fyre kom mest dér, hvor Fløjte- og Violintoner indsmigrende klang i Skum-

ringen, og hvor unge af begge Køn nød Livet i dybe Drag.

De præjende Nymfer paa Forlystelsesstederne havde alle Garn ude efter den muntre, kønne Soldat, og ikke saa sjælden skete det, at et Par fyldige, nøgne Arme fik Held til at lægge sig om Eilers krøllede Nakke, men aldrig lod han dem ligge der saalænge, at han glemte sig selv; det rene i hans Natur skød Allemandspigerne væk.

XIII.

Han var atter hjemme; det var Sommeren efter at han havde været Soldat.

Eiler laa i sin Seng og sov tungt, uagtet Sommersolen var gleden saa højt op, at den skinnede ned i Gaarden. Ude i Mosen gik Johan i Skjortæærmer og vejrede Hø, undrende sig over, hvor dog Eiler blev af.

Gennem det lille Vindue i Brødrenes Kammer, der vendte ud mod Haven, randt en Strøm af varm, sølvhvid Sol, hvorindi Løvet dryssede smaa, svingende Skyggestænk. De hvide Straaler ramte ham paa Kinden, en rød, dunet Kind; de skinnede paa hans runde Nakke, i hans purlede Haar, der var fuldt af Gildesstøv, paa hans rødbrune, muskelføre Haand. Og Fluerne kildrede hans Ansigt, hans Hænder, kort sagt, hvert et nøgent Sted paa ham, uden at han rørte en Finger.

Tæt uden for det halvaabne Kammervindue kvidrede Fuglene; paa Blegepletten gik en bar-

benet Pige og hængte Vasketøj paa Snore, idelig syngende et og samme Vers; i Kostalden brølede en Kalv; oppe fra Høstænget, fra Kornladen, men især fra Høsehøuset lød livlig Kaglen.

Desuagtet sov Eiler lige tungt, og det var ikke saa underligt, da han Natten igennem havde tumlet sig ved en Skovfest. Slængt over en Stole-ryg hang hans Stadsklæder, som han lige i Dagningen havde smøget af sig. Hans muldede Sko laa, én midt paa Gulvet med Saalen opad, én under Bordet. I Vindueskarmen laa hans Ur; det viste galt, fordi han havde glemt at trække det op.

I de Aar, der var forløbne, siden han kom hjem fra Højskolen, havde han været med i mange »Træfninger«, slidt adskillige Støvlesaaler, gennemsvedt endnu flere Skjorter, fordi han dansede saa ihærdig, ladet Mønten springe, sunget og skaalet, men dog aldrig drukket mere, end han med Anstand kunde bære, og for øvrig begaaet et ikke ringe Antal Dumheder. Det første Par Maaneder efter Højskoleturen havde han holdt sig nogenlunde rolig, men heller ikke længere. Og hjemvendt fra Soldatertjenesten gik han atter ud paa at more sig som før. Ikke en Fest i Mils Omkreds lod han gaa fra sig, endskønt Birthe med Bønner og blide Formaninger søgte at dæmpe hans vilde Lyster.

Længst havde han ophørt med at tænke

paa Helga. Nu skulde hun jo ogsaa snart giftes, vidste han. Men saa helt ligegyldig var han hende dog næppe, kunde han forstaa, siden det havde behaget hende at sende ham nogle varme Øjekast, da han forleden saa hende i Kirken. Han havde trodset hendes Blik, hun skulde vide, at han ikke brød sig om hende mere.

Næsten mod alle de Piger Eiler kendte, var han forekommende, naar han mødte dem, ganske uden at bryde sig med, hvad Folk kunde tænke eller sige derom. Tit ruttede han med skælmske Ord til den Pige, han dansede med — Ord, som gjerne indbragte ham varme Blik og Haandtryk. Og tit fulgte han én, undertiden to af Pigerne hjem fra Festen, for hvilken Opofrelse de tilstod ham et flygtigt Kys ved Afskeden, undertiden endog før. Thi de fleste af dem var lidt berusede af ham.

Slige Smaanydelser pirrede ikke Eilers Samvittighed, naar de senere dukkede op i hans Tanker. Thi intet Moralbud i den Retning havde bundfældet sig i hans Sjæl. Blindt fulgte han sin Attraa uden at granske over, hvor vidt hans Adfærd var farlig for ham selv og for de Kvinder, med hvem han saaledes spøjte; han vilde jo ingen skade. Lige saa rolig han nu og da tænkte paa de flygtige Glæder, han under sine Strejftog havde nydt, lige saa sorgløst udmalede han sig fremtidige Fornøjelser. Han var i Grunden et

stort Barn med Trang til at mætte sig saavel ved Kundskabens Træ som ved Livets. Leve, det var naturligvis at more sig, mente Eiler i sit Hjertes Enfold. Og hvor morede man sig bedre end i Skoven den lyse Nat, naar Luften sitrede af Musik, mens Flokke af balklædte Piger stod rede til at lade sig svinge. Naar han i Tanken dvælede ved saadanne Fornøjelser, kimede hans Hjærte hæftig, men uden at være særlig optaget af nogen enkelt Kvinde. Nej. Til at øve det dybeste Indtryk paa ham skulde der andet og mere, end nogen af dem, hvormed han sædvanlig morede sig, ejede. —

Døren til Kammeret, hvor han laa og sov, knirkede sagte; det var Birthe, der kom nyslende. Sindig traadte hun over Tærskelen.

»Naa, Eiler, lad mig nu se, du staar op. Det kan snart blive Middag.«

Han strakte Armene.

»Du skulde ikke holde slet saa længe ud. En anden Gang maa du sørge for at komme hjem i ordentlig Tid,« sagde hun i en blidt bebrejdende Tone.

»Du kan ellers tro, jeg har moret mig, saa det havde Skik, Mor! Storartet brilliant!«

»Ja, men det gaar lige tit nok paa med den Morskab, Eiler. Hvad tager det ikke paa dit ny Tøj? Se engang, det er hel hvidt af Støv.

Og dit Kravetøj er lige i én Jask . . . Det er snart for galt. — Og hvor mange Penge smider du ikke ud . . .«

»Du har jo nok af dem, Mor?«

»Nej, vi skal spare. Det var en anden Sag, hvis du fik noget rigtigt for dem.«

»Vin! — udmærket Vin, Mor!«

»Ja, det er nok noget, du kan ha' godt af længe. Husk dog paa, Eiler, hvad Bedstemor saa tit sagde til dig.«

»Aa, skulde jeg huske paa alle de Prækener, Farmor har holdt for mig, saa var jeg ulykkelig. Men har jeg nogen Sinde været saa overkørt, at jeg ikke har kunnet retirere mig selv, Mor?«

»Ja, du skulde nu huske paa, Eiler, at Livet ikke er bar Løjer.«

»Nej, det maa du nok sige, det ikke er, for i Nat var jeg lige nær bleven slaet ihjel.«

»Men hvad siger du dog!«

»Jo, jeg var jo — af Vanvare — kommen i Lag med en stor, klodset én, som ikke kunde danse et Hak. Og saa fik vi et Skub, til vi røg over Kant. Jeg troede, hun havde slaet mig flad!« Han tog sig til Hovedet. »Jeg har vist en Bule her et Steds.«

Birthe kunde ikke lade være at smile.

»Aa, ikke andet. Jeg troede, der havde været noget galt paa Færde.«

»Da er det ingen Spøg at faa en ti—tolv

Lispund i Hovedet paa én Gang! — Nej, saa er Møllerens Lisbeth en anderledes Pige; det er, som jeg svæver i Luften, naar jeg danser med hende. Men Vin kan hun ikke taale stort af, hun er rusende, saa saare hun har drukket et Par Glas.«

»I maa skamme jer. Skænke saadan for de stakkels Piger — hvor let kan de ikke komme noget til. Det skal du se dig for med. — Men staa nu heller op, Eiler, Johan trænger for din Hjælp, maa du huske paa.«

Eiler sprang ud paa Gulvet, tog Moderen om Livet, og syngende drejede han hende rundt i Dans, saa Skjorten flagrede om ham. Birthe strittede imod, pustede og stønnede, men maatte Omgangen rundt, inden han slap hende.

»Du glemmer helt, at jeg er ingen ung Pige, Eiler. Men det fornøjer mig, at du morer dig saa godt, naar du kommer ud.«

»Ja, det vidste jeg jo nok, Mor!« —

Lidt efter arbejdede han lige saa ivrig med Høet nede i Mosen, som han havde moret sig om Natten. Hans Legeme struttede af Sundhed og Styrke, og behændig var han som faa; Eiler kunde i én Time udrette mere end Johan i halvanden.

XIV.

Det var faa Uger senere, en Søndag Eftermiddag.

Uden for Nybogaarden, paa en lille, grøn Toft, stod Eiler med en af sine jævnaldrende Kammerater og saa paa en rød Plag, et prægtigt Dyr, hvorom den fremmede, som for øvrig ikke var hjemmehørende paa den Egn, lod falde adskillige rosende Ord, imens han klappede Dyret paa Halsen.

Ingen af dem lagde Mærke til Valborg, der lyst klædt viste sig ude paa Vejen, før hun traadte ind ad Ledaabningen i Toftegærdet. Hun studsede ved Synet af den fremmede, hvem hun havde taget for Johan, og standsede nogle Skridt fra dem, dæmpet hilsende og lidt forlegen, med en Bevægelse, som vilde hun trække sig tilbage med det samme.

I tre Aar havde Valborg og Johan baaret Ring for hinanden, og i disse tre Aar var ingen Uge, hvor ikke de to havde talt med hinanden

enten i hendes Hjem eller i hans, oftest i Valborgs, fordi hun ikke saa tit kunde komme ud.

Men det var sjældent, de sagde stort, naar de var ene sammen. Det gik dæmpet til ved deres Møder, der næsten altid fandt Sted i Dagligstuen. Glad undselig sad han og kærtegnede hende med Øjnene, uden at hun gjorde Gengæld, Sjælden blev den slumrende Ynde i hendes Øjne splittet af noget Hjærteglimt, naar hun var ene hos Johan. Men hun var ikke kold imod ham. Kun naar Eiler kom ind med al sit sprudlende Humør, blev Valborg ung, næsten munter . . . Tidlig i Foraaret havde Parret bestemt, at Bryllupet skulde fejres hen i Eftersommeren. Valborg havde derfor travlt med at sy paa sit Udstyr; der laa allerede svære Bunker færdigsyet Linned i hendes Skuffer, og i et Hjørne af den store Stue prangede en med mange Dynner opfyldt Seng, som hun skulde føre med sig til sit ny Hjem.

Birthe havde lovet, at Johan med det første maatte faa Skøde paa Gaarden. Til Eiler skulde der saa udredes en passende Sum. Selv vilde hun paa Aftægt, om hun end langt fra var gammel. Alt var saa vidt ordnet, at Parret, for den Sags Skyld, kunde holde Bryllup naar som helst. Men Valborg ønskede at vente dermed, til Høsten var forbi. Hvorfor hun ikke vilde giftes før Høst, det vidste Johan ikke, gjorde sig heller ingen Tanker derom.

Noget *for* opmærksomt saa den fremmede, Eilers Gæst, paa Valborg, mens Eiler trak den røde nogle Skridt hen imod hende med de Ord:

»Hvad synes du om saadan én? Er'n ikke køn?«

»Jo —.« Valborg kærtigned den rødes Hals, alt imens hendes Blik gled fra Eiler til Hesten og omvendt. »Den ligner . . .«

»Hvem ligner den?« spurgte Eiler.

Men Valborg var allerede paa Vej ind mod Gaarden, forskrækket over den dristige Tanke, hun nær havde givet Ord — der var hos hende opstaaet en Lighedsfornindelse mellem Eiler og den unge Hest.

Begge stod for hende fyrige, fulde af Livsmod . . .

»Hvad var det dog for en sjælden Pige?« udbrod den fremmede.

»Aa, det er min Brors Kæreste.«

»Nej vel! Det er den vildeste, *jeg* længe har set. Hun var værd at slaa et Slag for.«

Vennens Udbrud rev et Bind fra Eilers Øjne. Paa den søsterlige Plads, som Valborg hidtil havde indtaget i hans Bevidsthed og hans Hjærte, dér stod nu pludselig en ung Kvinde, hvis Sjældenhed han ikke før var bleven va'r.

Og hans Øjne fulgte hendes Skikkelse, indtil den forsvandt gennem Porten — og Eiler glemte helt at svare . . .

XV.

Sankt Hans-Aften med alle dens kaade Løjer var ved sin Afslutning. Flammerne slukned lidt efter lidt, og hver Karl havde faaet sit »Gadelam«. Nu gik det i Stormløb ned ad Bakkerne. I den lille Skov ved Nybogaarden legede Parrene Skjul. Eiler var for sin Part bleven rigelig belønnet med »Lam«; foruden Møllerens Datter havde han i Løbet snuppet Valborg, som var bleven borte for Johan. Og nu gik det strygende med én ved hver Arm.

I en mørk Løvhytte standsed de tre unge haardt forpustede, Valborg endog en Afmagt nær — hendes Bryst yndede ikke Løb, og hun hvilte tungt i Eilers Arm.

Møllerdatteren gik et Vend uden for Hytten for om mulig at opdage nogle af de andre Par. Eiler støttede Valborg endnu: en forunderlig Følelse rislede igennem ham, en Følelse, han aldrig før havde kendt — og inden han ret sansede, havde han knuget Valborg til sig og kysset

hende varmt og inderligt. Og Valborg? — Valborg havde gengældt det og, som i stor Angst, slynget sine Arme om hans Hals.

Alt var kommen og gaaet i faa Sekunder.

Møllerens Datter vendte tilbage med Ud-
raabet:

»Nu kommer Johan og nok en to-tre Stykker,
saa er vi opdagede!«

XVI.

Næste Morgen maatte Johan kalde flere Gange paa Broderen, endog til sidst rykke i ham, inden han fik ham vaagen, skønt Eiler ikke var kommen sent i Seng.

Søvnen bandt ham saa fast, fordi den først havde indfundet sig hen paa Morgenstunden. Trevent steg han op, og langsomt klædte han sig paa. — Time efter Time havde Eiler urolig ligget og set ud i den milde Maaneskinsnat, lyttende til Løvets og Bækkens Lyd, i hvilke en sagte Stemme fra hans Indre tonede ind — en Stemme, som han forgæves søgte at bringe til Tavshed . . .

Til de fleste Tider, ikke mindst om Morgen, var Eiler frisk rødmusset. I Dag havde han blege Kinder, og det var ikke som ellers en fornøjet Morgenhilsen, han bød Husmanden, da denne mødte i Gaarden for at hjælpe til med Høbjærgningen. Han hverken sang, lo eller gjorde Løjer i Dag saadan som ellers; det var, som sov

hans Sanser. Og der var intet Driv i hans Arbejde.

Til stor Forundring for Johan. Saaledes havde han ikke længe set sin Broder. Hvad kunde være gaaet ham imod? Mon Eiler da mente, det var for lidt, han skulde have ud af Gaarden? Nej, han havde jo sagt, den Gang Sagen var ordnet, at han havde faaet, hvad der kunde tilkomme ham. Men maaske hans Kammerat havde gjort ham misfornøjet, saa det alligevel var dér, det stak. Nej, for Eiler saa jo i Grunden ikke utilfreds ud. Det maatte være noget andet.

Johan gjorde sig saa mange Tanker for at udfinde Aarsagen til sin Broders besynderlige Væsen. Han iagttog ham hemmelig, naar de var sammen, men uden at finde noget, der pegede i en bestemt Retning. Ligefrem *spørge* Eiler, hvad der var i Vejen, kunde han ikke rigtig faa sin Mund til. Thi Johan var bleven lidt stødt ved sin Broders dumpe Tavshed.

Næste Dag var det lige saadan. Tjenestepigen, der havde sit Frisprog over for Eiler, kunde ikke dy sig for at smaadrille ham, fordi han ikke vilde snakke. Og da hendes Drillerier ikke bed paa ham, blev hun tvær og sur. For naar der nu ikke var nogen Morskab ved *ham* heller, saa syntes hun, det var et alt for trist Sted at tjene paa, og vilde han saadan gaa og

tie og tænke fremdeles, saa vilde hun have sig en Tjeneste oppe i Byen — dér var da altid Fut og Plasér.

Alle Ugens Dage forløb, uden at den Stillehed, der havde lagt sig om Eiler, helt fortog sig. Men da han hverken var sørgmodig — han nynnede af og til — eller vred, saa forsvandt Tjenestepigens Uvilje mod ham snart, thi *han* kunde hun alligevel ikke være vred paa ret længe. Og Johan besværede sig ikke mere med Gisninger, da han indsaa, at han ikke kunde komme til Bunds i Sagen. Mere og mer fortrøstet han sig til, at Eilers Tankefuldhed betød intet.

Men havde Johan formaet at gennemskue sin Broder, saa vilde han i dennes Inderste have skimtet Valborgs Billede. Om sligt nærede Johan ingen Anelse, og Eiler — han var endnu uklar, vidste knap, hvorledes det stod til i hans Hjærte, og hans Hoved rummede ikke en eneste klar Tanke.

XVII.

Det begyndte at skumre; Himlen var jævnt graa med en mørkerød, smal Stribe tæt ved Jorden i Nordvest, Luften laa varm og aandeløs.

Ned imod Nybogaarden, ad den lange, krogede Vej, som førte dér forbi, kom Valborg rank og rolig gaaende i sin blaa Sommerkjole. — Det var en Uges Tid efter hendes Møde med Eiler.

I Nærheden af Gaarden drejede hun ind paa en Sti, som hun fulgte, til hun naaede et lille Krat, der stødte ind til Haven.

Dér slog en pludselig Indskydelse med ét Bom for hendes Fod, for alle hendes Bevægelser, drev hende Blodet voldsomt til Kinden og satte hendes Bryst i stærk Bevægelse. Et Øjeblik stod hun stille og raadvild. Saa puttede hun sig i Buskene med et sky Blik ud imod Stien.

Straks efter hørte hun Johans Fodslag. Tryg og glad fjærnede han sig fra Gaarden. Det anede Valborg, at hans Tur gjaldt hende.

Men hun blev staaende. Hvert Blad derinde

ligesom tyssede paa hende. Synet af hans søndagsklædte Skikkelse og Tobaksduften fra hans Pibe jog et Gys gennem hendes Hjærte.

Trods det holdt hun sig stille og lydløs. I sin Angst for at blive set tænkte hun paa at flygte langt ind i Smaakrattet. Men Johans Blik hang fast ved Træerne uden om hendes Forældres Gaard.

Valborg stod lydløs i sit Skjul, til hun ikke længer kunde høre hans Traadd. Trak derpaa Vejret friere og gav sig til at overveje Sagen. Gaa ind til Birthe, inden Johan var kommen saa langt bort, at han ikke let kunde kaldes tilbage, det vilde hun nødig. Og staa her længer, hvis nogen skulde have set hende gaa ind i Krattet, det kunde vække Mistanke.

Midt under sine Overvejelser hørte hun én fløjte. Et varmt Glimt fór over hendes Træk. For det maatte være Eiler. Men Valborg kunde ingen se.

Efter faa Sekunder lød atter nogle Fløjt, kaade og friske, ægte Eiler'ske Triller. Valborg var helt ilde faren. Forvirret fór hendes Blik om i Krattet. Om hun blot kunde gemme sig, saa *han* heller ikke kunde se hende, skulde han komme forbi.

Med ét traadte hun rask ud af sit Gem. Fra Gangstien saa hun Eiler drysse ud af Haven.

Mon ogsaa *han* skulde ad By? Nej, mon det var andet end det sædvanlige Aftendriveri.

Fra Haven traadte han gennem en Aabning i Gærdet ud paa Stien og standsede. Med Ryggen imod hende tændte han sin Pibe og slæntrede saa videre.

Valborg standsede ved Gennemgangen i Gærdet. Hun vilde gjerne ses af ham men nødig gøre sig bemærket. Mon han da ikke kunde faa i Sinde at vende om? Nej, han skulde nok et eller andet Sted hen.

Saa knasede nogle tørre Grene under hendes Fod. Eiler saa tilbage. Han studsede lidt og gik hende saa i Møde. Der var en glad Glans i hans Øjne.

De gav hinanden Haand som ellers. Men deres Ansigter var røde og urolige. Og hans Stemme klang hende lidt fremmed.

»Naa, saa du er kommen ud at spasere,« sagde han.

»Ja — og du med.«

»Aa, jeg gaar gjerne en Omgang i Haven hver Aften,« sagde han, forlegen med Ansigtet vendt fra hende.

Ogsaa *hun* blev usikker.

»Men somme Tider vel ogsaa *uden* for Haven, du var da kommen et godt Stykke paa Vej før,« lød det stille, men dog saadan, at han ikke

kunde gaa vild af Meningen. Det gjorde han ikke heller.

»Du mener, der er noget, der *trækker*. Nej, det har jeg det saa rolig med. Jeg ser aldrig til den Side, hvor Pigerne er.«

Det flimrede skælmsk i hendes Øjne. Og ironisk sagde hun:

»Nej du skal vistnok ta' dig i Agt . . .«

Men i Steden for som sædvanlig at lade Humøret spille trak han Vejret dybt og saa alvorlig op i Luften.

»Er Johan gaaet ind?« spurgte han saa.

»Johan . . .?«

»Ja. Har du da ikke mødt ham?«

Valborg saa mod Jorden.

»Nej.«

»Nu har jeg aldrig kendt Mage. Da er det ikke mange Minutter siden han drog af for at besøge dig. — I véd saa ikke af hinanden at sige?«

Valborgs Ansigt glødede.

»Havde vi mødt hinanden, saa vilde Johan nok have gjort mig Følgeskab, tænker jeg.«

De tav lidt. Saa sagde han:

»Det var dog mærkeligt. Men kanske han er gaaet over Marken, hvad jeg nu knap kan tro.«

Uden at svare vendte Valborg sig mod Gaarden.

»Jeg skal ind at se til din Mor, inden hun gaar til Ro.«

»Ja, Mor gaar tidlig i Seng. Jeg skal ned i Mosen at flytte Føløget til Nat.«

Saa gik hun ind over Haven, Eiler ned imod Mosen til. Indtrykket af Valborg, nu hans ét og alt, gjorde ham svimmel af Lykke. Men det skulde være dødt og magtesløst, for det var Synd, stor Synd, mod Johan. Men Viljen svigtede ham, han formaaede intet mod den Magt, for hvilken han halvt uskyldig var bleven et Offer, evnede ikke at genvinde sit fordums Syn paa hende, at kalde »Søsteren« frem i sin Tanke. Forvandlingen var fuldbyrdet, dog, at hun i hans Bevidsthed stod sjælden fin og god, — væsensforskellig fra de Piger, for hvem han, ubevidst dansende efter sine Naturdrifters Fløjte, havde sværmet.

Alt omkring ham var nu som nyt for ham: det mørke Mosevand var som blinkende Krystalflader, den graaskyede Luft som lyseblaa Himmel, Siv og Rør som skønne Blomster.

Men oppe i Skumringen over Mosen fløj en enlig Vibe urolig om og hvinede. Snart var den lige over hans Hoved, saa han kunde høre Lyden af dens Vingslag tude i Luften, snart langt borte i Mørket. Som i Drømme saa Eiler efter den rastløse Natsværmer: Skulde den Fugl virkelig være fordømt til evig Uro, fordi den en Gang

har gjort en blodig Synd ved, under Kristi Korsfæstelse, at skrige: »Pin ham! Pin ham!« . . . ? tænkte han. Aa nej. Det er jo kun et Sagn. Viben er en fredsommelig Fugl. —

Da han lidt efter traadte ind i Dagligstuen, sad Valborg dér i Halvmørket og talte med hans Moder.

»Der kommer nu én,« sagde Birthe, »men det er jo ikke den rette.«

Ingen svarede. Eiler gik frem i Stuen, medens Valborg rejste sig for at gaa, og Birthe sagde:

»Du er nok saa flyg, Eiler, at følge hende et Stykke paa Vej, det bliver for længe at vente, til Johan kommer.«

»Ja, jeg er til Tjeneste.«

Tavse og forlegne gik de to ved Siden af hinanden, indtil de var naaede ud i Haven. Dér sagde Valborg, imens hun standsede ved en stor, prangende Rosentorn, der stod i blegrodt Flor:

»Maa jeg ta' en af de Roser?«

»Om du maa? Ja, de er jo saa godt som dine.«

»Aa, mon de?« sagde hun stødt.

Nænsomt greb hendes fine Haand en af de smaa piggede Grene og brød den af, uden at Tornen tabte saa meget som et Fnug af sin Pynt. Og nydende Duften af en frisk Rose gik

hun med Eiler et Vend ned ad en Sti for at se paa Haven. Rank og sagte traadte hun hen over Gangens fintrevne Grus, lige som ængstelig vogtende paa sine Bevægelser eller paa sine Tanker. Til Eilers Bemærkninger sagde hun næsten intet. Imellem, lige som hændelsesvis, strejfede hans Øjne hendes Ansigt. Dette viste intet usædvanligt; der var Ro i hendes Øjne. Langsomt flyttede hun Fod og Blik, som higede intet i hende ud over Havegærdet. Og heller ikke Eiler stilede efter at komme videre, selv da de havde været Haven rundt og endskønt Samtalen var ved at forstumme.

De traadte ind i Lysthuset og satte sig hver ved sin Side af det runde Stenbord, en forhenværende Møllesten. Mørket fyldte Løvhytten saa tæt, at de skimtede hinanden som Skygger. Valborg lagde en Haand paa det skarpriflede Stenbord men tog den straks tilbage, som havde hun skaaret den, og sagde:

»Det kunde gøres nødig, der blev lagt et Tæppe paa det Bord.«

Gennem Mørket saa han hendes Øjne lyse som Stjærner, og hendes Stemme lød forunderlig drømmerisk, omtrent som var hendes Ord ikke rettede til nogen.

»Endda der er knust saa mange Tønder Korn mod den Sten. Men nu skal her jo snart

en ny Kone ind, saa sørger hun nok for, at der kommer Tæppe paa Bordet.«

Svaret gjorde Valborg urolig. Troede han da, hendes Ord indeholdt ringe Tanker om hans Moder? Men alene Udtrykket »ny Kone« var nok til at saare hende.

Tyst sad hun og saa ud paa den graa, stille Himmel, hvorunder Mørket tætnede sig.

Eiler gik aldrig ud paa at saare nogen, mindst dem, han holdt af, saa han var lidt forundret over hendes Tavshed, til han ihukom, hvad det egentlig var, han havde sagt. Da veg hans Forundring. Thi nu fattede han hendes Tavshed.

Og Eiler sænkede Hovedet. Hans Tindinger var klamme og hede. Det sitrede i ham, ikke af Attraa, men af Frygt, fordi han følte, at Grunden i hans Indre smuldrede bort. Han vilde bryde Tavsheden, men fandt ingen Ord.

»Som Lindene dog dufter,« sagde Valborg.

»Det er imod Regn.«

Igen fulgte en Pavse. Fra det rindende Vand i Bækken, der løb langs med Havegærdet, steg en urolig, klinger Sang i Ensomheden. Træernes Blade klappede sagte, stødvis. Tæt forbi den graa Firkant paa Himlen, som Lysthusdøren afskar, flagrede en Natsværmer. Og nu og da puslede en Fugl oppe i Grenene.

Tydelig hørte de to hinandens Aandedrag,

tydelig saa de i Mørket hinandens Øjne. Alligevel sad de ganske stille, som holdt en og samme Magt dem fangne. Valborg sad med begge Hænder i Skødet og pillede i Rosen; snart saa hun paa Eiler, snart ud i Haven, hvor alt stod i Graat.

»Sig noget, du,« sagde hun fortrolig, bøjende sig frem imod ham.

Dette »du« tilintetgjorde hans Forsæt om at være fast til det yderste, og forjog fra hans Tanker et Skriftsted, hvori Ordet Møllesten staar nævnt, og som han — ganske naturlig — var kommen til at tænke paa.

»Ja, naar jeg bare kan finde paa noget ikke alt for dumt.«

Rosen slap hende ud af Hænderne, faldt paa Jorden. Eiler bukkede sig og tog den op. Over Valborgs Øjne laa et varmt Skin, da hun modtog den. Et Øjeblik stod han med den højre Haand fladt presset mod Stenen og tog saa rolig Plads ved hendes Side.

»Forandring fryder,« sagde han. »Du er vel ikke ræd for at sidde ved Siden af mig, Valborg?«

»Nej, det er jeg ikke ræd for,« lød det sagte.

Valborg sad med bøjet Hoved. Der hvor Eiler sad, kunde han ikke se, hvad der rørte sig i hendes Ansigt, men han kunde høre, hun sukkede. Ogsaa han tav et Øjeblik. Fremdeles spillede Bækken sin sagte, klingre Melodi, Løvet

Sitren gav nu og da en drømmende Lyd, i det fjærne gøede en Hund.

»Saa stille det er,« sagde hun, »og saa mildt.«

»Ja . . .«

Atter tav de en Stund. Næsten umærkelig mindskedes Afstanden imellem dem. En Strøm af Fryd ilede igennem ham, da han holdt hendes lille bløde Haand i sin. Men det gøs i ham, da han fornåm hendes Guldring. Den havde han helt glemt.

Alstille, som var en tredje til Stede, sad de med hinanden i Haanden, brødebetyngede men for svage til at slippe hinanden.

Fra Stueuret lød en Række klingende Slag gennem Tavsheden.

»Jeg kommer til at gaa, du,« sagde hun. Men det lød, som vilde hun helst bie.

»Aa, Klokken er da ikke saa mange.«

Valborg sad tavs. Langt inde i Eilers Bevidsthed laa et Forsæt: han vilde rive sig løs fra hende. Men han var i Øjeblikket for svag til at udføre denne Beslutning, for lykkelig.

Som i pludselig Angst drejede Valborg Hovedet og lyttede.

»Nu kommer der nogen,« hviskede hun og trykkede sig tæt ind til Eiler. Han drog hende hæftig skærmende til sig, hvorpaa de stille sad og lyttede.

»Nej. Det har vel kun været en Fugl,«
sagde han.

»Da lød det akkurat som Fodtrin.«

Valborg drog et dybt, lettende Suk.

»Nu véd jeg, hvad det er, du har hørt; det har været en af vore Kvier, der staar her tæt ved.«

Og i næste Aandedræt:

»Hvor dit Hjærte banker højt, Valborg. Jeg kan mærke, det slaar imod min Haand!«

Valborg frigjorde sig blidt og rejste sig.

»Nu gaar jeg. Men det er ikke værd, du følger med.«

»Tør du nok gaa ene?«

»Ja.«

Et Øjeblik stod hun med hans Haand i sin, kortaaudet, urolig, med dugget Blik, og saa ud i den graadunkle Nat. Saa bøjede hun sig pludselig over ham, lagde sine Arme om hans Nakke og trykkede hans Hoved til sit Bryst.

»Aa, Eiler . . . !«

»Valborg — hvordan er dette dog kommen?«

Hun tav.

Faa Minutter senere gik hun hjemefter, ikke ad Vejen men i en Bue uden om denne, ind over vaade Marker. —

Tæt ved Midnat traadte Johan stille ind i det snævre, hvide Kammer, som han var fælles

med Broderen om; stille, saa denne ikke skulde vaagne.

Eiler laa, som han sov — inderst inde knuget ved at høre, hvor hensynsfuldt stille Johan klædte sig af og gik til Ro.

I de sene Nattetimer, medens Johan sov den retfærdiges Søvn, laa Eiler vaagen, stirrende paa det, som den Aften var sket ude i Haven. Uro fyldte ham og undte ham ikke at sove.

Lydhør og ængstelig som han laa, forekom det ham af og til, at han hørte Viben skingre gennem Stilheden.

XVIII.

Ved Daggry næste Morgen lagde Eiler sin Vej til Toften gennem Haven. Luften var i Ro, en let Taage rugede over alt. Tunge af Dugg og bøjede stod Aks og Blomster. Spurvenes Morgensladder næsten overdøvede Finkernes pigeagtige Triller. Naturen aandede forventningsfuld imod den brydende Dag.

Men Eilers Sanser var ikke som ellers vaagne for Sommergryets Ynde og Friskhed, det hele Skue gled hen i ét for ham, som havde Taagen blindet hans Øjne.

Til for kort Tid siden havde det været ham en Fryd at leve, fordi ingen Skygger og ingen sygelig Attraa havde mørknet hans Sind. Nu ejede han knap »Viljen til Livet«. Gennem hans Indre gik endnu svage Dønninger fra Nattens Strid, og han havde en Fornemmelse, som var hans Hoved fuldt af summende Insekter. Instinktmæssig søgte hans Blik Valborgs Hjem, medens Aftenens Hændelse laa glasklar i hans Tanker.

Hvad skulde han dog gribe til? Bryde op med det samme, rejse? Eller tøve en Tid endnu? — Det var jo afgjort, at Bryllupet skulde staa kort efter Høst, saa nogle Uger endnu havde det jo intet Jag med at komme afsted. Men enten han rejste før eller senere, Valborg skulde han miste. Ikke engang i Tanken maatte han kalde hende sin.

Et Suk steg op fra hans forpinte Bryst. Men her skulde arbejdes. Han tog en Le og gav sig til at slaa Havre, standsede, da han havde gjort et Par Hug, og faldt i Tanker. Flere Gange til Morgen havde han været paa Nippet til at sige Johan, ikke hvad der var hændt i Løvhytten, for dersom Johan fik *det* at vide, saa vilde han gaa til af Sorg, men, at han næsten holdt mere af Valborg, end han burde. Før derved at lette sin Samvittighed, og for at se, hvad Virkning en saadan Bekendelse vilde øve paa Johan. Og havde der ikke foreligget noget alvorligt, vilde det have været ham en let Sag at gøre en saadan Bemærkning, men som det *nu* var, maatte Johan vel kunne læse Brøden i hans Øjne eller blive mistænksom og spørge Valborg ud.

Ogsaa Johan indfandt sig i Toften, medførende Hjulbør og Rive, for at køre den afhuggede Grønhavre ind. Under et Ophold, mens Eiler hvæssede Leen, sagde Johan:

»Vi fik saa ikke noget for vor Gang i Aftes, jeg og Valborg.«

Eiler hvæssede løs, saa det skingrede; han rystede, og Stemmen var utydelig, da han svarede:

»Naa I traf ikke hinanden.«

»Nej, og det kan jeg knap forstaa . . .«

Inden han havde det sidste Ord udtalt, slap Eiler pludselig Le og Strygespaan og greb sig hastig om højre Haands Pegefinger, i hvilken han havde skaaret en lang, dyb Flænge.

»Skar du dig?« udbrød Johan deltagende.

»Aa, ikke videre.«

»Men det ser jo dog farligt ud! Og du er jo næsten helt hvid i Ansigtet. Lad os dog stræbe at komme ind, at vi kan faa Blodet standset.«

Johans Medfølelse brændte Ejler.

»Nej, bliv du kun, det kan jeg nok klare ene.« Saa gik han.

Johan sendte ham et undrende, sørgmodigt Blik. Det var dog sært med Eiler, saa tavs han var i denne Morgenstund . . . Og nu saadan at staa og skære sig i Fingren — han plejede da ellers aldrig at være kejtet.

Medens Johan læssede Havren paa Hjulbøren, brød han sit Hoved med at udfinde, hvad der kunde være gaaet hans Broder imod. — Aa, det var vel en eller anden Pige, Eiler alligevel havde forset sig paa rigtig for Alvor, og maaske

han ansaa det for en Umulighed at vinde hende. — Naa, han vilde ikke gøre ondt værre ved at udspørge nærmere, Eiler skulde have Fred. Nu vilde han snakke om noget helt andet, naar de i Eftermiddag skulde ud i Marken at hyppe Kartoffler.

Og den intet anende Johan borede Sonden dybere i Broderens Hjærte ved at vælge sit kæreste Samtaleæmne, sin Valborg, da han sammen med Eiler arbejdede ude paa Kartoffelageren.

»Fulgte du ikke Valborg lidt paa Vej i Aftes, Eiler? det var da noget mørkt.«

»Jeg? — Jo, men ikke ret langt; hun turde nok gaa ene.«

»Naa. — Hvad Tid mon hun kom?«

»Aa, det véd jeg ikke for bestemt; jeg var jo gaaet en Omgang ned i Mosen — til Føløget . . .«

»Naa . . .«

Johan vilde køre videre, men Eiler afbrød ham ved at lægge Hypejærnet fra sig, idet han sagde:

»Nu kan jeg godt gaa over og flytte Køerne en Gang, det er dog en farlig Tid, det varer, før den Dreng kan faa Benene med sig til denne Side.«

XIX.

Alt som Dagene gik, blev Eilers Tilstand mere og mere normal. Slog han end ikke om sig med overgiven Spøg som før, der var dog for hans Moder og Johan ingen Grund til at finde noget usædvanligt i hans Færd; der lød endogsaa af og til Sang og munter Fløjten fra ham, naar han gik ved sit Arbejde. Den stjaalne Lykke plumrede efterhaanden hans Begreber. Hans Samvittighed var ikke saa saar som før. Selvforsvar lød i ham: hvad kunde *han* for, at han var kommen til at holde saa meget af sin Broders vordende Hustru? —

Valborgs og Eilers første Møder var komne som rene Tilfældigheder. Nu var det anderledes. Næsten ikke en Aften gik forbi, uden at de fandt Held til at mødes, om tit end kun for en flygtig Omfavnelse og et God-Nat. Dem begge var det blevet en Længsel, som maatte stilles, ihvor vovsomt det end var. Ingen af dem tænkte mere saa meget paa deres Sorg, som laa og

lurede; de nød Lykken, som havde Ordet Synd aldrig lydt i deres Bevidsthed. En finere Iagt-tager end Johan vilde vel have lagt Mærke til, at Valborg altid nu besøgte ham i hans Hjem om Dagen, og at hun stedse fandt Lejlighed til at undgaa Aftenmøder; hun var træt og søvnig. Den altid hensynsfulde Johan havde sin bedste Glæde i at rette sig efter hendes Ønsker. Og saaledes lagde ingen Mistro sin Bom over Vejen for Valborg og Eiler. —

Men Sorgen laa paa Vagt. Den vilde ikke slippe sit Bytte, blot lade de unges Kærlighed knyttet fastere, stadig fastere. Saa blev Saaret dybere, naar Skilsmisens Dag kom.

Og den Dag rykkede truende nær; Høsten var der. Valborgs Kinder begyndte at bleges; kun for en kort Stund ad Gangen formaaede Eilers friske, varme Kærlighed at rødne dem. Tanker ud i Fremtiden lod sig ikke længer kue tilbage.

XX.

September kom med sin lette Luft og sit flyvende Spind. Lammene gik frit omkring for paa Morgendugg og Spindelvæv at samle Tælle. Hegn og Skov stod isprængte med glødende Prikker. Ogsaa Valborgs Øjne skinnede mere end før, men de laa saa underlig dybt, fortalte om Graad og vaagne Nætter.

Kun én Maaned til, og hendes Bryllupsdag var der. Hendes Møder med Eiler blev mere og mer vanskeliggjorte, jo nærmere Dagen for hendes Forening med Johan kom, og hun mere end nogen Sinde trængte til Raad og Trøst.

En Septembertag var Eiler gaaet til en Ven, som boede en Mils Vej fra Nybogaarden. I Mørkningen gik han tilbage mod Hjemmet. Tunge, forvirrede Tanker forfulgte ham og sløvede hans Øje for Naturen. Jo nærmere han kom Valborgs Hjem, desto mere varsomt holdt han sig i Skyggen, uafbrudt spejdende efter

en Skikkelse, som han ventede snart vilde vise sig.

Med ét gled Valborg ud fra et Hegn og kastede sig i hans Arme med en Voldsomhed, som kun en dyb, stænget Smærte sammen med hendes fulde Kærlighed kunde bringe.

Helt bleg og vaklende holdt Eiler hende knuget ind til sig, ude af Stand til at sige noget sammenhængende. Mørkt havde det længe set ud for dem; kunde Valborg nu ikke staa imod mere, saa skete der vel paa en eller anden Maade noget forfærdeligt. Uhyggelige Tanker gennemrystede ham.

Valborgs Øjne skiftede Udtryk, da hun rigtig kom til at se ham ind i Ansigtet. Med et bønligt Smil sagde hun:

»Ja det var ogsaa en Skam af mig, men jeg kunde ikke gøre for det. Du maa ikke være vred paa mig.«

»Vred paa *dig*, Valborg? Nej, kunde jeg blive det, saa gik vi to ikke her. Men du gjorde mig bange; jeg fik straks den Tanke, at du ikke var glad ved at møde mig . . .«

Inderlig smilende løftede hun sit Ansigt mod hans:

»Nej, hvor kunde du dog tænke saadan om mig, du? Det at være hos *dig* er min eneste Glæde, og al min Sorg den, at du snart skal rejse fra mig . . . Havde det kun ikke været til

Amerika, du vilde, Eiler, saa kunde vi dog maaske en Gang — om nogle Aar — mødes igen . . .«

»Ja men det er jo netop det, vi ikke kan, Valborg. Om aldrig saa mange Aar gaar hen, vil jeg holde lige meget af dig. Derfor er der kun én Udvej: jeg maa *langt* hen. — Det er svært at faa Mor og Johan til at forstaa, at jeg vil ud paa den lange Rejse, og jeg har været nødt til at love Mor ikke at blive saa mange Aar borte. — Stakkels Mor, vær god ved hende, Valborg . . .«

»Tror du, jeg kan være andet for din Skyld? — Jeg skal være saa taalmodig, du, saa stærk. Men saa maa du til Gengæld skrive rigtig tit til os, det vil hjælpe mig.«

Han fandt sig et Sæde ved Hegnet, hvor han med Valborg paa Skødet kunde tale videre om deres Hjertesorg. Hun hældede sit Hoved tæt til ham — hvert Minut, der svandt, stjal af hendes Lykke.

De sad tavse en Stund. Forvirrede Tanker og Følelser dæmmede for deres Ord.

»Du!« brød Eiler ud med ét, idet han hævdede hendes Hoved, »véd du, hvad jeg aller mest har tænkt paa i disse Nætter og Dage, siden vi sidst mødtes?«

»Nej,« — hun lyttede forventningsfuld.

»Jeg har tænkt, det er rent forkert, ja dumt

ligefrem, at vi to her gaar og lider . . . Du skulde følge med *mig*, Valborg! — du tilhører dog kun *mig* alene; og hvad Ret har de andre til at gøre os ulykkelige? De kom nok over det hjemme, naar først vi var borte. Og saa vilde jeg skrive til Mor og Johan, at vi ikke kunde andet. Det forekommer mig langt ærligere, end at du nu gifter dig uden at holde af Johan . . .«

Valborg skælvede. En Række lyse Festdage ved Eilers Side mødtes i hendes Sjæl med den Fremtid, hun gik i Møde, og var nær ved at faa Overtaget. Halvt hviskende sagde hun:

»Ja, kunde jeg bare faa Mod til at følge dig. Men jeg *kan* ikke. For det er alligevel Synd, Eiler, baade mod Johan og vore Forældre. Det *er*. Og vi har ikke Lov til at være lykkelige. — Jeg har saa meget at sone, fordi jeg ikke kunde blive Johan tro, og om det aldrig skal blive saa tungt, vil jeg passe paa ethvert af hans Ønsker og paa den Maade slette, hvad jeg kan, af min Uret imod ham . . . Men jeg vil tænke paa al den Lykke og Glæde, jeg har haft hos *dig*; det kan hjælpe mig over det sværeste, og om jeg fik Lov at vælge, enten jeg vilde lide som nu, eller aldrig have været din, Eiler! — jeg valgte det første, hvad enten det saa er forkert eller ej . . .«

Han drog hende tættere til sig.

»Ja, du har vel Ret. Men jeg har ikke nemt

ved at bøje mig og mener, vi raader selv med for vor Skæbne. Hvad vinder vi ved at ofre os for andre? Og hvad vinder de, der faar os kun halvt? — Jeg kan blive helt vild ved den Tanke, at du skal blive ene tilbage her og længes efter mig. Og ikke én har du, som du kan betro dig til, at det kan lette . . .«

»Jo. Jeg vil betro mig til Gud og bede for dig. Du maa slet ikke sørge for min Skyld; du skal være glad, Eiler . . .«

Gryet glimtede i Øst, da Eiler forlod Valborg ved hendes Hjem.

XXI.

Nok var Skilsmissen fra Valborg Eilers største Sorg, men ogsaa hans Moders bedende Øjne knugede ham haardt. Altid havde han været hendes Kæledægge, og fuld Tillid havde været imellem dem; nu maatte han undvige fortrolige Samtaler med hende, Samtaler, som før havde gjort ham stolt og glad. Han tvang sig til overstadig Munterhed, naar Birthe bekymret talte om hans Rejse, trøstede hende af al Magt. Aa, det var jo kun en Sviptur nu om Stunder at fare til den ny Verden. Og var han ikke tilfreds med at være dér, blev han kun saalænge væk, til han havde tjent til Billetten. »Saa har I mig igen. Men dumper jeg lige ind i en Guldmine, saa venter jeg naturligvis, til jeg faar en Sækfuld med hjem til dig, Mor! Derfor skal du være glad, enten det gaar paa den ene eller den anden Maade. Skrive til jer, det skal jeg . . . Og jeg kan jo ligefrem ha' godt af at komme lidt ud i Verden; du véd, Mor, jeg har altid haft Rejsenykker!«

Birthe følte sig saa nogenlunde beroliget. Hun vidste, at hendes Sønner holdt inderlig af hende, og stolede paa snart at have sin Eiler hjemme igen — eller i al Fald se ham søge sig et Hjem ikke længere borte, end hun let kunde gæste ham. Og i Øjeblikket var der vel ikke andet at gøre, end lade ham følge sin Lyst. — For øvrig var Birthes Tid og Tanker stærkt optagne af at ordne Huset og Kisternes Indhold af solide, hjemmegjorte Sager; hendes Sønnekone skulde finde alt paa rede Haand.

Johan havde, om end noget vågt, føjet sine Bønner til Moderens om at beholde Eiler hjemme: der var da slet ingen Grund til at rejse nu, lige straks efter at der kom en ny Kone i Gaarden.

»Det ta'r sig saa underlig ud for Folk,« sagde han, »og jeg véd, at Valborg vil blive ked af det, naar du rejser. Men vil du endelig en Tur over til Rødhuderne, Eiler, saa véd du, at hvad Tid du saa end kommer tilbage, har du dit gamle Hjem hos os.«

Næst en Tak herfor bad Eiler hãm ikke tage den Rejse alvorligere, end som skulde han drage til et eller andet Sted i sit eget Land for at se sig om.

Efter saadanne Samtaler tænkte Johan altid: der maa være en Pige, som har gjort Eiler Sorg, han holder af Moder og mig som altid før.

XXII.

I Valborgs Hjem var Bryllupsforberedelser allerede saa smaat i Gang. Sypiger prøvede Stadsen paa den unge Brud og talte rosende om deres Snit, alt imens de vendte og drejede Valborg foran Forældrenes beundrende Blikke.

Imidlertid hendes paafaldende Bleghed gjorde Forældrene betænkelige. — Aa, det gik vel over, naar først hun kom til Ro i sit ny Hjem; de vidste, hun vilde faa det godt, saa i den Henseende var de ubekymrede. Og at den Spilomager til Eiler vilde tage bort fra Hjemmet en Tur, bedrøvede dem ikke særlig, kun at han nu saa uheldig skulde med det Skib, der afsejlede om et Par Dage; det havde været nok saa passende, om han blev Bryllupsdagen over, men fra en anden Side set førte hvert Døgn, der gik, jo den kolde Aarstid nærmere, og Rejselivet blev ubehageligere.

Allerede Dagen efter Valborgs og Eilers Samtale om Ret og Synd ventede man i hendes Hjem,

at han vilde komme at sige Farvel, i hvilken Anledning der blev gjort lidt festlige Forberedelser.

Og Eiler kom, munter og smilende. Han vidste, der var Sypiger, og havde ikke noget imod at komme paa den Tid; derved undgik han, at Samtalen blev alt for alvorlig. Et sidste Møde mellem Valborg og ham var alt for længe siden bestemt til den Nat, som nu fulgte. Naar alle sov trygt, vilde Valborg driste sig til at aabne Døren i Havekammeret for Eiler — dér ved Siden af havde Valborg sit lille Værelse med Kommode, Seng og et Par Stole — sit Lønkammer, hvor hun om Natten kunde give sine Tanker og Suk fri, uden at vække Forældrenes Mistanke. Dér vilde de sidde sammen saa mange Timer af deres sidste Nat, som voves turde.

Ved Midnat gled Eiler — omtrent lydløst — ned ad Havegangen, der førte mod Stuehuset i Valborgs Hjem. En graa, tung Himmel svøbte sit Mørke om ham, og Luften inde i Haven var høstvarm og krydret. Vinden rørte kun svagt Træers og Buskes Blade. Der var saa tyst, saa fredeligt i Naturen. Og op af denne Fred lød Græshoppernes fine Spil.

Nu stod han ved Havedøren, der i samme Øjeblik aabnedes inde fra af Valborg. Hun havde pyntet sig som til Fest, var klædt i en matblaa Kjole, som hun vidste, at Eiler saa godt

kunde lide at se hende iført. En fin Madonna-Lighed traadte frem.

Tavs rakte hun ham Haanden og førte ham til sit Kammer.

»Eiler . . . !« »Valborg . . . !« lød det dybt og sagte, mens de omarmede hinanden. Alt, hvad de mente at ville sige nu, den sidste Gang, laa bundet. Deres stumme, varme Kærtegn talte for dem.

Hastig gled Nattens Timer hen. Nu maatte Eiler gaa.

Nogle Sekunder endnu, saa gjorde han sig varsomt fri og fjærned sig i Mørket.

Som i en Rus gik han over Markerne, mod sit Hjem, gennemtrængt af en forunderlig Fryd, der lod ham glemme, at det var hans sidste Møde med Valborg, og at disse hans Barndoms og Ungdoms Marker maaske aldrig mere skulde mærkes med hans Fodspor.

Men Rusen fortog sig, før han naaede hjem. Forgæves søgte han Hvile paa sin Seng, forgæves tyssede han med Selvforsvar paa sin klægende Samvittighed.

Frygt og Anger tog ham: hvor skulde han faa Mod til at mødes med sin Moder og Johan i Morgen, inden han rejste? —

Eiler trykkede Ansigtet nervøst ned i Puderne. Thi for hans indre Syn stod pludselig gamle Farmor.

»Du er et Midsommerbarn, Eiler, du gør en Gang en Ulykke.« ringede det for hans Øre.

»Farmor! Farmor! — er din Spaadom nu gaaet i Opfyldelse?« stønnede han. »Skulde jeg kun blive en Bedrager mod min egen gode Bror. . . ?«

XXIII.

Birthe skød sig næste Morgen stille ind i Sønnernes Kammer. Hun satte sig paa Sengekanten, efter at have vækket Eiler, og strøg ham ømt paa hans gule Krøller.

»Har du faaet lidt Søvn, Eiler? Nu om to Timer skal I jo afsted — Johan er ved at gøre Vognen i Stand, og dit Tøj er læsset.«

Søvn? Aa jo, lidt havde han da sovet.

Og Eiler tog sin bevægede Moder om Halsen.

»Naa, Mor, nu maa du ikke græde igen . . . Gaa nu ind og faa Kaffen færdig, saa skal jeg snart møde.«

Og læmpelig hævdede han hende op . . .

Langsomt gled Vognen med Brødrene ud af Gaarden, fulgt af Birthe. Uden for Porten standsede hun med et sidste Farvel til Eiler. Og lidt efter stod hun ved Tofteleddet og saa ham forsvinde ude mellem høje Hegn.

Birthe forekom pludselig ældet, som hun

dér stod med Blikket ude ved det Sted, hvor hun havde set det sidste Skimt af sine Sønner; Ryggen rundede sig, indfalden og gusten var hun i Ansigtet.

Tungt og usikkert, med den højre Haand fladt ind mod Brystet, gik hun tilbage over Stenbroen, ind i Dagligstuen. Dér sank hun ned paa en Stol. Og i nogle Minutter sad hun stille med foldede Hænder. Saa tog hun igen fat paa sit Arbejde . . .

Det var en frisk, hvid Morgen. Hvert Straa, hvert Spind paa Marken blinkede af Dugg og Sol. Løsgaaende, blankrødt Kvæg skinnede i spejlklar Morgenluft. Himlen var skær lyseblaa med en enkelt snehvid Sky. I Stilheden klang af og til en spæd Lærketrille.

Kærligheden til Valborg havde, skønt forbuden, lagt en endnu varmere Lød over Eilers friske Kind, øget Glansen i hans Øje. Men i Dag var Kindens Runding slappet, hans Blik taaget; han sad tavs, selv naar Johan forsøgte at faa en Samtale i Gang.

Johan lod Hestene gaa lange Strækninger i Skridt, holdt dem tilbage, naar de havde travet lidt, for at han længst mulig kunde være ene og uforstyrret sammen med Broderen. Det anede ham ikke, at han med denne Sendrægtighed sankede glødende Kul paa Eilers Hoved.

»Du kommer vist til at køre lidt raskere,« sagde Eiler.

Johan trak sit Ur op af Lommen.

»Aa, der er jo over en Time endnu, til Toget gaar.«

»Vi har ogsaa et langt Stykke tilbage, og mit Tøj skal skrives ind, maa du huske paa. Det er saa slemt at komme lige i sidste Minut.«

Med en Snært af Pisken satte Johan Hestene i Trav — lod dem løbe helt til Banegaarden. Her sprang Eiler af Vognen, endnu mens Hjulene gik rundt. Johan hjalp ham Kufferten ned, kørte saa hen i en Købmandsgaard for at faa Hestene i Stald — og faa Minutter efter mødte han forpustet paa Banegaarden.

I det fjerne kom Toget rullende og bruste kort efter ind i Byen. Tavse og alvorlige stod Brødrene ved Siden af hinanden, da det standse. Foran og gennem den lange Række aabne Kupédøre vrimlede en tæt Skare Folk. Nogle jog frem og tilbage — med korte Standsninger ved Dørene — ligesom Høns, der løber langs med et Gitter for at finde en Maske, de kan slippe igennem. Masser af Gods langedes ud af Vognene, hvis Tomhed derpaa slugte andre Masser. Velkomst- og Afskedsord summede om Mængden.

Midt i Vrimplen bød de to Brødre hinanden Farvel, før Eiler steg ind. I Døren rakte han endnu engang Johan Haanden.

»Tak for alt godt, Bror . . .« sagde han.
»Og hils nu Mor.«

»Ja — og *Valborg?*«

»Ja — Valborg . . .« mumlede Eiler og tog Blikket til sig.

En Konduktør gik imellem dem. Johan fór sammen ved det skarpe Smæld af Døren, da Konduktøren slog den i. Afgangsflyttet lød — Iltoget gled videre ud ad de blankslebne Skinner.

Fra Vinduet sendte Eiler en sidste Hilsen til Broderen. Johan blev staaende, saa længe han kunde skimte hans Ansigt . . .

XXIV.

Valborgs og Johans Bryllupsdag kom med stille Regn — det regnede Guld i Brudens Skød, sagde Folk i Følge gammel gængs Tro. Ingen Solstraale blinkede ned til det unge Par. Men Valborg var endnu blegere den Dag end før og sørgmodig, hvad der af Gæsterne blev lagt paa denne alvorlige Dags Regning. Men Brudgommen var lykkelig, det kunde enhver se med et halvt Øje. — Stolt og glad førte han Dagen efter sin unge Kone ind i hendes fremtidige Hjem, hvor Birthe modtog hende, som var Valborg hendes egen Datter. —

Det kneb svært for Valborg ikke at kunne betro sig til sin kærlige Svigermoder, der atter og atter førte Eiler paa Tale. Modstridende Tanker og Følelser surrede rundt i hendes Hoved og Hjærte. Snart fandt hun det rettest at bede sine nærmeste forstøde hende, at hun kunde leve et Steds langt borte i Ensomhed. Og atter joges disse Tanker af Skræk for den Sorg og Skam,

Johan og deres Forældre vilde faa for hendes Skyld.

Og hun blev.

Imidlertid — alt som Dagene gik, og Valborg kom i Arbejde, vandt hun mere Selvbeherkelse. Stille havde hun jo altid været, venlig og omgængelig var hun, saa der blev som altid før Enighed blandt den lille Familie — kun ikke det Liv, hvormed Eiler engang fyldte Hjemmet. —

Ved Novembertid kom Eilers første Brev; det gav Liv og Glæde. Saa friskt han skrev — det var som havde han nøje søgt at vælge Ord, der kunde glæde hver enkelt i hans Hjem.

Han havde været storartet heldig, skrev han. Om Bord paa Udvandreraskibet traf han nemlig én af sine bedste Kammerater fra Højskolen. Og denne Karl fortalte ham, at Thomas Egedal nu levede som Farmer i Chicago-Eggen. Hvor-paa de to Kammerater enedes om først at gæste ham.

»Hvad jo ikke faldt os saa vanskeligt,« skrev Eiler, »da min Kammerat havde hans Adresse. Vi beredte Egedal en glædelig Overraskelse, og han bad mig blive hos sig foreløbig, og det Tilbud tog jeg imod med Kyshaand. Jeg har det udmærket her, om ogsaa jeg maa slide. Her er saa hjemligt. — Nu tænker jeg, at I, naar I læser mit Brev, glæder jer over, at jeg har det saa brillant, og straks skriver en rigtig lang Epistel

til mig . . . Maaske bliver jeg paa denne Farm længe, maaske ser jeg mig lidt mere om; det faar I at vide senere. Min Kammerat drog ad Minerne til, men jeg havde ikke Lyst til at følge ham.«

Om al det sjældne og vidunderlige, Eiler paa sin Rejse havde set, fortalte han lidt, saa der var Samtalestof for Nybofamilien til lange Tider.

Imellem Brevets Linjer fandt Valborg, hvad Eiler ikke havde turdet skrive — og hun stjal sig flere Gange til at læse det.

Da Johan svarede paa sin Broders Brev, tilføjede Birthe og Valborg egenhændige Hilsener.

XXV.

Den lyse Tid var omme. Skoven legede regnbuefarvet for Solen, naar Himlen en enkelt Gang stod blaa. Rimfrosten satte sit hvide Døds-segl paa Løvet, saa et lindt Tryk af Vinden var nok til at knække de skøre Stilke. Og Efter-aaret sang sin stille, dybe Sang om Gaarden.

I de lave, gamle Stuer i sit ny Hjem gik Valborg rank og høj — men saa bleg, som havde Rimfrosten ogsaa aandet sit Dødspust over hendes Ungdom, og saa underlig stille, som var hun magttaget af Efteraarets tungsindige Sang.

Birthe fandt vel, at Valborg ikke var saa glad, som en nygift Kone plejer at være, men gjorde hende dog ingen nærgaaende Spørgsmaal. Det var vel Længsel efter Hjemmet, tænkte Birthe; Valborg havde jo aldrig været stort ude før. Men paa den anden Side kunde Birthe knap forstaa, at Valborg saa ikke besøgte sine Forældre og Søkende tiere, end hun gjorde.

Johan mærkede godt, at Valborg ikke var

lykkelig. Det baåde bedrøvede og ængstede ham at se, hvorledes hun skæmmede sig. Tiere, end han egentlig turde være bekendt for sin Moder og Tjenestefolkene, søgte han ind til hende, oftest ad underlige Veje. Jævnlig spurgte han, om der dog ikke var noget, hun ønskede — søgte endog at gætte hendes mulige Ønsker. Han bad hende skaane sig ved Arbejdet. Ingen nok saa stor Umage skyede han for at faa hende glad og frisk. Men stadig forgæves. I sig selv var det Smil, hun mødte ham med, ægte nok, men det var aldrig muntert, hindrede ham ikke i at se den Sorg, det skulde dølg. Ikke ved Smil alene, ogsaa i hele sin Adfærd over for ham viste Valborg tydelig, hvor nødig hun vilde stemme hans Lykke ned.

»Tror du ikke,« spurgte Johan en Dag, mens de kørte til Byen, »at det lige godt er det rette, Valborg, du gaar ind til en Doktor?«

Spørgsmaalet gjorde hende forlegen.

»Nej, det bliver nok bedre. Jeg er jo ikke saadan syg.«

Uden at tage Notits af hendes Forsikring sagde han efter en Pavse:

»Du har skrantet saa længe nu . . . det er da ikke saa farlig at gaa op til Doktor Engberg, han er saadan en flink Mand.«

Valborg sad rød under hans bedende Sideblik.

»Ja — men naar jeg ikke fejler noget videre . . .«

Under trykkende Stilhed sad Johan med Blikket rettet paa Hestene; Trækkene i hans blege Ansigt var stive som en Avtomats.

»Du fejler mer, end du selv véd af, Valborg,« brød han Tavsheden. »Og jeg længes efter at faa dig rask.«

Hun saa mildt paa ham:

»Det véd jeg nok, du gør. Men bare du vil have Taalmodighed med mig en lille Tid endnu, saa forvinder jeg nok det. Jeg vil saa nødvendig søge Doktor.«

Johan tav. Han sagde ikke mere om den Ting, før de en Times Tid efter fulgtes ad inde i Byen. Men hun *vilde* ikke til Lægen. —

Tiden skød sig langsomt hen for de tre Mennesker i Nybogaarden. Vinteren indtraf, men i Valborgs Tilstand var ingen Bedring at spore.

Fra sine halvmørke Stuer saa hun tit ud i det fjærne, naar hun var ene. Minutter i Træk stod hun med Blikket paa de mørke Skove i Synsranden og med et Skær over sit kønne, nu saa hvide Ansigt, som var hendes Lykke vejret hen derude. Men saa varlig nogen traadte paa Gulvet i Stuen ved Siden af eller gik forbi udenfor, fór hun sammen og gav sig forvirret i Lag med sit Arbejde.

Ingen skulde se, hvad hun tænkte, ej heller ane, hvad hun sørgede over.

Tidlig og silde stræbte hun at gøre sin Pligt i Huset. Bedst havde hun det, naar hun færdedes. Langvarig Stillesidden trykkede hende ikke ene legemlig, men ogsaa i Sindet, selv naar hun ivrigst brugte Naalen. Men da hendes Arbejde i Bryggers og Køkken som oftest kun tog den første halve Dag, fordi Birthe selv styrede Huset, maatte hun tilbringe Eftermiddagen mellem Dagligstuenes Vægge, og helst valgte hun den mørkeste Plads dér, for at hendes Bleghed ikke skulde træde for stærkt frem. Valborg var bleven kuldskeer i denne Vinter — det gøs igennem hende, naar nogen aabnede en Dør ind til Stuen, hvor hun i en pyntelig Dagligdragt sad bøjet over sit Arbejde.

Mellem hende og Birthe udspandt sig sjælden længere Samtaler, naar de var ene to, endskønt deres Samvær var uden Mislyd. Naar Birthe talte om Eiler, bøjede Valborg Hovedet dybere, de spinkle Hænder dirrede, og hendes Stemme fik en fjærn, urolig Klang.

Skønt Valborg tabte sig for hver Dag, der gik, klagede hun dog ikke sin Nød for nogen, og Doktor vilde hun ikke have, ihvor meget Birthe og Johan end bad hende.

Det var ham en Gaade, at hans blide, føjelige Hustru holdt sig saa stiv paa det Punkt. —

. . . Ind ved Jul kom der paa ny Brev fra Eiler. Valborg tog Brevet, da hun var ene, læste det indtrængende, skønt hun næsten kunde det udenad, og trykked det hæftig mod sin Mund.

Vel var der ingen direkte Henvendelse til Valborg denne Gang heller, men imellem Linjer og Ord fandt hun, hvad hun søgte. Og i hendes Sind steg en mægtig Udvé, et hæftigt Krav. I Tanken overskar hun de Traade, hvormed hun var bundet til dette Hjem, og drog bort over det store Hav, over til Eiler. Al hendes kuede Ungdom slog sig løs, drev en varm Strøm igennem hende.

Men Pligtfølelsen dæmmede hastig op for Strømmen, den slukkede Gløden paa hendes Kind, Ilden i hendes Øje.

Eiler var endnu paa samme Sted, som da han sidst skrev. Han gav sin Husbond en varm Ros. Prægtigt Menneske, Egedal. Trods de Stød, Verden havde givet ham, trods det, at han var, hvad han selv kaldte en *dømt* Mand, saa var han dog ikke bleven ram. Sin største Opgave: at give de Mennesker, han kom i nært Forhold til, Syn for det *gode*, den havde han ikke sluppet.

»Næsten Alverdens Visdom er samlet i hans mange Bøger,« skrev Eiler. »Naar jeg fordyber mig i et af disse Værker, saa føler jeg rigtig

min egen Ringhed, saa skønner jeg, at jeg paa en Maade hidtil har gaaet om i Mørke. I kan tro, at Egedals Bøger saavel som han selv er meget for mig. De har bl. a. bevirket, at jeg nu holder mere af de Mennesker, som jeg før ikke holdt nok af ejheller var saa god ved, som jeg burde; jeg mener eder. Jeg har jo været en vild Krabat, det ser jeg nu . . . Disse Bøger har allerede givet mig et dybere Indblik i Naturen og vakt mange Tanker i mig, som jeg gjerne vilde meddele her paa Papiret, om jeg bare kunde, men jeg er en maadelig Skribent. — Jeg længes meget efter Danmark, men især efter eder. Naa, blot jeg hører, I har det godt, saa er jeg tilfreds. — Her er én, som partu vil have mig med ud paa Prærien. Jeg har ikke noget imod at blive Nybygger, men bo ude i saadan en afsides Egn, alene for sig selv, det vilde nok ikke være sundt — skønt kunde jeg dér tjene en Masse Penge til eder, saa gjorde jeg det! Du har vel ikke noget imod at gaa i Silke paa dine gamle Dage, Mor! — og age i Guldkaerth! — Nej, Præriefolkene bliver vist ikke saa let rige nu om Stunder . . .

Nu gaar Solen ned. Solen er dog ens alle Vegne. Jeg tænker, mens jeg ser den synke ned i Horisonten: maaske *I* ogsaa tænker paa mig, naar Solen gaar ned. Det samme hænder

mig undertiden, naar jeg kaster et Blik paa Stjærnerne; de skinner for jer ogsaa, tænker jeg, I dér langt borte kan ogsaa se Karlsvognen lige saa grant som jeg. Det er saa forunderligt; det er, som var der ingen Vej imellem os . . .«

XXVI.

Ene og stille, uforstaaet af de to Mennesker, til hvem Skæbnen havde koblet hende, bar Valborg sit Kors gennem Vinterens barske, mørke Dage — en Gaade, ikke ene for sine Forældre men ogsaa, og nok saa meget, for Birthe og Johan. De to sidste fandt vel en Forklaring deri, at Valborg stundede til at blive Moder, men de kunde dog ikke værges sig for den Tanke, at det maatte være noget andet — hvad det saa var — der kuede hende; og de fortabte sig i Gisninger, uden at de dog kom den virkelige Aarsag en Haarsbred nærmere. Valborg var jo udgaaet fra et finere, ogsaa et mere velhavende Hjem end Nybogaarden, saa det kunde jo være, det var *det*, hun led under, skønt hun jo aldrig havde lagt sig saa meget efter det fornemme Væsen. Eller maaske hun fortrød sit Giftermaal. Hun kunde naturligtvis let kommen finere op at køre, maaske ogsaa have faaet den, hun syntes bedre om.

De trøstede sig imidlertid med, at Valborg kom sig nok, naar først Begivenheden med Barnet var vel overstaaet.

Baade Johan og Birthe nærede store Forhaabninger til den lille ufødte. Mere end én Gang sagde han til Valborg, naar de var ene:

»Hvis det nu bliver en Dreng — og bare det vilde! — skal han hedde *Eiler*. At sige de gamle skal jo ogsaa nævnes op.« — Ord, der tændte en hastig Glød paa hendes klare, blege Kind og gjorde hende yderst forlegen. Medens Birthe hellere saa, det blev en Pige; hun havde aldrig haft nogen Datter — og det kunde dog være saa herligt at se en lille Tøs trippe omkring i Gaarden! — en lille *Eline*.

Til saadanne Bemærkninger svarede Valborg intet. Johan kunde ikke skimte hendes Tanker, trængte heller ikke for at faa dem at vide. Hun var jo tavs af sig, særlig tavs, naar han eller Moderen førte den Ting paa Tale.

Johan kunde ikke være en stort bedre Trøster, end han var. Tit drev han det endog til en vis Munterhed, i det Haab, at et godt Humør skulde virke bedre paa hendes tunge Sind end noget som helst andet. Og hvor han da kunde snakke op. Aa, hun skulde se, hun blev nok frisk, naar de hen i Sommeren havde faaet Vuggen paa Gang! Han havde for Resten set paa nogle Vugger, sidst han var i Byen — naturligvis kun

fra Gaden, for det hastede jo ikke med at faa det Stykke Bohave købt det første halve Aar. Det var ellers nogle farlig fine Vugger, han havde, Kurvemageren i Nørregade — ja, hun havde vel kikket ind ad hans Butiksruder . . .? — Om ikke de ogsaa skulde købe en af de nymodens Børnekarether af dem paa Fjedre? Sikken Stads, naar de kom anstigende med saadan et Køretøj! han skydende Vognen foran sig, hun glad og frisk ved Siden af. Og sikken Glæde for hendes Forældre at faa Besøg af saadan en lille Stump! —

Ikke alene var Johan glad, fordi han stundede til at blive Fader — Fader til *Valborgs* Barn — han var ogsaa inderlig stolt!

Tilsyneladende fandt hun sig gerne i at høre paa hans stille-glade Udtalelser om Barnet og hende selv, nænsom mod ham, som hun fremdeles var. Men Ord havde hun stadig kun faa af, hvad Johan heldigvis ikke mærkede sig; en forstaaende Mine, et mildt Blik, det var nok for ham, og saa meget, men heller ikke mere, kunde hun altid yde ham.

Jo mere det lakkede ad Sommer, des højere steg Johans Mod. Om saa og saa mange Uger, regnede han, vilde Valborg nok være bleven rask. Det forekom ham, at hun allerede havde faaet en friskere Lød. Og rigtig. Thi Foraarets Luft havde gydt Friskhed over hendes Ansigt, men

ikke styrket hendes Helbred, ikke heller gjort hende lysere i Sindet. Tvært imod, Savnet gnavede mere paa hendes Livsrod end nogen Sinde før. Og hendes Længsel steg, naar hun lyttede til de mange Fuglestemmer, der sang den gryende Sommer ind, eller naar hun lod Øjet glide ud i den klare Sol, ud til fjærne, forarsfine Skove, der snart flimrede for Solen, snart stod i blaalig Dæmring, mens Duften fra Krat og Have laa elskovssød om hende . . .

I lyse, lune Sommernætter, naar Johan sov trygt ved hendes Side, laa Valborg vaagen i mange Timer, lyttende til Nattergalens ømme Toner, de skønneste, hun vidste, fordi de rørte ved hendes Elskovsminder — grædende den Graad, som Dagen over havde brændt under hendes Øjenlaag . . . Naar undertiden Sengen blev hende for trang eller Sindet for uroligt, listede hun sig ud i Haven. Dér kunde hun give sit Hjærte Luft uden at være ræd for, at nogen skulde vaagne. Fra en Aabning i Gærdet saa hun, naar det var blevet stille i hende, paa Engens hvide, svævende Taagespind, paa Guldstrimen, der buede sig norden om i Kimmingen . . . eller hun lod Øjet hvile paa en enlig Stjerne, mens hun tænkte paa Eiler og drømte sin Ungdoms eneste Kærlighedsdrøm om og atter om — den *sidste* Drøm i hendes Liv.

Thi en mørk, kold Efteraarsmorgen, kort

efter at hun havde født et sundt, velskabt Pige-
barn, slog Valborgs Hjærte sit sidste lille Slag . . .

Hvert Spor af Vé var forsvundet fra hendes
Træk. Døden havde bredt sit hvide Skin, sin
Fred, sin Stilhed over hendes Ansigt, der var
lig et kønt, sovende Barns.

Birthe tog sig med yderste Omhu af den
lille Pige, traadte med en Bedstemoders Taal-
modighed Vuggen, som Johan — stakkels Johan —
havde faaet købt i god Tid.

XXVII.

Fire Uger senere modtog Eiler et Brev hjemme fra. Skyndsomst af Glæde over Brevet sprættede han Omslaget op, men havde næppe ladet Øjet overfare de første Linjer, før det glade Udtryk veg fra hans Ansigt. Svimmel af Rædsel stirrede han paa det lille Ord »død«, hvori et trøstesløst Syn spejlede sig. Det var ham, som blev hans Legeme pludselig gammelt og kraftløst. Vaklende gik han ind paa sit Kammer og segnede ned paa en Stol.

Inden i hans Hoved var der mørkt en Stund, saa han knap skælnede, hvad der var sket, og hedt i hans Hjærte, hvor mange Følelser pressede paa.

Han udstødte et stort Suk, da han kom lidt til sig selv.

»Aa . . .! hvad har jeg dog gjort!« stønnede han. »Er jeg Skyld i den bedste, den herligste Piges Død . . .? — Valborg . . . lille Valborg . . .! kan du tilgive mig . . .? Og Johan — min eneste Bror . . . Stakkels Johan . . .!«

Han vaandede sig dæmpet, i Tanken over-
øsende sig med haarde Anklager, fældende Dom
paa Dom over sig. Intet Haab saa han lyse
bag Fortvivlelsen . . .

Da steg Minderne om de Timer, hvor Far-
mor saa at sige *tvang* ham og Johan til Guds-
dyrkelse, op før hans indre Blik. Den Gang
stred hans Sjæl imod, medens Broderens bøjede
sig villig og altid siden forblev rolig i Vanen
uden at bringes i Oprør af nogen Storm. Nu
vaagnede Eilers slumrende Gudstro og bød ham
Haanden til Trøst og Hjælp. Inderlig bad han
og klamrede sig til Gud om Tilgivelse for sig
selv og om Fred for Valborg.

I to Døgn holdt han sig indelukket. Flere
Gange spurgte Egedal ham, yderst deltagende,
hvad han dog var saa ulykkelig over. Men Eiler
kunde intet bekende.

Han tog en Beslutning: han steg op, pakkede
sin Kuffert, og i Nattens Stilhed flygtede han til
nærmeste Banestation.

I hans Kammer fandt man en Seddel med
Ordene:

»Kære Egedal!

Tilgiv, at jeg rejser uden Afsked. Jeg skal
snart lade høre fra mig.

Din hengivne

Eiler.«

Thomas Egedal stod fuld af Forundring over sin Vens Rømning. Hvad var sket? Gjaldt det Eilers Slægt eller Venner? Nej, saa vilde han ærlig og aabent som ellers have forklaret sig, selv om hans Sorg hidrørte fra en eller anden Misgærning af en nærpaarørende. Ikke heller kunde en Kvindes Utroskab være Aarsag til Eilers gaadefulde Tavshed og Flugt. Mon han da virkelig *selv* skulde have øvet en Slethed? Nej, det Menneske kunde ikke have mere paa sin Samvittighed, end han vilde være i Stand til at skrifte for den Ven, der mente at have ejet hans Fortrolighed.

XXVIII.

Da Eiler forlod Egedal, var hans Tanker uden Holdepunkter, hans Rejse uden Maal. Men alt som Dagene gik og han kom i Selskab med mange Mennesker, lagde den Storm sig, som havde pisket hans Sjæls Vande, og hans Tanker, der havde svævet som Fnug i Luften, samlede sig tættere om et nyt Forsæt — han vilde som Nybygger søge i sit vante Arbejde Glemsel for sin Sorg.

Sit Forsæt tro lander han da paa en afsides Farm for dér at sætte sig ind i Nybyggerforhold, inden han som sin egen Mand giver sig ind i dem. Men dér bliver han kun en Uges Tid, saa flytter han til en anden Egn. Og faa Dage senere er han atter paa Vej til et nyt Opholdssted, uden endnu at have fundet, knap nok søgt, en Plet, hvor han kan tøjre sig som Nybygger. Thi det er ham en Lidelse at dvæle længere end faa Dage paa et Sted. Saa snart hans Indtryk af Farmen og dens Folk har fæstnet sig, for-

nemmer han paa ny den smærtelige Sitren i sine Nerver, det tunge Sus i Sjælen, den sære Kriblen i Blodet — alt det, hvorunder han har lidt; og saa drager han videre, flakker og flakker som én, der flygter for sin egen Skygge. Tillige er Præriens Ensomhed hans Natur fjendsk, det føler han, hver Gang han færdes paa de ensformige Vidder. Da tørster han efter Godhed, efter milde Ord. Men intet saadant bydes ham — den fremmede — her i Materialismens Friland, thi ingen af disse Mennesker aner noget om *hans* Trang, og han forstaar ikke *deres*. Mellem ham og dem ligger en lang Vej.

Paa enkelte Steder bryder Forundring over den lyse, unge Mand, der taler om, at han vil være Nybygger, men synes at gaa i helt andre Tanker, frem med mer eller mindre tilsløret Ringeagt. Andre Steder bringer Rejser ham sammen med raat tænkende Folk, ved hvilke han væmmes. Men lige ivrige Dyrkere af Guldkalven er de alle, mærker han. Det Maal, der lyder om ham, finder han uskønt, vant som han fra Barn er til kun at høre den fynske, bløde, syngende Udtale. Lader han Blikket løbe over de store Prærie-Vidder, saa længes han hjem til sin Fødeø, hvis yppige, til Leg og Hvile indbydende Sommerlandskaber drager ham som ingen Sinde før. Han faar Taarer i Øjnene, og hans Sind skælver, naar han tænker paa sin Hjemegn. Alt

dér ligesom svømmer i Lyst og Ynde: Gøgen kukker Elskov ind i det unge Blod, Duft og Maaneskin sætter Karl og Pige Stævne paa Skovstien, gøgler for deres Sanser og fuldkommengør deres Glæde. —

Sætte haardt mod haardt, det kan Eiler ikke. Der er intet rubarket ved ham, ingen næveknyttende Kraft, intet Bølleblod, fordi han er groet op under idylliske Forhold, hvori ingen ond Haand greb ind.

Men hjem — hjem *kan* han ikke rejse. Tanken paa Johan binder hans Fødder til den fremmede Jord . . . Men hvad om han igen tyr til den skikkelige Thomas Egedal?

Thi mere og mer viger hans Nybyggertanke, den har kun været en Lygtemand, tændt i hans Indbildning, da alt var druknet i Mørke for ham. Synet af de uoverskuelige, øde Sletter gør ham ræd for den Tanke: Dag ind og Dag ud, Aar efter Aar at skulle leve her, langt borte fra dem, han holder mest af. Og han har Sky for Stadens Tummel; dér som her er han til Mode, som var han hensat i Ørkenen. Men ty til Egedal endnu, det skammer han sig ved, skønt han har hans Ord for, at han er velkommen naar som helst. Saa flakker han fremdeles, nu og da arbejdende, fordi Arbejdet er ham en Naturnødvendighed, men ogsaa fordi han fattes Penge

og undser sig ved at skrive til Johan efter et Beløb.

Vinteren tilbringer Eiler paa en større Farm langt ude i Ensomheden, hos et Ægtepar med tre Smaabørn. Manden er fra Fyn, en rask Mand, yderst ihærdig og godt paa Vej til at blive velhavende. For faa Aar siden giftede han sig med en norsk Pige, hvis nittenaarige Søster, Marit, er hos dem.

Marit er en lille men før og rank Jente med gulblond Haar og et smukt, rødkindet Ansigt, der er kønnest, naar hun smiler, ikke mindst fordi hendes friske Tænder da er synlige. Tit er Marits blaa Øjne hos den stille, unge Gæst, men Eiler er ufølsom for hendes ømme Øjekast og kønne Smil.

Jævnlig raader Ægteparret ham til at skaffe sig Jord i deres Nærhed, fordi de ser, at Marit er paafaldende glad ved ham, og tror, at han gengælder hendes Følelser. Men dertil har Eiler ingen Lyst. Da han grundig overtydes om, at Jenten gaar og sukker for ham, bryder han resolut op. Marits Graad gør ham ondt; han ser godt, hun er køn, han véd, hun er god og dygtig, han lider hende ogsaa godt, men han tør ikke tænke paa at knytte sin Skæbne til hendes. Ingen ny og stærk, erotisk Følelse kan endnu gro i Skyggen af hans Sorg. Ingen Tanke om

et nyt Kærlighedsforhold virker, dertil har Valborgs Død slaaet for dybe Mærker i ham.

Igen drager han fra Sted til Sted, raadvild, urolig, ofte i Strid med sin egen Natur, hvis Ungdom gør Oprør mod det, som trykker den ned.

Til han langt om længe falder i Ro hos sin Ven Egedal.

XXIX.

Tiden rinder, Aar følger Aar. Fremdeles er Eiler vesten for Atlanterhavet. Og Livet modner ham saa smaat, og han gaar frem i Viden. Men hans Sind er sjælden dér, hvor hans Person er, fordi det længes, længes.

Fra Hjemmet faar han ret jævnlig smaa Breve, skrevne af en uøvet Barnehaand. Og fra enkelte af disse Smaabreve straalder et Billede af Valborgs Datter, den lille Eline, ham i Møde. Mindst hvert andet Aar sender hun ham et nyt Portræt, der ikke blot viser ham, at hun vokser godt, men ogsaa — hvad han ikke kunde se paa de første Billeder af hende — at hendes gule Haar slaar Krøller.

Et Par Linjer fra hans Moder om dette Billede af Barnet giver en ny Retning for Eilers Tanker. Birthe skrev:

»Alle synes, at Eline er dig saa lig, Eiler. Jeg, som ser hende daglig, véd ikke rigtig, men tror, de har Ret. Men jeg véd, hun er

en god Pige, min og sin Faders Glæde, og du vil komme til at holde meget af hende ogsaa, Eiler, naar du kommer hjem til os igen . . .«

Han betragter Billedet Gang efter Gang, imens det gamle Ord: »*Den, en Kvinde tænker mest paa, naar hun gaar med sit Barn under Hjærtet — den kommer Barnet til at ligne,*« lyder for hans Øre.

Ja — han tvivler ikke paa, at han har ejet Valborgs inderligste Tanker, og han længes stadig mod hendes Barn. Elines smaa Epistler saavel som Billederne af hans Slægt i Hjemmet er ham en Skat, en Bønnebog. -

XXX.

Det er midt i Maj.

Over de grønne, blomsterprydede Marker, der bugter sig omkring Nybogaarden, staar Solen rig og mægtig, i lyseblaa Luft, svimlende fjærnt fra den lille svævende Krog af Verdensaltet, i hvilken Birthe og Eline lever deres stille Liv, men dog ligesom nær ved Jorden, og straalere sit rene milde Lys ud over Eggen.

Skoven staar nyfødt. Det skøre, flimrende Bøgeløv, fint og blødt som Silkeflor, vifter let susende for Vinden. Gule Skud lyser fra mørke Graner. Hver Tjørn i Skovhegnet staar snehvid af Blomster. Og ind gjennem det sagte, sitrende Løvsus klinger tusendstemmig Skovens Fuglesang.

En Mand nærmer sig Skovleddet. Solen skinner ham lige i Ansigtet eller paa det Strøg af hans lysskæggede Ansigt, hvor Hatten ikke skygger. Han sveder, og hans Sko er hvide af Muld.

Der skælver en stærk indre Uro i hans Øjne, hvis Blik er saa blødt og glansfuldt som en Drengs eller ung Kvindes og spotter de graa Striber i Haar og Skæg.

Det ses paa ham, at han gaar noget stort eller noget usædvanligt i Møde.

Over hans ungdommelige, velklædte og velbyggede Skikkelse er der noget blidt, i hans Bevægelser noget vist uoverlagt, et særegent Liv, visse »Tag«, hvori hans Natur afspejler sig, uden at han véd det. Meget tyder paa, at han ikke helt har rystet Barnet af Ærmet.

Paa Stenten ved Skovleddet lader han Foden hvile et Øjeblik, og Haanden, der glinser af Sved, svaler han paa Toppen af den svære Sten-Ledpæl, mens han trækker Vejret og ser sig om. Saa optager Skoven ham i sit lysegrønne Indre.

Langsomt gaar han den mørke, halvvaade Vej, der, brunet af Knopskæl, bugter sig ind imellem Træerne, om forbi Skovfogedhuset, der spejler sig i en Dam med slanke, høje Siv. Nu og da standser han, naar en Fugl eller et Firben eller et Par lange, lodne Øren inde i Græsset fanger hans Opmærksomhed, men gaar straks videre, hele Tiden med Blikket langt forud, som om han søger det, der nøder ham til at gaa just denne Vej.

Skovfogdens Hund gør hult ad ham, idet han gaar forbi. Midt paa den grønne Gaardbro

staar den gamle Skovfoged i Samtale med sin Søn Niels, mens de mønstrer sidstnævntes Hest. Ved første Blik genkender han de to Mænd, skønt han ikke har set dem i sytten Aar; men han gaar forbi uden at standse, endog uden Tegn paa, at han kender dem, fordi han i Øjeblikket nærer Sky for at inklade sig i Samtale med Folk, mere end han lige er nødt til for Kendskabs eller for Skams Skyld. Men det lumrer i hans Hoved, thi sæt nu, de to alligevel har kendt ham . . . ?

Stærke Sindsomvæltninger har gjort hans Nerver ømtaalige.

Vejen fører ham i langsomme Buer snart ud paa smaa Lysninger, hvor Solen kløver de blaa Skygger, snart ind mellem tyste Grantykninger og lader ham alene med sig selv.

Først nu fornemmer han tilfulde Forskellen imellem den store Verdens onde, bryndesvangre Atmosfære, som han nylig har aandet, og Naturens friske, helsebringende Luft — Afstanden mellem Storbyens vildende Tummel, der har hamret sig ind i hans Bevidsthed, og Skovens lyse Fred. Og Ensomheden med sin Fuglesang og Blomsterduft dæmper lidt efter lidt hans Sinds Uro.

Med ét slaar et Indtryk mægtigt igennem ham: hans ungdommelige Træk lyser af Liv,

Blikket vider sig ud, bliver varmt og dybt, han aander hurtig, imens han haster:

Fordi han inde bag det solsprængte Skovdyb øjner et Stykke hvid Gavl paa Nybogaarden, Maalet for hans Gang.

Men efterhaanden sagtner han Farten; og ved Skovens Udkant lægger han sig under et Træ. For Turen har mattet ham og givet hans Fødder ømme Vabler. Tillige er han beklemmt ved Tanken paa, hvad der er sket i denne Gaard, siden han sidst saa den for mange Aar siden — hvad han dér vil faa at se og høre i Dag, og hvor uværdig han er til et Velkommen af de to Kvinder, i hvis Øjne han er uden Lyde, fordi han af alle Mænd er den, de holder mest af. Endelig vil han i Dag nødig træde segnefærdig ind i sit Barndomshjem.

Dér ligger han saa tungt hen paa Mosset og indsuger Skovduften, mens han bereder sig til Mødet med de to Kvinder, og imens han tænker paa det, der altid skyder sig ind paa ham, naar han er ene: Skyggen fra hans skæbnesvangre Fejltrin — og paa de Timer, hvor Valborg og han holdt Stævnemøder i stille Sommernætter.

Saa mange tunge Aar, der dog er rundne siden hin Sommer. Men hvor meget tungere vilde de ikke været, om Valborg ikke havde lyst som en Stjerne paa hans Vej. Inderst inde har han hende endnu ganske som den Gang,

hun sad hos ham ude i Markens Stillehed eller i Skoven her, og han føler godt, at hun altid, hvad der saa skal times ham, vil staa frisk i hans Tanker. Mangen Nat, naar han har ligget vaagen, dybt nedtrykt, har Lyset fra hendes Billed drevet Skyggen fra hans Sind. Tit har hendes Stemme hvisket i ham: »Mig skal du ikke sørge over, jeg har det jo godt nu, og du har intet at angre, slet intet. Jeg var jo *din*.«

Trofast har hendes sjældne Øjne set ind i hans, skærmet ham i Fristelsens Øjeblikke . . .

Over hans Hoved synger og fløjter Fuglene, næbbes, bygger Rede, hopper og spiller omkring, allesammen lutter Fryd. Tydeligst hører han Gøgens klare, dybe Kuk og Solsortens vemodige Fløjten . . .

Alt her virker forunderlig nyt paa ham, og dog saa kendt, som noget, der en Gang har tilhørt hans eget Væsen. Det er Mindet om Valborg. Ak, længst er hendes Legeme smuldret i Jorden . . .

Tungt lyder Skovens henfarende Sommersus i hans Indre, mens han tænker paa hende — tænker og lytter, indtil han med ét lægger Haanden over Ansigtet . . .

For han er veg endnu, alt for veg til denne Verden. Det véd han. Til Tider har han prøvet paa at gøre sig kold — Livet skulde jo leves og til hvad Nytte tage sig noget saa nær — men

det er ikke lykkedes ham, om han end i aarevis har levet blandt grove Sjæle, ægte Vintermennesker, og endskønt han, ved megen Læsning, er bleven lidt af en Grubler, noget af en Drømmer og meget af et Tidens Barn. Stadig er Undergrunden i hans Natur bristet. Der er i hans Indre et ømtaaligt Sted, som bløder for det mindste Tryk.

Da han er bleven stille, gaar hans Tanker snart fremefter, kredsende om Eline, snart tilbage til visse Hændelser i hans Liv, visse Minder, som Skoven levendegør for ham. Sidst han gik her, fløjtede han sorgløst; da var han nok saa høj paa det, tankeløs, lige op i Vejret, himmelglad uden at vide hvorfor, fuld af Ungdom, med et Overmaal af Kraft og Sundhed . . . »Nu har du intet at være kry af,« sukker han.

Saa tænker han paa, om Eline nu ogsaa vil bryde sig noget om ham, naar først hun faar lært ham at kende — om den Godhed, hun i sine Breve har vist ham, ikke mere hidrører fra den glade Forventning, hvormed hun imødeser hans Tilbagekomst, end fra noget dybere — og om hun ligner sin Moder.

Disse Spørgsmaal trykker ham, de har tynget paa hans Sind, hver Gang han har fordybet sig i dem. Dersom Valborgs Datter ikke fremdeles holder af ham, saa forstaar han ikke, hvorledes han skal kunne holde sig oppe. Men er han

god imod *hende*, saa vil og maa Eline vist ogsaa være god imod *ham*.

Tidlig og silde vil han stræbe, for at hun intet skal savne. Sjældne og fine Sager har han med hjem til *hende*, og paa hendes Uddannelse skal der ikke blive sparet — for *Penge* har han tjent.

Aa, hvor det vil lette, om Eline kan holde fast ved ham . . . *Eline* . . .

Til sidst løber hans Tanke sig træt. Snart sanser han kun Skovens Sus; og halvt modstræbende sover han ind.

Time paa Time hviler han i tryk Søvn paa Mosset. Indtil han ved Lyden af muntre Kvindestemmer vaagner, forundret over, at han har sovet.

Skoven staar i Solglød, da han gaar videre. En sagte Vind med Duft af Grøde og Klang af Kirkeklokker møder ham, og nede i den lille Gaard ved Bækken tindrer nogle Ruder mod Solen og imod hans Øje, saa det blændes.

I Nybogaardens Stuer sysler Eline. Hver Dag i det sidste Par Uger har hun pudset op og sat til rette, at alt kan være i Orden til den ventede Farbroders Hjemkomst. Endnu engang ombytter hun de visne Bøgeblade om sine Forældres Billeder med friske. Om Eilers Billede fletter hun en let Slyngning af røde og hvide

Bellis — hun tænker sig ham frisk og skær som disse Sommerens unge Forløbere. Nu og da slaar hun et spejdende Blik ud af Vinduerne efter sin Farmor, der i Dag, som mange Dage før i dette Foraar, er gaaet et Stykke ud ad Vejen i Haab om at møde sin Søn; Birthe er jo ved at blive Barn igen, og da Eline forstaar, det er blevet en fiks Idé hos Farmor, at det fremskynder Eilers Hjemkomst, naar hun gaar ham i Møde, mod-siger hun hende ikke.

Eline kiger paa den gamle Bornholmer — det forekommer hende, at Farmor i Dag er usædvanlig længe borte — og gaar ud imod hende.

Oppe paa Kirkestien ser hun den gamle paa Vejen hjemad. Men hvem er det, der støtter hende? — Og hvorfor gaar de saa langsomt?

Eline løber imod dem. Og uden Betænkning falder hun Farmors Ledsager om Halsen.

Eilers glædefyldte Hjærte lægger en straalende Glans i hans Øjne og Ungdom i hvert af hans Træk. Og som han dér staar, med den skære, frodige Pige og sin rystende Moder i Favnen, skælver han og spørger stille:

»Fortjener jeg al denne Lykke . . . ?«

1847

1. The first part of the book is devoted to a general history of the country, from the earliest times to the present day. It is written in a clear and concise style, and is well adapted for the use of students in schools and colleges.

2. The second part of the book is devoted to a description of the principal cities and towns of the country, and of the principal manufactures and commerce of each. It is written in a clear and concise style, and is well adapted for the use of students in schools and colleges.

3. The third part of the book is devoted to a description of the principal rivers and lakes of the country, and of the principal fisheries and agriculture of each. It is written in a clear and concise style, and is well adapted for the use of students in schools and colleges.

4. The fourth part of the book is devoted to a description of the principal mountains and hills of the country, and of the principal mineral resources of each. It is written in a clear and concise style, and is well adapted for the use of students in schools and colleges.

5. The fifth part of the book is devoted to a description of the principal forests and parks of the country, and of the principal game and sports of each. It is written in a clear and concise style, and is well adapted for the use of students in schools and colleges.

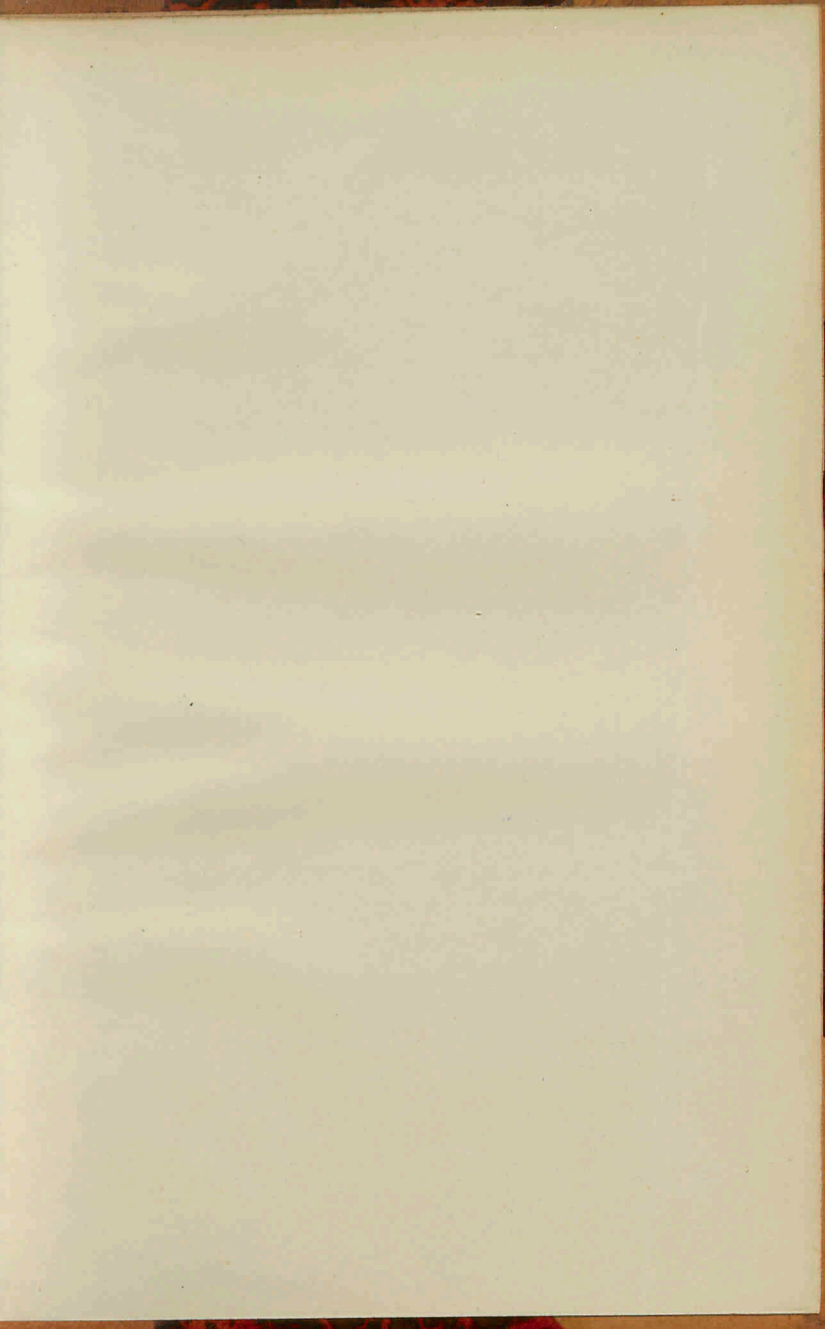
6. The sixth part of the book is devoted to a description of the principal public buildings and monuments of the country, and of the principal public works of each. It is written in a clear and concise style, and is well adapted for the use of students in schools and colleges.

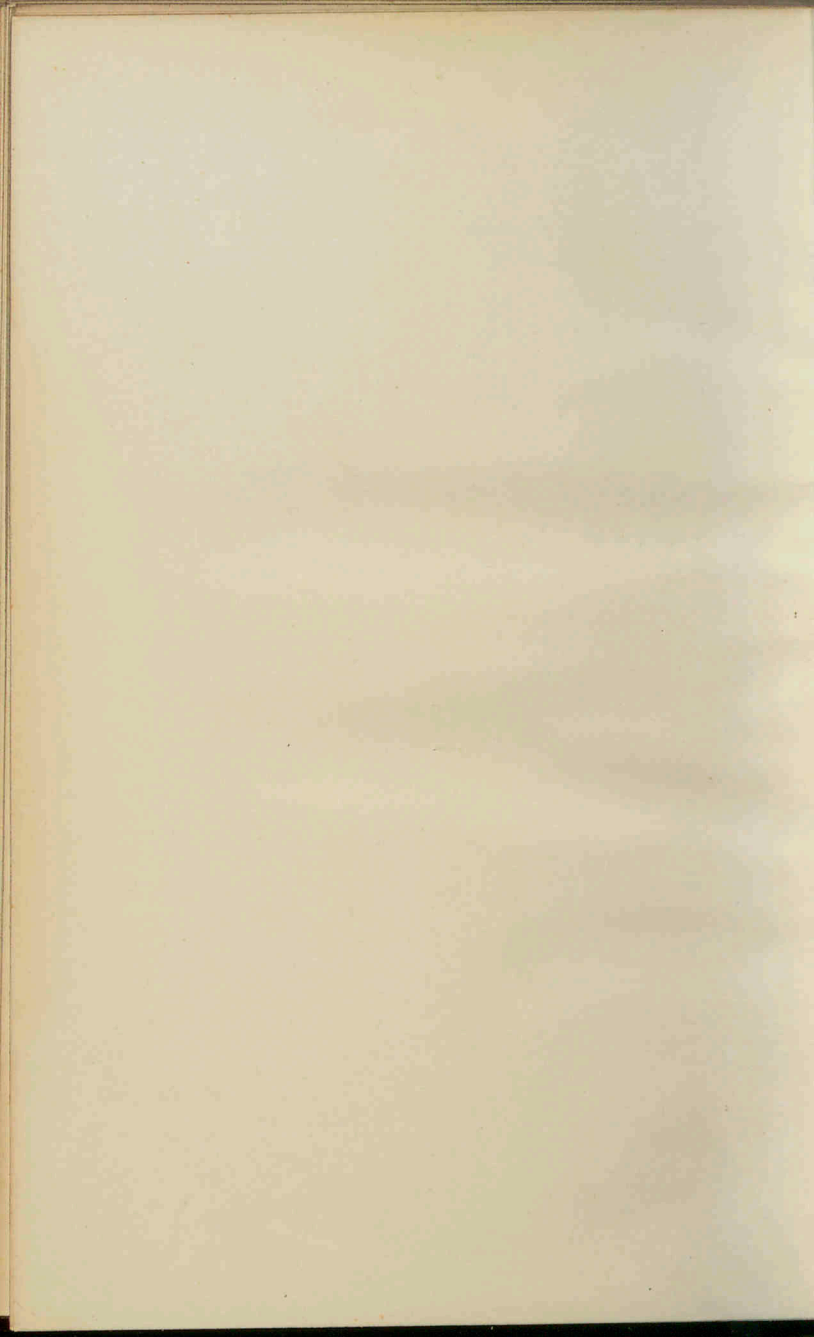
7. The seventh part of the book is devoted to a description of the principal public institutions and societies of the country, and of the principal public charities of each. It is written in a clear and concise style, and is well adapted for the use of students in schools and colleges.

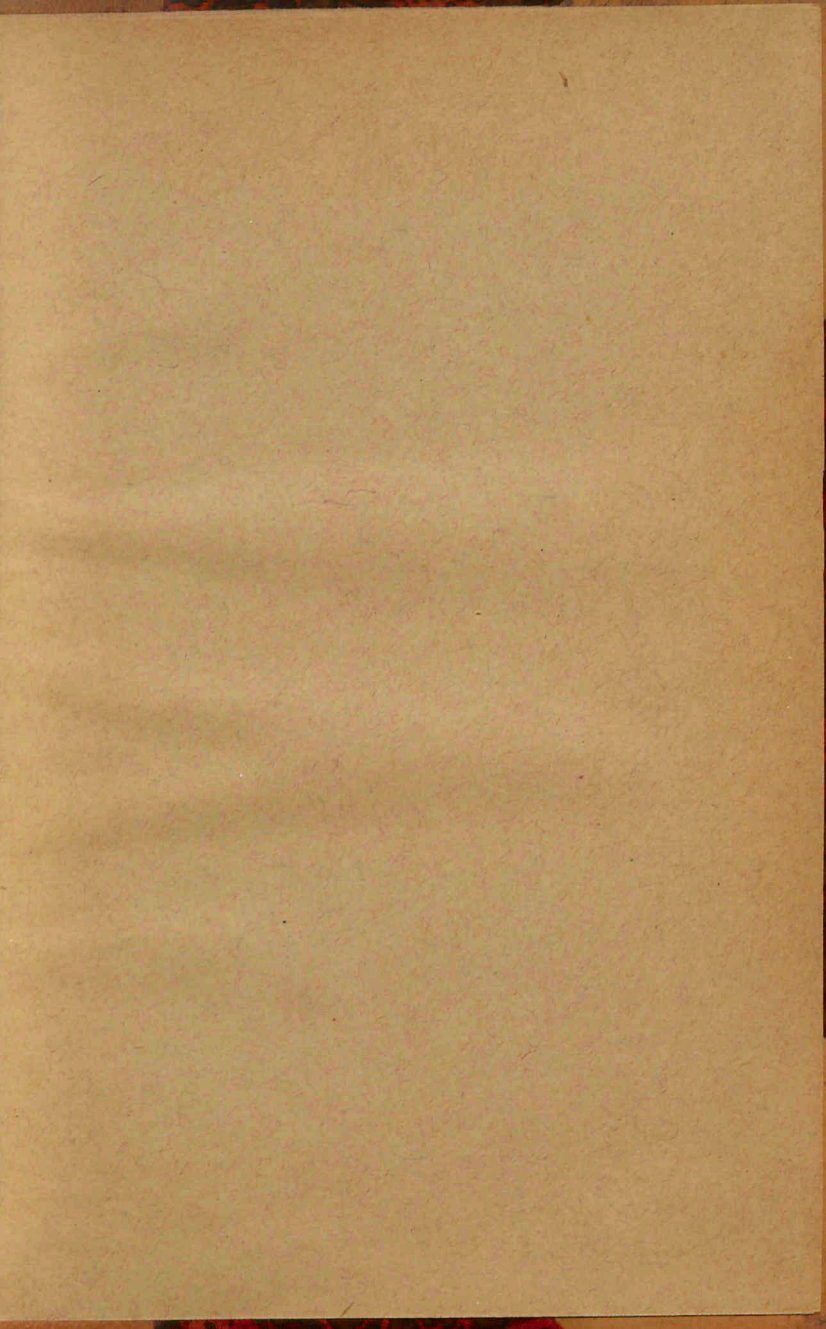
8. The eighth part of the book is devoted to a description of the principal public libraries and museums of the country, and of the principal public collections of each. It is written in a clear and concise style, and is well adapted for the use of students in schools and colleges.

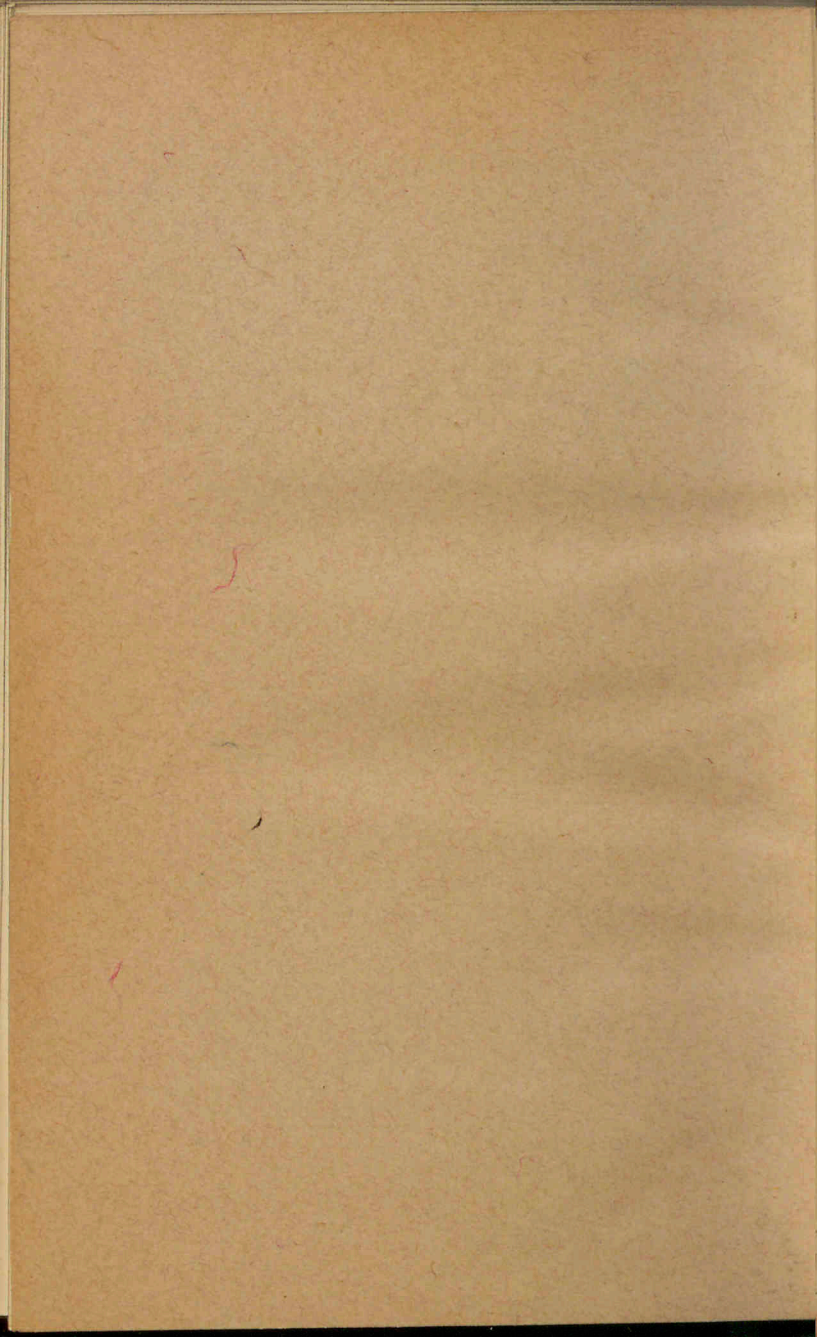
9. The ninth part of the book is devoted to a description of the principal public gardens and parks of the country, and of the principal public walks and drives of each. It is written in a clear and concise style, and is well adapted for the use of students in schools and colleges.

10. The tenth part of the book is devoted to a description of the principal public works and improvements of the country, and of the principal public works of each. It is written in a clear and concise style, and is well adapted for the use of students in schools and colleges.

BOGBINDER
PH. HANSEN
AMAGERTORV 10.

